

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Bilag 1
Til Kontaktudvalgets
redegørelse til
evaluering af
vandsektorloven
17. januar 2013

Titel:

Bilag 1
Til Udkast til redegørelse til evaluering af
vandsektorloven

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.naturstyrelsen.dk

År:

2013

ISBN nr. 987-87-7279-597-3

Ansvarsfraskrivelse:

Naturstyrelsen vil, når lejligheden gives, offentliggøre rapporter og indlæg vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter inden for miljøsektoren, finansieret af Naturstyrelsen. Det skal bemærkes, at en sådan offentliggørelse ikke nødvendigvis betyder, at det pågældende giver udtryk for Naturstyrelsens synspunkter.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Adskillelse af myndighed og drift	8
1.1 DANVA.....	8
1.2 FVD.....	10
1.3 DI.....	10
1.4 Dansk Miljøteknologi.....	11
1.5 Foreningen af Rådgivende Ingeniører	11
1.6 Kommunernes Landsforening.....	11
1.7 Kommunalteknisk Chefforening	12
1.8 Landbrug & Fødevarer:	12
2. Basisperioden for prisloftsfastsættelsen	14
2.1 DANVA.....	14
2.2 FVD.....	15
2.3 Dansk Industri	15
2.4 Dansk Miljøteknologi.....	16
2.5 Landbrug & Fødevarer:	16
3. Benchmarking.....	17
3.1 DANVA:.....	17
3.2 FVD.....	19
3.3 Danmarks Naturfredningsforening	20
3.4 Dansk Industri	21
3.5 Dansk Miljøteknologi.....	21
3.6 Foreningen af Rådgivende Ingeniører	22
3.7 Kommunernes Landsforening.....	22
3.8 Kommunalteknisk Chefforening.....	22
3.9 Landbrug & Fødevarer.....	23
3.10 Erhvervs- og Vækstministeriet.....	23
4. Bestyrelsens sammensætning	26
4.1 DANVA.....	26
4.2 FVD.....	26
4.3 Danmarks Naturfredningsforening	27
4.4 Dansk Industri	27
4.5 Kommunernes Landsforening.....	27
4.6 Kommunalteknisk Chefforening.....	27
4.7 Landbrug & Fødevarer.....	27
4.8 Erhvervs- og Vækstministeriet.....	28
5. Driftskapital og investering.....	29
5.1 DANVA:.....	29
5.2 FVD.....	30
5.3 Økonomi- og Indenrigsministeriet	31

6. Effektivisering	33
6.1 DANVA	33
6.2 FVD	33
6.3 Danmarks Naturfredningsforening	35
6.4 Dansk Industri	35
6.5 Dansk Miljøteknologi:	35
6.6 Foreningen af Rådgivende Ingeniører	35
6.7 Kommunernes Landsforening	36
6.8 Landbrug & Fødevarer	36
6.9 Erhvervs- og Vækstministeriet	36
7. Finansiering contra afskrivning	40
7.1 DANVA	40
7.2 FVD	41
7.3 Miljøministeriet	41
7.4 Erhvervs- og Vækstministeriet	41
8. Forhold til anden lovgivning	44
8.1 DANVA	44
8.2 FVD	45
8.3 Danmarks Naturfredningsforening	45
8.4 Dansk Industri	45
8.5 Foreningen af Rådgivende Ingeniører	46
8.6 Kommunernes Landsforening	46
8.7 Kommunalteknisk Chefforening	47
8.8 Landbrug & Fødevarer	47
9. Finansiering af Forsyningssekretariatet	50
9.1 DANVA	50
9.2 FVD	50
9.3 Danmarks Naturfredningsforening	51
9.4 Dansk Industri	51
9.5 Erhvervs- og Vækstministeriet	52
10. Forbrugerindflydelse	53
10.1 DANVA	53
10.2 FVD	53
10.3 Dansk Industri	54
10.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører	54
10.5 Kommunernes Landsforening	54
10.6 Landbrug & Fødevarer	54
11. Håndhævelse	55
11.1 DANVA	55
11.2 FVD	55
11.3 Erhvervs- og Vækstministeriet	55
12. Kommuners varetagelse af administrative opgaver	57
12.1 DANVA	57
12.2 FVD	57
12.3 Kommunernes Landsforening	57
13. Kontaktudvalget	58
13.1 DANVA	58
13.2 FVD	58
13.3 Danmarks Naturfredningsforening	58
13.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører	58

13.5	Kommunernes Landsforening.....	59
13.6	Landbrug & Fødevarer:	59
14.	Miljømål og servicemål	60
14.1	DANVA.....	60
14.2	FVD.....	61
14.3	Danmarks Naturfredningsforening	62
14.4	Dansk Industri	62
14.5	Dansk Miljøteknologi.....	62
14.6	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	62
14.7	Kommunernes Landsforening.....	62
14.8	Kommunalteknisk Chefforening.....	63
14.9	Landbrug & Fødevarer:	65
15.	Prisloftsfastsættelse	66
15.1	DANVA.....	66
15.2	FVD.....	67
15.3	Danmarks Naturfredningsforening	67
15.4	Dansk Industri	68
15.5	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	68
15.6	Miljøministeriet	68
15.7	Erhvervs- og Vækstministeriet.....	68
16.	Procesorienteret benchmarking.....	69
16.1	DANVA.....	69
16.2	FVD.....	69
16.3	Dansk Miljøteknologi.....	70
16.4	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	70
16.5	Kommunernes Landsforening.....	70
16.6	Ministerielle bemærkninger	70
17.	Selskabernes adgang til oplysninger	71
17.1	DANVA.....	71
17.2	FVD.....	72
17.3	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	72
18.	Serviceselskaber	73
18.1	DANVA.....	73
18.2	Kommunernes Landsforening.....	73
18.3	Dansk Industri	74
18.4	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	74
18.5	Kommunalteknisk Chefforening.....	74
18.6	Ministerielle bemærkninger	74
19.	Skattepligt	75
19.1	DANVA.....	75
19.2	FVD.....	77
19.3	Kommunernes Landsforening.....	78
19.4	Skatteministeriet.....	78
20.	Inddrivelse	80
20.1	DANVA.....	80
20.2	Skatteministeriet.....	81
21.	Strukturudviklingen.....	82
21.1	DANVA.....	82
21.2	FVD.....	83

21.3	Dansk Industri	83
21.4	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	83
21.5	Landbrug & Fødevarer.....	83
22.	Strukturudviklingen – differentieret serviceniveau	85
22.1	DANVA.....	85
22.2	Foreningen af Rådgivende ingeniører	85
22.3	Kommunalteknisk Chefforening.....	85
23.	Takstgodkendelse.....	87
23.1	DANVA.....	87
23.2	FVD.....	88
23.3	Dansk Industri	88
23.4	Kommunernes Landsforening.....	88
23.5	Kommunalteknisk Chefforening.....	89
23.6	Landbrug & Fødevarer:	90
24.	Teknologiudviklingen.....	92
24.1	DANVA.....	92
24.2	FVD.....	93
24.3	Danmarks Naturfredningsforening	93
24.4	Dansk Industri	94
24.5	Dansk Miljøteknologi.....	94
24.6	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	94
24.7	Kommunernes Landsforening.....	94
24.8	Landbrug & Fødevarer.....	94
25.	Tilknyttede aktiviteter	95
25.1	DANVA.....	95
25.2	Dansk Industri	97
25.3	Dansk Miljøteknologi.....	98
25.4	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	98
25.5	Kommunernes Landsforening.....	98
25.6	Landbrug & Fødevarer.....	99
25.7	Ministerielle bemærkninger	99
26.	Tilsyn med vandsektoren	100
26.1	DANVA:.....	100
26.2	FVD.....	100
26.3	Dansk Industri	100
26.4	Foreningen af Rådgivende Ingeniører	100
26.5	Kommunernes Landsforening.....	100
26.6	Erhvervs- og Vækstministeriet.....	101
27.	Uventede bieffekter	102
27.1	DANVA.....	102
27.2	FVD.....	103
27.3	Danmarks Naturfredningsforening	104
27.4	FRI.....	104
27.5	Kommunernes Landsforening.....	104
27.6	Miljøministeriet	104

Indledning

Bilag 1 indeholder de bidrag, som Naturstyrelsen har modtaget fra medlemmer af kontaktudvalget til brug for udarbejdelse af den redegørelse, som skal indgå i evalueringen af vandsektorloven. Ud over rent redaktionelle ændringer af skrifttyper, skriftstørrelser, overskrifter og lignende, er der ikke foretaget bearbejdning af kommentarerne.

Bidragene fra kontaktudvalgets medlemmer er bragt samlet for hver enkelt bidragsyder. Bidragene er ikke delt op på erfaringer, holdninger og forslag, da dette ville kræve en redigering, hvor nuancer og pointer risikerer at gå tabt. De direkte aktørers (DANVA og FVD) bidrag er bragt i alfabetisk rækkefølge. Herefter er bidragene fra de øvrige medlemmer af kontaktudvalget, bortset fra ministerierne, bragt i alfabetisk rækkefølge. Sidst kommer de ministerielle bidrag i alfabetisk rækkefølge. I de tilfælde, hvor der er modtaget bidrag i flere omgange, er bidragene indsat kronologisk under den enkelte bidragsyder. Der kan i den forbindelse forekomme overlappende bidrag.

En redigeret og forkortet udgave af bidragene findes i "Udkast til redegørelse til evaluering af vandsektorloven".

1. Adskillelse af myndighed og drift

1.1 DANVA

DANVA plæderer ikke for, at de kommunalt ejede vandselskaber skal integreres i den kommunale forvaltning igen.

Det er blot vigtigt, at alle parter erindrer, at et af de centrale budskaber i adskillelsen mellem myndighed og drift er, at der juridisk set ikke er noget over-/underordningsforhold mellem kommunalbestyrelsen og forsyningsselskabet. Dette budskab understøttes af, at der er krav om etablering af juridisk selvstændige enheder med afsæt i selskabslovgivningen. Dette betyder principielt, at myndigheden skal agere med forvaltningsretlig professionalisme herunder saglighed og skriftlighed ift vandselskabet på samme vis, som hvis der var tale om en hvilken som helst anden virksomhed i kommunen.

Naturligvis vil det være oplagt at involvere forsyningerne meget tidligt i forvaltningens processer, når emnerne angår forhold, som vandselskabet måtte have særlig kompetence omkring. I den forbindelse må kommunalbestyrelsen også erkende, at manglende detailviden om bl.a. driften understøtter en tilgang, hvor en detail-regulering ikke skal ske fra myndighedens side.

Et andet centralt budskab i adskillelsen mellem myndighed og drift er, at der skal være øget fokus på, at den takstfinansierede kasse ikke finansierer aktiviteter, som henhører under myndighedsområder. Det er DANVAs oplevelse, at flere vandselskaber føler sig tvunget til at følge kommunalbestyrelsens ideer – uanset om de er lovmedholdelige eller ej. Dette taler for, at kommunalbestyrelsens kompetencer ift. vandselskaberne altid er så detaljeret og præcist formuleret som muligt. Konsolideringen i branchen taler ligeledes for, at kommunalbestyrelsens myndighedskompetence er klar.

DANVA lægger vægt på, at myndigheden på planområdet skal holde sig til det overordnede niveau (målfastsættelse). Vandselskaberne vil qua deres indsigt i flere relevante forhold og besiddelse af flere data kunne finde de rette løsninger på lokalniveauet. Løsninger som vil være de samfundsmæssigt mest optimale løsninger. Dette angår bl.a. kommunale vandhandleplaner, spildevands- og vandforsyningsplaner. Se endvidere pkt. 8/Forholdet til anden lovgivning.

Påbud og forbud skal have en klarhed i deres substans, så de evt. kan anvendes i forbindelse fastsættelse af prisloftet hos Forsyningssekretariatet (miljø- og servicemål). Dette fordrer, at myndigheden afsætter tid til den nødvendige forudgående proces med høringer.

Vi ser problemer og unødvendigt bureaukrati i kommunalbestyrelsens godkendelse af takster/bidrag, som vandselskaberne kan opkræve. Principielt mener DANVA, at kommunalbestyrelsen ikke skal have en sådan godkendelsesrolle, da takstfastsættelsen allerede behandles i selskabets bestyrelse og også skal afpasses med Forsyningssekretariatets udmeldinger af prisloft, se pkt. 22/Takstgodkendelse.

En konkret udfordring med den aktuelle regulering om takstgodkendelse er, at der ikke er nogen klar beskrivelse af indholdet af kommunalbestyrelsens legalitetskontrol efter Vandforsyningslovens § 53 og Betalingslovens § 1 stk. 4. Den manglende beskrivelse af godkendelseskompetencens omfang skaber usikkerhed for alle parter – og fører flere steder til konflikter og unødvendige rådgiverregninger.

Ejerfunktions-rolle er omtalt under pkt. 4/Bestyrelsens sammensætning.

Finansieringsdiskussionen er i øvrigt fremme inden for flere reguleringsområder – herunder områder som ikke henhører under Miljøministeriet. Kommunalbestyrelsen som vejmyndighed kan også til tider være kreativ, når der skal findes midler:

- Selskabet bliver bedt om at betale for nyt asfalt på hele den kommunale vej, selvom vandselskabet blot har brudt asfalten op i en mindre bræmme/trace.
- Selskabet bliver bedt om at betale omkostninger til omlægning af busruter mm. som følge af ledningsarbejder ved renoveringsarbejder.

Den aktuelle debat om klimaudfordringer og håndteringen heraf taler for, at der i det kommende evalueringsarbejde sker en omtale af nye driftsopgaver til vandselskaberne. Som minimum skal der henvises til andet relevant arbejde, som pågår i ministeriets regi. Det skal dog nævnes, at der er i flere vandselskaber er et ønske om at udføre flere opgaver i "det samlede vandkredsløb", så der skabes en bedre sammenhæng og helhed i vandkredsløbet, f.eks. i forhold til grundvandsdannelse og håndtering af ekstremregn både i almindelig drift og ved beredskabssituationer. Andre eksempler er drift af vejafvandingsystemet, regulering af vandføring i recipienter, drift af sluser og pumper, pleje af vandløb etc.

Fjern kommuners kompetencer til at godkende takster, se pkt. 22/Takstgodkendelse.

Se på kommuners styring af vandselskaberne gennem sektorplanerne – herunder sikre at driftselementer ikke bliver en integreret del af myndighedens planer, se pkt. 8/Forhold til anden lovgivning.

Det kan overvejes at omtale behovet for ændring af regelgrundlaget, så vandselskaberne får kompetencer til at varetage flere opgaver inden for det samlede vandkredsløb.

Supplerende bemærkninger:

Det er vores erfaring, at adskillelsen af de kommunale forsyninger til vandselskaber, typisk organiseret som aktieselskaber, har været en proces, hvor bl.a. identiteten som selskab har været central. Identitetsbevidstheden er uden tvivl blevet stærkere i tiden derefter – og mange selskabers strategi- og visionsarbejde har haft dette som et markant afsæt. Deri ligger også, at talrige vandselskaber har arbejdet bevidst med synliggørelse – og øget dialog med forbrugerne. Mange selskaber har således brugt ressourcer på at sikre en tydeliggørelse af selskabets rolle sammenholdt med kommunens rolle som myndighed og på synliggørelse som en selvstændig aktør i forhold til omverdenen..

En mere klar rollefordeling betyder endvidere, at der generelt er mulighed for, at opgaveløsningen sker hurtigere og ofte bedre.

Det er også vores indtryk, at vandselskaberne generelt påskønner, at der er mulighed for at have fuld fokus på kerneydelsen, samt at den kommunalpolitiske indblanding er for nedadgående.

På samme vis anses det som en styrke, at vandselskabet har sin egen økonomistyring. Det giver bl.a. den daglige ledelse en hurtig og kvalificeret sparringspartner/informationskilde i forhold til mange afgørende beslutninger.

Kravet om udskillelse har efter DANVAs vurdering haft den væsentlige konsekvens, at strukturudvikling i form af samarbejder forsyninger imellem, fusioner, oprettelse af serviceselskaber mv. er accelereret i vandsektoren. Udskillelsen fra kommunerne har generelt givet selskaberne erfaringer, inspirationer og mod til at arbejde videre med at eksperimentere med organisationsstrukturer.

Især de seneste år er det vores indtryk, at mange vandselskaber har valgt frivilligt at arbejde med miljø- og energiledelse, hvilket anses for at være et gode for alle med berøring til de konkrete selskaber.

Opsamlende er det vores bedste vurdering, at vandselskaberne sætter pris på professionaliseringsbølgen, som er skyllet hen over sektoren. Men som det fremgår af vore øvrige bidrag til redegørelsen, så er der fortsat mange udfordringer med relation til selskabsgørelsen af de kommunale forsyninger.

1.2 FVD

Hovedformålet med vandsektorloven var at udskille de kommunale vandværker i selvstændige selskaber, så kommunerne ikke skulle føre tilsyn med sig selv.

Den private vandsektor har altid været adskilt fra de kommunale myndigheder. Vandsektorloven tager ikke afsæt i de ejerforhold, de private vandværker drives efter.

Så hvad er formålet i det hele taget med at have de private vandværker med under vandsektorloven?

Det Økonomiske Råds rapport fra andet halvår 2004 konkluderer at "forbrugerejskab giver incitament til at minimere vandprisen, hvilket kompenserer for de uheldige effekter i hvile-i-sig-selv-princippet. Under hvile-i-sig-selv-princippet vil andre selskabsformer, f.eks. aktieselskaber, ikke have samme incitamenter til effektiv drift."¹

De private vandforsyninger bør undtages fra vandsektorloven, da forudsætningen for adskillelsen af drift og myndighedsansvar allerede foreligger i form af organiseringen som private forbrugerejede andelsselskaber.

1.3 DI

Det er DI's opfattelse og erfaring at udskillelsen af forsyningerne i selvstændige aktieselskaber også har medført en reel adskillelse mellem myndighed og drift. F.eks. har DI oplevet flere sager om udledningstilladelser, hvor myndigheden har fokuseret på de miljømæssige aspekter, mens forsyningsselskabet har fokuseret på, hvilke krav de ud fra en rensningsteknisk tilgangsvinkel har behov for at stille. Det giver bedre og mere forståelige tilladelser, der kun stiller de krav der giver miljømæssig og teknisk mening.

Det er dog et markant problem, som bør håndteres, at mange af vandselskaberne har interesse i, at opbygge stærke faglige miljøer, på bekostning af kompetencefastholdelsen i den kommunale natur- og miljøforvaltning. Det skal derfor sikres at de kommunale kompetencer [det faglige kompetence niveau i kommuners forvaltninger bør ikke udhules] ikke reelt overtages af forsyningsselskaberne, da en sådan udvikling nedbryder den adskillelse mellem myndighed og drift der er opnået med vandsektorloven.

I forhold til kommunernes myndighedsudøvelse overfor vand- og spildevandsselskaberne vurderer DI, at det kan være problematisk, at der ofte er stort sammenfald mellem kommunens tekniske udvalg og selskabernes bestyrelse.

¹ De Økonomiske Råd: "Dansk Økonomi – Efterår 2004", Kapitel III, "Vand og Natur", s. 286

I forhold til kommunernes opstilling af miljø- og servicemål er der behov for en klar adskillelse af beslutningen om en målsætning og det udførende led. Særligt er der behov for, at sikre at der ikke indføres miljø eller servicemål, der primært har til hensigt at omformulere driftsudgifter til et miljø- eller servicemål, alene for at undgå effektiviseringskrav.

Det bør overvejes om der skal opstilles kriterier for hvilke kommunale hverv, der ikke kan bestrides som medlem af bestyrelse, f.eks. formand for teknik og miljøudvalget.

1.4 Dansk Miljøteknologi

Det er Dansk Miljøteknologis erfaring og opfattelse, at der foreligger en udfordring med at sikre en klar og fremadrettet adskillelse af myndighed og drift i vandsektoren.

Myndighedsarbejdet skal foretages af myndigheden med klar politisk fastsættelse af mål og udarbejdelse og vedtagelse af planer.

Sektorplaner bør således være juridisk bindende for vandselskaberne.

Den mere detaljerede fastlæggelse af midler og metoder kan udmærket foregå i vandselskaberne inden for rammer, som myndighedernes planer og de politiske beslutninger udstikker.

1.5 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Derfor er det også nødvendigt at sikre, at fastlæggelse af såvel miljømål som servicemål i form af myndighedsbesluttede planforhold, ikke planlægges eller gennemføres med baggrund i en sammenblanding af myndighedernes planmæssige opgaver og vandselskabernes driftsopgaver.

Med baggrund i en kommende konsolidering af vandselskaber, som på sigt vil medføre såvel sammenlægninger af vandselskaber med flere kommunale ejere samt hel eller delvis privatisering, hvor kommunerne mister sin bestemmende indflydelse, er det vigtigt at beslutningskompetencen er fastlagt.

Det skal bemærkes at det er vigtigt at adskille sektorplanlægningen fra en teknisk planlægning af f.eks. spildevandsindsatsen. Sektorplanen er kommunens strategiske målbeskrivelse for kommunens vision omkring vandforsyning og spildvandshåndtering af behov for borgere, virksomheder og erhverv, med en tidsplan for sikring af dette behov, på overordnet niveau. Den tekniske spildevandsplan er vandselskabets praktiske og taktiske plan for effektivering af den kommunale sektorplan for vandforsyning og spildevand.

Det skal samtidig understreges at sikring af sammenhæng og helhed i planlægning på vandområdet er helt afgørende, bl.a. af hensyn til de samfundsøkonomiske besparelser, der kan opnås ved synergiløsninger på tværs af vandkredsløbet, hvor grundvand, natur og overfladevand, regnvand og afløb sammentænkes, specielt på klimatilpasningsområdet.

Bek. 1195 af 14/10/2010 med senere ændringer, § 3. stk. 2, 3. punkt udgår.

1.6 Kommunernes Landsforening

De nævnte problemstillinger må belyses i arbejdet, så diskussionen kan lukkes eller i det mindste foregå på et oplyst grundlag.

Intentionen om at skille myndighed fra drift fortolkes nu af nogen derhen, at man derved ville bryde styringskæden mellem kommuner og selskaber. Det er en helt ny fortolkning af intentionerne med denne lovgivning, som ikke passer med det, der blev præsenteret for Folketinget i forbindelse med denne lovgivning. Hvilket blandt andet fremgår af miljøministerens svar på spørgsmål 2 af 20. april 2009, hvor af det fremgår:

Planlagte tiltag i miljø og renoveringer vil, som hidtil, fremgå af sektorplanerne, som udarbejdes af kommunalbestyrelsen. Forsyningerne vil fortsat være forpligtede til at gennemføre de planlagte tiltag i overensstemmelse med sektorplanerne.

1.7 Kommunalteknisk Chefforening

KTC finder det meget afgørende, at kommunerne fastlægger rammerne for selskabernes aktivitet i de respektive sektorplaner mv. Det er et problem, at kommunen for nuværende er forpligtet i forhold til miljømål, udarbejdelse af sektorplaner etc., men at selskaberne ikke har handlepligt som konsekvens af planerne.

KTC mener, at Byråd/Kommunalbestyrelse skal have kompetence til at beslutte service- og miljømål, dvs. til at fastlægge hvilke indsatser, der skal gennemføres, og at der så umiddelbart er adgang til vandselskabet til at finansiere målene som "1:1 omkostninger". Der bør i lovgivningen sikres nogle minimumsrammer for vandselskabernes inddragelse i sektorplanlægningen i form af at være medproducent eller høringspart.

Det er KTC's holdning, at kommunerne som myndighed skal være overordnet godkendende og styrende for selskabets (-ernes) aktiviteter. Det er helt grundlæggende, at det er den statslige og kommunale planlægning formuleret i kommuneplaner, vandhandleplaner og sektorplaner, som udstikker og afvejer de lokalt anvendte løsninger for at nå ikke mindst de direktivfastsatte mål, og i nogle tilfælde også de lokalt besluttede miljø- og servicemål.

Det skal være kommunernes ansvar at beslutte væsentlig overordnet infrastrukturudvikling (fx rensningsanlæg og de konkrete lokale spildevandsløsninger), miljø- og servicemål.

Forsyningssekretariatet skal i højere grad fungere som en støttefunktion for Byråd/Kommunalbestyrelse ved at fortage benchmarking på bl.a. drift, serviceniveau og miljø. Ønsket om adskillelse af myndighed og drift skal i høj grad ses i sammenhæng med afgrænsning af, hvad der er drift. KTC mener, at der skal være en ret snæver definition af, hvad der regnes for drift. KTC mener, at driften alene skal relaterer sig til det såkaldte "tekniske vandsystem".

I forhold til udledningstilladelser har KTC svært ved at se, at en meget renseteknisk tilgangsvinkel kan håndteres anderledes end ved relevant (BAT) vilkårstillelse i forhold til gældende udlederkrav (jf. spildevandsbekendtgørelsen), samt miljømål og recipientvurdering. De nuværende regler fungerer fint.

Det er KTC's opfattelse, at der er behov for en nærmere beskrivelse af grænsefladerne mellem selskab og myndighed.

KTC mener, at det er relevant skarpere at beskrive:

- Hvem der håndterer dataindberetning og -vedligehold, samt hvad opgaven indeholder
- Hvem der har ansvaret for at konsekvensrette i f.eks. winris/puls
- Hvem der har ansvaret for at tilvejebringe det nødvendige datagrundlag for udarbejdelsen af sektorplaner (herunder spildevandsplaner) og begge parter's øvrige ansvar i den forbindelse

KTC ser gerne, at det i loven præciseres, at vandselskaberne har pligt til at indberette ændringer i spildevands- og vandforsyningsforhold - gerne direkte i BBR.

1.8 Landbrug & Fødevarer:

I forhold til servicemålene fremgår det, at selskabets bestyrelse alene kan beslutte et servicemål. Landbrug & Fødevarer finder det problematisk, at der dermed potentielt er en sammenblanding, myndigheden både kan beslutte servicemål i deres egenskab af myndighed og som bestyrelsesmedlemmer i selskabet.

Landbrug & Fødevarer kan endvidere støtte op om FRI og DI's kommentarer

Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at der særligt i forbindelse med kommunalbestyrelsens godkendelse af takster er behov for spildevandstekniske kompetencer i den kommunale forvaltning.

Det bør overvejes om der skal opstilles kriterier for hvilke kommunale hverv der ikke kan bestrides som medlem af bestyrelse, f.eks. formand for teknik og miljøudvalget.

2. Basisperioden for prisloftsfastsættelsen

2.1 DANVA

Udgangspunktet i 2003-05 giver problemer, da langt hovedparten af de kommunale vandselskaber var en del af en kommunal forvaltning og ikke udskilt i et selskab med eget regnskab efter årsregnskabsloven. Hertil kommer, at 2003-05 ligger før kommunalreformen i 2007, hvorfor mange selskaber har måttet stykke en opgørelse af driftsomkostninger for perioden 2003-05 sammen på baggrund af flere kommunale regnskaber med forskelligt detaljeringsniveau og forskellig adskillelse af drift og investeringer. Aktivitetsniveauet kan også være ændret betydeligt over så lang en årrække.

Resultatet har været, at prisloftets størrelse i mange tilfælde afviger betydeligt fra de reelle omkostninger. Nogle selskaber har således kun kunnet dokumentere under halvdelen af deres faktiske driftsomkostninger i 2010 i forbindelse med det første prisloft i 2011.

Dette har Naturstyrelsen kompenseret for ved at åbne mulighed for, at selskaber i prisloft 2013 kan søge om at få et prisloft på 95 % af de faktiske driftsomkostninger i 2010 – dog uden korrektion for prisudvikling i perioden ifølge Forsyningssekretariatets fortolkning af reglerne. Det betyder, at selskaber, som af tilfældige historiske omstændigheder har fået et for lavt prisloft, med den nuværende fortolkning straffes med et ekstra effektiviseringskrav på 10-15 %. Hvis man benytter Forsyningssekretariatets indeks til justering af luft i prisloft 2012, der formentlig undervurderer den reelle inflation i perioden, svarer det til et krav på 11 % i reelle termer. DANVA mener således ikke, at ændringen af prisloftsbekendtgørelsen pr. 27.02.2012 i praksis har løst problemstillingen omkring lave prislofter og heraf tilfældige effektiviseringskrav.

Endvidere giver Forsyningssekretariatet generelt kun selskaberne 2 år til at opkræve manglende indtægter i prisloft 2011 og 2012 som følge af kunstigt lave prislofter. Dette kommer til at give markante sving i taksten. DANVA har således kendskab til et selskab, der havde manglende indtægter på over 40 % af prisloftet på drift i 2011 og 2012. Dette selskab fik i forbindelse med prisloft 2013 afslag på at fordele opkrævningen af de manglende indtægter over mere end to år. Dermed får selskabet store udsving i taksten. Eksemplet viser, at den dispensationsmulighed, der skulle sikre mod sådanne udsving, reelt ikke fungerer/bliver brugt.

I forbindelse med miljø- og servicemål skelnes der mellem mål, der er igangsat før og efter 2003-05. Dette er en meget uhensigtsmæssig opdeling, der bl.a. giver en forkert benchmarking af selskaberne, ligesom selskaberne forskelsbehandles i prisloftet på grund af en kunstig skillelinje. Dette er uddybet under punkt 14/Miljø- og servicemål.

DANVA foreslår, at selskaber med kunstigt lave prislofter får opskrevet deres prisloft i 2013 til 100 % af de faktiske driftsomkostninger i 2010 opskrevet med den reelle inflation i perioden 2010-2013. Såfremt man ønsker at give disse selskaber et effektiviseringskrav i prisloft 2012, skal det udregnes efter samme principper som for de øvrige selskaber og ikke gives på en tilfældig baggrund uden en individuel vurdering. En sådan bagudrettet beregning på historiske data vil DANVA dog ikke anbefale, hvorfor det mest praktiske vil være at fratage effektiviseringskrav i 2012 som

kompenation for de forstyrrelser af driften, som det kunstigt lave prisloft i 2011 og 2012 kan have forårsaget. Hvis 2010 ikke er et repræsentativt år omkostningsmæssigt for selskabet, skal det have mulighed for at søge om forhøjelse af prisloftet til et repræsentativt niveau. Princippet for behandling af selskaber med kunstigt lave prislofter bør være, at de ikke skal stilles dårligere på grund af de meget betydelige usikkerheder i opgørelsen af omkostningerne i 2003-05. Krav baseret på 2003-05 er alt for tilfældige og kan gives væsentligt mere retvisende gennem den normale proces med fremadrettede individuelle effektiviseringskrav.

Det er vigtigt i forbindelse med eventuelle ændringer i omkostningsbasen for driftsomkostninger, at man ikke afløser et forkert udgangspunkt med et nyt forkert udgangspunkt. Her skal man være opmærksom på, at tager man udgangspunkt i data fra 2011, så var selskaberne i den periode underlagt et prisloft baseret på 2003-05. Nogle selskaber har altså forventeligt kunstigt lave driftsomkostninger i 2011 som følge af, at de prøvede at overholde et kunstigt lavt prisloft i 2011. Tager man udgangspunkt i 2011 og efterfølgende år, risikerer man altså at overføre 2003-05 problematikken til det "nye" udgangspunkt. Det er vigtigt, at rammen for indtægter ikke sættes så lavt, at det fører til en ikke-bæredygtig drift, hvilket man risikerer ved de kunstigt lave prislofter.

Det foreslås, at miljø- og servicemål opgøres efter aktivitetstype - og ikke efter hvornår aktiviteten er påbegyndt. Problematikken er uddybet under punkt 14/Miljø- og servicemål.

Det er hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i de aktuelle regnskaber og indregne et eventuelt efterslæb i indtægtsrammen, som Forsyningssekretariatet i højere grad også skal tage højde for. Det burde også være en mulighed at ændre prisloftet ekstraordinært i prisloftsåret.

Systemet bør være mere smidigt, så der kan gives dispensation til indtægtsrammen, hvis der sker ændringer i vandværkernes forsyningsituation.

Miljøministeriet bør desuden udgive en vejledning, som Forsyningssekretariatet skal tage udgangspunkt i, så det ikke er op til sekretariatet selv at tolke lovgivningen. Forsyningssekretariatet skal udvise større smidighed i sine afgørelser.

2.2 FVD

Det er problematisk for den private vandforsyning, at prisloftfastsættelsen tager udgangspunkt i perioden 2003-2005. Vandforsyningerne har ikke pligt til at gemme deres regnskaber ud over en periode på fem år, og derudover tager fastsættelsen ikke højde for ændringerne i vandværkernes aktivitetsniveauer i perioden efter 2005.

Et skrækeksempel på konsekvenserne:

Et vandværk leverede i årene 2003-2005 langt under halvdelen af, hvad det leverer i dag. En stor industrivirksomhed blev efterfølgende tilsluttet vandværket, så den udpumpede vandmængde i dag er mere end fordoblet.

De driftsomkostninger, Forsyningssekretariatet i første omgang dikterede vandværket at opererer indenfor, er derfor sat til et alt for lavt niveau. Som følge heraf, har vandværket opbygget et stort underskud, fordi prisloftet har været for lavt.

2010 bør være nyt basisår, og Miljøministeriet bør udgive en vejledning, som Forsyningssekretariatet skal tage udgangspunkt i.

2.3 Dansk Industri

Basisperioden blev sat til 2003-2005, da det var de sidste år før arbejdet med vandsektoren omorganisering tog fat. Det kan konstateres at priserne i mange forsyninger begyndte at stige voldsomt i årene herefter, derfor var valget af basisperioden fornuftig.

Det kan overvejes om basisperioden har udtjent sit formål, og kan reguleres på anden vis.

2.4 Dansk Miljøteknologi

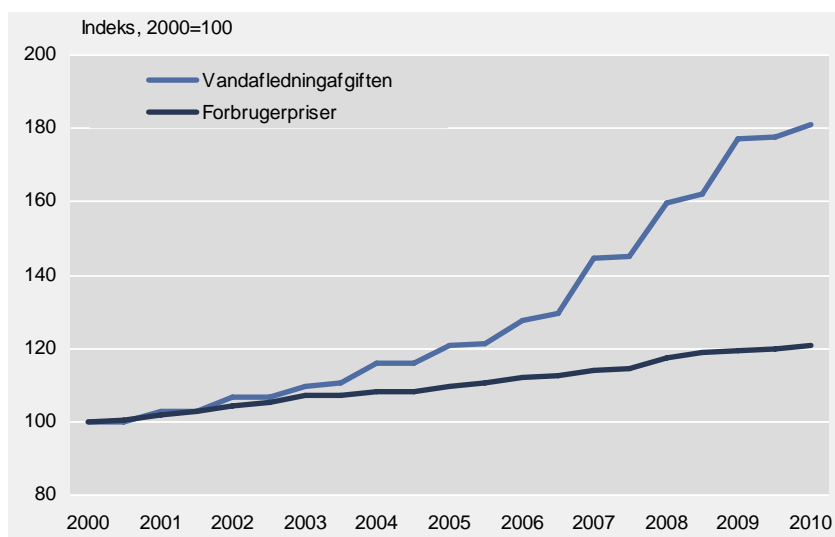
Det er Dansk Miljøteknologis meget klare erfaring, at det nuværende styringssystem med effektivisering gennem udmeldinger om prislofter til alle vandselskaber er blevet uhyre bureaukratisk og uoverskuelig, og det hindrer en fornuftig udvikling og innovation og teknologiudvikling i sektoren.

Dansk Miljøteknologi foreslår derfor en total afskaffelse af prisloftreguleringen – sekundært en klar indskrænkning, så der kun udmeldes prislofter til de mest ineffektive vandselskaber.

Effektiviseringsgevinster kan indhøstes gennem et velfungerende og offentligt tilgængeligt benchmark-system.

2.5 Landbrug & Fødevarer:

Der kan bakkes op om ovenstående kommentarer fra DI, se endvidere figur:

Figur 1: Seneste tal er feb. 2010, historisk set stiger vandafledningen halvårligt. Kilde: Danmarks Statistik

3. Benchmarking

3.1 DANVA:

Troværdigheden af den resultatorienterede benchmarking er desværre meget lav i sin nuværende udformning. De beregnede effektiviseringspotentialer er usikre og generelt overvurderede. Alligevel bruges modellen til at give individuelle effektiviseringskrav til langt hovedparten af vandselskaberne og ikke kun til selskaber med særligt store effektiviseringspotentialer. Dette er i strid med Vandsektorloven og blevet påpeget af Konkurrenceankenævnet. De foreløbige afgørelser af reviderede prislofter for 2012 og i særdeleshed afgørelser for prisloft 2013 indikerer imidlertid klart, at fokus fortsat ikke kun er på selskaber med særligt store effektiviseringspotentialer, men på hovedparten af selskaberne.

Reguleringen er ikke designet til tæt centralstyring af selskaberne, da dette kræver betydelige ressourcer hos regulator til at opstille en nøjagtig og gennemtestet benchmarking-model; til at følge det enkelte selskabs dispositioner og individuelle driftsforhold tæt og ikke mindst et indgående kendskab til branchen, herunder de tekniske aspekter af at drive et vandselskab. En sådan regulering vil være meget dyr i en sektor med 325 regulerede vandselskaber, og det er efter DANVAS overbevisning heller ikke denne type regulering, man fra politisk side har ønsket med Vandsektorloven. Derimod mener DANVA, at der er lagt op til en mindre administrativt tung model, hvor kun de mindst effektive selskaber underlægges centralstyring i form af individuelle effektiviseringskrav. Da der kun skal stilles krav til meget ineffektive selskaber, er kravene til modellen ikke helt så store. Selskaber med en fornuftig effektivitet ansøres derimod til yderligere fokus på effektivisering gennem bl.a. obligatorisk procesbenchmarking og åbenhed omkring selskabernes præstationer.

I den nuværende benchmarking er der konkret fundamentale problemer omkring datakvaliteten., da Forsyningssekretariatet, formentlig grundet tidspres, aldrig har udmeldt, hvilke data selskaberne skal registrere inden årets påbegyndelse, ligesom der mangler klare definitioner af hvilke data, der skal indsamles. Hertil kommer, at der mangler grundige analyser lavet i samarbejde med branchen af, hvad der driver omkostningerne i vandselskaberne. De to forhold betyder, at der er en grundlæggende høj usikkerhed i de forudsigelser modellen giver af effektiviseringspotentialet i selskaberne. Dette problem forværres betydeligt af, at Forsyningssekretariatet ikke benytter kendte metoder til at gøre modellen mere forsigtig og dermed resultaterne mere troværdige.

Forsyningssekretariatet følger eksempelvis ikke de anbefalinger, som professor Peter Bogetoft, CBS, har givet udtryk for bl.a. på Naturstyrelsens konference om benchmarking i vandsektoren. Mest markant er, at Forsyningssekretariatet har valgt ikke at inddrage alle cost drivere i modellen, til trods for at alle parter, efter Konkurrenceankenævnets kendelse, nu er enige om, at datakvaliteten er lav. Et andet centralt forhold er afvisningen af en SFA model, der kan medvirke til at nedbringe den metodiske usikkerhed. Professor Peter Bogetoft har påvist, at en SFA model er mulig, men Forsyningssekretariatet anvender den ikke på selskabsniveau.

Detaljeringsniveauet i dataindrapporteringen er høj. Eksempelvis skal selskaberne i forbindelse med indrapportering til nye omkostningsækvivalenter indberette omkostningsdata pr. zone for eksempelvis ledninger. Det kræver en meget detaljeret registrering, hvis ikke de indberettede tal skal bygge på skøn.

Et andet specifikt problem er, at modellen ikke tager hensyn til bredere parametre som miljø, kvalitet og service. Dermed giver modellen ikke incitament til at udvikle disse dele af vandselskabet, og de risikerer derfor at blive underprioriteret/skåret væk. Det samme gælder for udvikling og innovation.

Gennemsigtheden i benchmarkingen er meget lav. Det skyldes; at alle resultater produceres under et stort tidspres, at der ikke har været en selvstændig høring på noget så centralt som de omkostningsækvivalenter, der forventeligt skal holde de næste 3-4 år, at datagrundlaget for beregningen af omkostningsækvivalenter ikke er offentliggjort pr. oktober 2012 efter konkret forespørgsel, at foreløbige resultater af modelberegningerne ikke offentliggøres i forbindelse med høring på modellen og endeligt at beskrivelserne af, hvad Forsyningssekretariatet foretager sig, er meget summariske i en grad, så det er svært for eksperter på området at gennemskue, hvordan beregningerne konkret foretages. DANVA har måttet konstatere, at gennemsigtheden er faldet fra 2011 til 2012, til trods for et kontinuerligt pres efter det modsatte fra DANVA's side.

Det er vigtigt, at den resultatorienterede benchmarking udvikles i et konstruktivt samarbejde mellem Forsyningssekretariatet og branchen, da begge parter bør være interesseret i en retvisende benchmarking med høj troværdighed. DANVA har derfor foreslået et samarbejdsprojekt mellem Forsyningssekretariatet og branchen omkring udvikling af en bedre model.

Det skal undersøges, hvorfor branchen ikke er blevet inddraget i fastlæggelsen af effektiviseringsbehovet i branchen - herunder fastlæggelsen af hvad særligt store effektiviseringspotentialer er - som det er anført i bemærkningerne til Vandsektorloven. Det bør endvidere undersøges, hvordan det sikres, at branchen fremover bliver inddraget. DANVA vil derudover anbefale, at det tydeliggøres i lovgivningen, hvad der menes med "selskaber med særligt store effektiviseringspotentialer", da det er meget uhensigtsmæssigt at Forsyningssekretariatet kontinuerligt synes at afsøge grænsen for denne formulering med lange og dyre klagesagsforløb til følge. Klagesagsforløb, der skaber usikkerhed om selskabernes rammevilkår og forstyrrer driften af disse.

Det skal undersøges, hvordan den metodiske usikkerhed i den resultatorienterede benchmarking kan mindskes, herunder muligheden for at indføre en bestemmelse i lovgivningen, der sikrer at selskaberne i et vist omfang sikres mod sådanne usikkerheder. Konkret foreslås det at kigge på en "best of more" tilgang, hvor størrelsen af effektiviseringspotentialet beregnes i flere modeller, og der af forsigtighedshensyn arbejdes videre med det mindste af de beregnede potentialer i fx 4 modeller. Det foreslås herunder undersøgt, hvorfor en SFA-model angiveligt ikke kan anvendes i den danske benchmarking, når den anvendes internationalt og anbefales i en "best of more" tilgang af en førende ekspert på området.

Det skal undersøges, hvordan det sikres, at Forsyningssekretariatet får øget troværdigheden af den resultatorienterede benchmarking, herunder at der vælges en mere forsigtig modeltilgang, der inddrager ekspertviden indenfor benchmarking.

Supplerende bemærkninger:

Den resultatorienterede benchmarking har medvirket til at sætte fokus på effektivisering af driftsomkostningerne – men desværre har det også været klart, at den model, der anvendes og den måde Forsyningssekretariatet har fortolket resultaterne på, ikke har været hensigtsmæssig. Effektiviseringspotentialerne har været kraftigt overvurderede og kravene for vilkårlige. Dette underminerer tilliden til anvendelsen af benchmarking.

Hvis Forsyningssekretariatet og branchen kan enes om en mere konservativ og troværdig anvendelse af benchmarking, der samtidig er i overensstemmelse med intentionerne i Vandsektorloven, så kan den resultatorienterede benchmarking fremadrettet være med til at skabe

et positivt fokus på effektivisering i selskaberne. Selskaberne vil gerne effektivisere deres drift – og vil være stolte af at vise resultaterne af deres indsats frem gennem et troværdigt måleværktøj.

Som indikeret er DANVA således tilhænger af obligatorisk resultatbenchmarking – men vi tillader os med afsæt i vores erfaringer at forholde os kritisk til Forsyningssekretariatets modeller mm.

DANVA anbefaler, at det skal undersøges, hvorfor branchen ikke er blevet inddraget i fastlæggelsen af effektiviseringsbehovet i branchen - herunder fastlæggelsen af hvad særligt store effektiviseringspotentialer er - som det er anført i bemærkningerne til Vandsektorloven. Det bør endvidere undersøges, hvordan det sikres, at branchen fremover bliver inddraget. DANVA vil derudover anbefale, at det tydeliggøres i lovgivningen, hvad der menes med "selskaber med særligt store effektiviseringspotentialer", da det er meget uhensigtsmæssigt at Forsyningssekretariatet kontinuerligt synes at afsøge grænsen for denne formulering med lange og dyre klagesagsforløb til følge. Klagesagsforløb, der skaber usikkerhed om selskabernes rammevilkår og forstyrrer driften af disse.

3.2 FVD

Det er FVD's opfattelse at resultatbenchmarkingsystemet ikke fungerer i den private vandsektor. For det første er så godt som alle opgaver i den private vandsektor udliciteret til eksterne leverandører og virksomheder. Da alle opgaver som udgangspunkt er udliciteret og indgået på markedsvilkår, er området allerede udsat for konkurrence. De private vandværker kan jo ikke bede elektrikerne, der har udført en opgave, om at gøre det endnu billigere.

FVD har flere gange påpeget, at resultatbenchmarkingmodellen ikke er tilstrækkelig. Konkurrenceankenævnet er heller ikke enig i Forsyningssekretariatets model for, hvilke forsyninger der skal have udmeldt et effektiviseringskrav. For det andet tager benchmarking ikke højde for de forskellige forhold i de enkelte forsyninger, og sammenligning giver kun mening, hvis vandværkerne og deres forhold er sammenlignelige.

Hvordan kan et vandværk, der ikke har en stor administration eller flere ansatte til at varetage driftsmæssige opgaver, blive pålagt at effektivisere for at nedbringe en vandpris på 10 kr. pr. m³ – mens et andet vandværk med en vandpris på 18 kr. pr. m³ ikke bliver mødt med et effektiviseringskrav, til trods for både en større administration og flere ansatte?

De private vandværker har altid været drevet efter 'hvile i sig selv'-princippet. Det betyder, at hver en krone anvendes til vandforsyning.

Derfor giver det ikke mening, når Forsyningssekretariatet stiller et effektiviseringskrav til en vandforsyning, hvor drift og administration hænger nøje sammen med opgaverne, således at det ikke er muligt at reducere i disse udgifter, uden at det går ud over service og forsyningssikkerhed.

Det er FVD's opfattelse at resultatbenchmarking ikke fungerer i den private vandsektor. Det giver ikke mening, når Forsyningssekretariatet stiller et effektiviseringskrav til en vandforsyning, hvor drift og administration hænger nøje sammen med opgaverne, således at det ikke er muligt at reducere i disse udgifter, uden at det går ud over service og forsyningssikkerhed.

For det første er så godt som alle opgaver i den private vandsektor udliciteret til eksterne leverandører og virksomheder og indgået på markedsvilkår.

FVD har flere gange påpeget, at modellen til resultatbenchmarking er utilstrækkelig.

Konkurrenceankenævnet er heller ikke enig i Forsyningssekretariatets model for, hvilke forsyninger der skal have udmeldt et individuelt effektiviseringskrav.

For det andet tager benchmarking ikke højde for de forskellige forhold i de enkelte forsyninger, og sammenligning giver kun mening, hvis vandværkernes forhold er sammenlignelige.

Hvordan kan et vandværk, der ikke har en stor administration eller flere ansatte til at varetage driftsmæssige opgaver, blive pålagt at effektivisere for at nedbringe en vandpris på 10 kr. pr. m³ – mens et andet vandværk med en vandpris på 18 kr. pr. m³ ikke bliver mødt med et effektiviseringskrav, til trods for både en større administration og flere ansatte?

De private vandværker har altid været drevet efter 'hvile i sig selv'-princippet. Det betyder, at hver en krone anvendes til vandforsyning.

Man bør satse mere på procesbenchmarking i stedet for resultatbenchmarking. Modellen bør udvikles tilstrækkeligt, for individuelle effektiviseringskrav pålægges de enkelte forsyninger. Det bør undersøges af et uafhængigt konsulentfirma om resultatbenchmarkingen rent faktisk giver forbrugerne bedre og billigere vand, og at priserne ikke cykler op og ned, men udvikler sig jævnt. Undersøgelsen skal tage højde for flere aspekter end blot det økonomiske.

Supplerende bemærkninger:

FVD savner klarhed over, hvor mange vandforsyninger, der har klaget over de udmeldte prislofter, samt indholdet af klagerne. Med denne øgede gennemsigtighed vil forligskredsen og vandforsyningerne få indsigt i, hvad der bliver klaget over, hvilke konsekvenser det har, og hvordan administrationen af loven dermed kan forbedres.

Kommentar til Forsyningssekretariatets model 2 om *Forhandlede løsninger*: Netop den fremgangsmåde kendetegner den danske andelsbevægelse, og dermed også de forbrugerejede andelsvandværker, hvor forbrugerne pålægger vandværkernes bestyrelser at få mest ud af pengene. Konklusionen må være, at der ikke er nogen grund til at regulere de private vandværker efter vandsektorloven.

**Prisen på drikkevand er steget 1,50 kr. pr. m³
Fra 11,09 kr. til 12.59 kr. inkl. skatter.**

Det svarer til en prisstigning på 13,6 pct. - pristalsudviklingen på 19,6 pct.

Det offentlige drikkevand er i samme periode steget 44 pct.

Da de private vandværkers effektivitet måles i kroner og øre, må FVD konstatere, at det næsten ikke kan gøres mere effektivt. De private vandværker lever fuldt ud op til bemærkningerne i konkurrenceredegørelsen 2003, fordi vi udliciterer alle reoverings- og anlægsopgaver, således at ressourcer til drift og administration holdes på et absolut minimum.

Vi mener desuden, at det er besynderligt, at Forsyningssekretariatet ikke har undersøgt forskellen mellem private og kommunalt ejede forsyninger – især når redegørelsen fra 2003 slår fast, at der ikke er noget effektiviseringspotentiale i den private sektor.

Tallene ovenfor bekræfter Konkurrencestyrelsens redegørelse.

Den undersøgelse, som Forsyningssekretariatet henviser til, dækker således kun de tidligere kommunale forsyninger.

3.3 Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening finder det uholdbart, at der ikke eksisterer en nogenlunde enighed mellem Vandselskaberne og Forsyningssekretariatet omkring den benyttede model til benchmarking. En større konsensus bør søges opnået på dette punkt.

DN har noteret sig, at troværdigheden af benchmarkingen i dag er lav og usikkerheden er stor, dette på trods af de meget detaljerede data, som bliver afkrævet selskaberne. Modellen synes indkørt under stort tidspres og er derfor ikke testet tilstrækkeligt i forhold til, hvad der er hensigtsmæssigt. Ved at begrænse udmeldingen af effektiviseringskrav til de mindst effektive selskaber, hvor der p.t. fastlægges prislofter for alle selskaber, kunne der opnås en begrænsning i de administrative omkostninger hos selskaberne til indsamling af de nu meget detaljerede indberetninger til Forsyningssekretariatet.

Såvel driftsudgifter som investeringsomkostninger bør søges medtaget i benchmarkingen og udmeldingen af effektiviseringskrav.

Forsyningsikkerhed og prisniveauet bestemmes for vandforsyninger mange steder af udefrakommende faktorer som fx forurening af indvindingsboringer med sprøjtegift. Da forurenere betaler princippet ikke gælder her, påføres vandselskaberne uforholdsmæssige store udgifter, som de ikke selv har indflydelse på. Dette afdækkes ikke af modellen og den kan ikke rettes ind til at gøre det. Der skal anden regulering rettet mod kilden til forurening til før modellerne kan virke. Det samme gælder i princippet for spildevandsanlæg, hvor der modtages industrispildevand. Her kan både være positive og negative effekter for driftsøkonomien.

Modellen foreslås ændret, så den om muligt medtager udgifter til såvel drift som investering. Ved at begrænse udmeldingen af effektiviseringskrav til de mindst effektive selskaber kunne der opnås en begrænsning i de administrative omkostninger hos selskaberne til indsamling af de nu meget detaljerede indberetninger til Forsyningssekretariatet.

Forurenere betaler princippet indføres for forurening af indvindingsboringer.

3.4 Dansk Industri

Det er vigtigt, at der eksisterer et benchmarkingsystem, der sætter fokus på effektiv drift. Da der ikke eksisterer konkurrence på vand og spildevandsprisen, er en benchmarking model nødvendig for at evaluere hvilke forsyninger, der drives mest effektivt og for at skabe incitament til effektiv drift.

Det er problematisk, at den nuværende indretning af prisloftmodellen giver incitament til at overinvestere alene med det formål at nedbringe driftsudgifterne. Der er derfor behov for, at såvel driftsudgifter som udgifter til investering indtænkes i en revideret prisloftmodel og benchmarkingsystem. Der kan måske hentes inspiration fra det britiske system, hvor såvel drifts- som investeringsudgifter indgår.

DI mener ligeledes, at en lang række miljø- og servicemål er så ens udformet fra forsyning til forsyning, at det vil være fornuftigt at udvide benchmarking systemet til også at evaluere om en forsyning opnår sine miljø- og servicemål på en cost-effektiv måde. Det vil ligeledes fjerne noget at det incitament, der pt. eksisterer til at omformulere driftsudgifter til miljø- eller servicemål.

DI foreslår at prisloft og/eller benchmarkingsystemet justeres, så incitamentet til overinvestering fjernes.

3.5 Dansk Miljøteknologi

Dansk Miljøteknologi lægger stærk vægt på, at den nuværende benchmarking skal udvikles til at afspejle performance på miljø, sikkerhed, kvalitet, service, arbejdsmiljø mm.

Benchmarking kan evt. også afspejle ingeniørlønninger, så den bidrager til at forhindre lønpres fra en monopoliseret sektor.

3.6 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Vandselskabers ingeniørlønninger ligger generelt 10 – 15 % over lønniveauet hos f.eks. rådgivende ingeniører, hvilket finansieres af forbrugernes vandafgifter og mindsker effektivisering og besparelser på vandsektorområdet. Dette medfører vanskeligheder med at rekruttere vandingeniører i kommercielle virksomheder. Hermed mindskes væksten og eksporten. Begge dele emner der især påvirker væksten i kommercielle, og herunder især små og mellemstore virksomheder, og tilhørende eksport. Forholdet er undersøgt i FRI på Ida Aukens opfordring; det viser sig at der er mangel på vandingeniører (ca. 60 ubesatte stillinger i foråret 2012) og at dette medfører væksttab på 37 mio.kr./år, heraf 15. mio kr i eksport/år. Forholdet forværres når op mode 40 % af de kommunale ingeniører går på pension indenfor de næste 5 år.

Det skal undersøges om ingeniørlønniveauet kan indgå i benchmarking på effektiv vis, således at almindelige kommercielle virksomheder ikke lider under manglende vækst og eksport, som følge af højere forbrugerbetalte lønninger end markedet tilskriver.

3.7 Kommunernes Landsforening

Det er uklart hvordan resultaterne af dette benchmark kan indgå i kommunens godkendelse af taksterne.

Resultatbenchmarking og procesbenchmarking bør betragtes som et system.

3.8 Kommunalteknisk Chefforening

KTC finder det meget afgørende, at kommunerne fastlægger rammerne for selskabernes aktivitet i de respektive sektorplaner mv. Det er et problem, at kommunen for nuværende er forpligtet i forhold til miljømål, udarbejdelse af sektorplaner etc., men at selskaberne ikke har handlepligt som konsekvens af planerne.

KTC mener, at Byråd/Kommunalbestyrelse skal have kompetence til at beslutte service- og miljømål, dvs. til at fastlægge hvilke indsatser, der skal gennemføres, og at der så umiddelbart er adgang til vandselskabet til at finansiere målene som "1:1 omkostninger". Der bør i lovgivningen sikres nogle minimumsrammer for vandselskabernes inddragelse i sektorplanlægningen i form af at være medproducent eller høringspart.

Forsyningssekretariatet skal i højere grad fungere som en støttefunktion for Byråd/Kommunalbestyrelse ved at fortage benchmarking på bl.a. drift, serviceniveau og miljø. KTC oplever, at benchmarking i den nuværende struktur ikke er et værktøj, som giver mening for myndigheden, men primært er et værktøj for Forsyningssekretariatet.

Selskabernes aktiviteter, fysik, infrastruktur, geografiske betingelser, forskelle i det lokale omkostningsniveau, historik mv. er så forskellig, at en sammenligning kræver klart definerede sammenligningsgrundlag.

Det er derudover vigtigt at tage hensyn til, at selskaberne via de lokalt besluttede miljømål - som igen er en konsekvens af vandhandleplanerne - gennemfører mange forskellige aktiviteter med meget vidt spændende ambitionsniveau. Denne forskel vil være svær at få til at fremgå af en forsimplet benchmarking.

Det er ikke vores oplevelse, at der for nuværende er sammenhæng mellem indsatsen for at indhente nøgletal og udbyttet af benchmarkingen. Når det er sagt, vil det efter vores opfattelse give mening på sigt, at arbejde med en form for sammenligning af selskabernes præstationer. Som myndighed ønsker vi, at selskaberne også benchmarkes på realiseringen af servicemål og forpligtigelser i forhold til den sektorlovgivning, som myndigheden udarbejder i samarbejde med forsyningsselskaberne.

KTC mener, at Byråd/Kommunalbestyrelse skal have kompetence til at beslutte service- og miljømål, dvs. fastlægge hvilke indsatser, der skal gennemføres og at Forsyningssekretariatet i højere grad skal være et serviceorgan, der vejleder Byråd/Kommunalbestyrelse om benchmarking på bl.a. drift, serviceniveau og miljø. Derfor mener KTC ikke, at benchmarkingen i sin nuværende form giver mening i forhold til myndighedsopgaven. Som myndighed ser vi hellere, at selskaberne bliver holdt oppe på nogle servicemål og forpligtigelser i forhold til den sektorplanlægning som myndigheden udarbejder i samarbejde med vandselskaberne.

3.9 Landbrug & Fødevarer

Benchmarkingsystemet siger kun noget om forholdene inden for vandsektoren, men siger ikke noget om omkostningseffektiviteten i forhold til andre sektorer, eksempelvis rådgivende ingeniører, hvorfor man med benchmarking ikke sikrer sig, at der fx som FRI nævner, er et for højt lønniveau på tværs af sektoren. Det er desuden vigtigt at der transparens og gennemsigtighed i benchmarkingen.

Man skal undersøge om man kan benchmarke ikke kun indenfor sektoren, men også sektoren op i mod andre relevante sektorer

3.10 Erhvervs- og Vækstministeriet

Benchmarkingmodellen

Erhvervs- og Vækstministeriet bemærker, at det netop er Forsyningssekretariatets opgave som uafhængig myndighed at udvikle den resultatorienterede benchmarking. Benchmarkingmodellens omfang, detaljeringsniveau og datakvalitet er gennem to og et halvt år blevet udviklet, analyseret og vurderet af Forsyningssekretariatet og branchen.

Reglerne omkring den resultatorienterede benchmarking

Det er Forsyningssekretariatets vurdering, at reglerne omkring den resultatorienterede benchmarking af vandsektoren kan ændres til gavn for sektoren og samfundet som helhed. Det skyldes, at de nuværende regler med den skarpe skelnen mellem udgifter til drift og udgifter til investeringer ikke tilvejebringer selskaberne incitament til at vælge den mest optimale løsning set fra en totaløkonomisk vinkel. Reglerne tilskynder eksempelvis ikke til, at selskaberne vurderer, om det totaløkonomisk er bedre at udskifte gamle anlægsaktiver (som vedligeholdelsesmæssigt er dyrere) med nye anlægsaktiver (som driftsmæssigt er billigere).

Med de gældende regler gives selskaberne incitament til at udskifte anlægsaktiver oftere end, hvad der totaløkonomisk er hensigtsmæssigt. Dette skyldes, at det kun er driftsomkostningerne der benchmarkes, og selskaberne kan reducere driftsomkostninger ved at udskifte anlægsaktiver så ofte, at anlægsaktiverne ikke skal vedligeholdes [vedligeholdelsesomkostninger er driftsomkostninger og omkostninger ved udskiftning af anlægsaktiver er investeringsomkostninger]. Med de nuværende regler har selskaberne udelukkende incitament til at reducere driftsomkostningerne, hvilket de kan gøre ved at overinvestere i ineffektive investeringer set fra en totaløkonomisk vinkel. Overinvesteringer resulterer i dårlig totaløkonomi og ressourcspild, som påvirker selskabet og samfundet i en negativ retning.

Konkurrenceankenævnet har i kendelse af 31. maj 2012 bemærket, at den ensidige fokusering på driftsomkostninger ved fastsættelse af effektiviseringskrav indirekte kan virke som en opfordring til

at foretage investeringer, inden disse er hensigtsmæssige i forhold til de driftsbesparelser, de medfører.

Et effektiviseringskrav på selskabernes drift og et effektiviseringskrav på selskabernes investeringer vil i højere grad indfri sektorens effektiviseringspotentiale. Hertil vil ressourceudnyttelsen i selskaberne forøges til gavn for forbrugerne og samfundet.

Det vil være hensigtsmæssigt at undersøge, hvordan reglerne omkring den resultatorienterede benchmarking skal konstrueres, således at selskaberne ikke reducerer driftsomkostningerne ved at investere i uhensigtsmæssige investeringer. Reglerne bør ændres således, at den resultatorienterede benchmarking og effektiviseringskravene inddrager selskabernes investeringer, så selskaberne driver og investerer forsyningerne efter en sund totaløkonomi.

I det følgende præsenteres en række modeller, der giver selskaberne bedre incitamenter til at optimere totaløkonomien. Det bemærkes, at nedenstående modeller udelukkende er tanker om alternative måder at regulere selskaberne på. Modellerne er derfor ikke endelige bud på, hvordan reguleringen bør indrettes.

Model 1

Den resultatorienterede benchmarking kan ændres således, at selskaberne stilles over for et effektiviseringskrav på selskabernes drift og et effektiviseringskrav på selskabernes investeringer. En sådan model vil give selskaberne incitament til ikke at "flytte problemet", og i stedet fokusere på at effektivisere driften med optimale investeringer set fra en totaløkonomisk vinkel. Denne model ligger meget tæt op af de nuværende regler.

Model 2

Modellen, der her præsenteres, kaldes *Forhandlede løsninger (Negotiated settlements)*, og indebærer, at forbrugerne [eller repræsentanter for forbrugerne] forhandler med vand- og spildevandsselskaber omkring eksempelvis prisen, investeringerne, forsyningssikkerheden, serviceniveauet, kvalitetsniveauet osv. Når parterne når frem til en løsning, præsenteres den for regulator. I det tilfælde hvor parterne ikke kan nå til enighed, overtager den almindelige regulering af selskaberne. Selskaberne og forbrugerne vil altid kunne vælge den almindelige regulering. Denne fremgangsmåde er et forholdsvis nyt alternativ til de mere traditionelle reguleringsformer.

Supplerende bemærkninger:

DANVA skriver i afsnit 3.1: DANVA finder endvidere, at gennemsigtigheden i benchmarkingen er meget lav. Det skyldes bl.a, at der ikke har været en selvstændig høring på noget så centralt som de omkostningsækvivalenter, der forventeligt skal holde de næste 3-4 år.....

Forsyningssekretariatets kommentar: Ovenstående er ikke korrekt, hele benchmarkingmodellen inklusiv omkostningsækvivalenter blev udsendt i høring ultimo juni 2012, og er løbende blevet revideret på baggrund af branchens og selskabernes bemærkninger.

FVD skriver i afsnit 3.2: Det er FVD's opfattelse, at resultatbenchmarkingsystemet ikke fungerer i den private vandsektor.

For det første er så godt som alle opgaver i den private vandsektor udliciteret til eksterne leverandører og virksomheder og derfor indgået på markedsvilkår. FVD har flere gange påpeget, at resultatbenchmarkingmodellen ikke er tilstrækkelig. FVD påpeger, at Konkurrenceankenævnet ikke er enig i Forsyningssekretariatets model for, hvilke forsyninger der skal have udmeldt et effektiviseringskrav.

Forsyningssekretariatet kommentar: Ovenstående er ikke korrekt. Forsyningssekretariatets analyser viser, at der er lige så store effektiviseringspotentialer i de private vandforsyninger som i de offentlige relativt set.

FVD skriver i afsnit 6.2: For det andet tager benchmarking ifølge FVD ikke højde for de forskellige forhold i de enkelte forsyninger, og sammenligning giver kun mening, hvis vandværkerne og deres forhold er sammenlignelige. Fx kan et vandværk, der ikke har en stor administration eller flere ansatte til at varetage driftsmæssige opgaver, blive pålagt at effektivisere for at nedbringe en vandpris på 10 kr. pr. m³ – mens et andet vandværk med en vandpris på 18 kr. pr. m³ ikke bliver mødt med et effektiviseringskrav, til trods for både en større administration og flere ansatte. FVD mener ikke, at det giver mening at stille effektiviseringskrav til en vandforsyning, hvor drift og administration hænger nøje sammen med opgaverne, således at det ikke er muligt at reducere i disse udgifter, uden at det går ud over service og forsyningssikkerhed.

Forsyningssekretariatets kommentar: Ovenstående er ikke korrekt. Modellen tager netop højde for mange forhold. Effektivitet hænger ikke sammen med en høj eller lav vandpris, men med de underliggende driftsforhold. Nogle steder er det let at udvinde vand, mens det andre steder er svært.

4. Bestyrelsens sammensætning

4.1 DANVA

Kommunalbestyrelsesmedlemmer er ikke ubekendt med risikoen for inhabilitet i kommunalt regi. Udfordringen er også kendt fra aktieselskabsområdet qua det faktum, at antallet af kommunale aktieselskaber er steget kraftigt det seneste årti. Men emnet kræver konstant opmærksomhed fra alle parter, hvis tilliden til beslutningerne skal være høj.

DANVA anbefaler således ikke, at kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke skal deltage i bestyrelsesarbejde. Men DANVAs bestyrelse lægger vægt på, at vandselskabets bestyrelse ikke har medlemmer, der også er medlem af det kommunale udvalg, som har særlige relationer til forsyningsområdet. I hvilket omfang vandselskaberne efterlever anbefalingen er os ubekendt.

Vi er bekendt med, at mange vandselskaber holder kurser for deres bestyrelsesmedlemmer mhp. at tydeliggøre deres rolle i vandselskabets regi. Foreningen er ligeledes vidende om, at flere kommunalbestyrelser i deres vedtægter bevidst har reserveret pladser til eksterne personer, som vil kunne tilføre bestyrelsen relevante, supplerende kompetencer. Det er vores indtryk, at disse selskaber har stort udbytte af dette.

Ovenstående tiltag er frivillige aktiviteter, som nogle vandselskaber kastede sig ud i fra starten af selskabets liv – men flere vandselskaber vil uden tvivl lade sig inspirere. Det er bl.a. et spørgsmål over tidsmæssigt overskud i den daglige ledelse af vandselskaberne – og for den sags skyld også afklaret regulering af bestyrelsessammensætning.

Foreningen vil påpege en mulig barriere for en saglig dialog om kommunale planers indhold. Flere kommuner har som ejer af vandselskabet kontraktligt forpligtet selskabet til at efterleve kommunens planer med relation til vandområdet. På denne måde er der risiko for, at der ikke kommer en kvalificeret dialog.

DANVA er også bekendt med, at ejerfunktionen er blevet brugt til at varetage kommunens interesse i relation til emner som vejbidrag, erhvervsinteresser, bosætningspolitik og takster.

Da risikoen for inhabilitet har haft stor interesse i vandsektoren, kan det oplyses, at DANVA i 2007 fik udarbejdet et notat om inhabilitet.

Vandselskabernes bestyrelse kan opfordres til at deltage i kurser mm., som højner viden om bestyrelsens rolle og relationerne til ejerne. Desuden bør kommuner, hvor der er kommunale aktieselskaber, informere kommunalbestyrelsesmedlemmer i kommunens forskellige roller i relation til sådanne aktieselskaber. Ovennævnte aktivitet bør ske mindst en gang i hver valgperiode.

4.2 FVD

FVD kan sagtens se problemet omkring dobbeltroller i kommunale vandselskaber og den kommunale forvaltning. Kommunerne bør overhovedet ikke være repræsenteret i bestyrelserne.

Kun egne forbrugere burde kunne vælges til bestyrelserne. Bestyrelsens sammensætning i de private vandværker er et udtryk for forbrugernes ønsker.

Men: dette punkt er ikke relevant for de private vandselskaber. Bestyrelserne i de private vandværker står allerede til ansvar overfor medlemmerne og skal fremlægge regnskaber og budgetter for store investeringer, som skal godkendes.

Faktisk hindrer vandsektorloven det direkte demokrati i de private vandværker, idet forbrugerne gennem de årlige generalforsamlinger ikke kan pålægge bestyrelsen nye opgaver på grund af Forsyningssekretariatets uflexible pålæg til de private vandværker.

FVD mener, at Nørby-udvalgets anbefalinger er irrelevante for de private vandselskaber.

De kommunale vandselskaber kan til en start tage udgangspunkt i den oprindelige bekendtgørelse 1194 af 14/10/2010 – "Bekendtgørelse om forbrugerindflydelse i vandselskaber."

4.3 Danmarks Naturfredningsforening

Sammenblanding af driftsherre rollen og myndighedsrollen skal ophøre.

4.4 Dansk Industri

To forhold ved bestyrelsernes sammensætning skal evalueres nærmere, dels problemstillingen der eksisterer mht. kommunalbestyrelsesmedlemmers dobbeltrolle og dels om forbrugerindflydelsen er sikret bredt nok (om virksomhederne er sikret plads i bestyrelserne)

I forhold til kommunernes myndighedsudøvelse overfor vand- og spildevandsselskaberne vurderer DI, at det kan være problematisk, at der ofte er stort sammenfald mellem kommunens tekniske udvalg og selskabernes bestyrelse.

Der bør sikres forbrugerindflydelse også for virksomhederne. I mange forsyninger aftager store virksomheder en betydelig del af vandet eller udleder store vandmængder, disse virksomheder er ikke sikret forbruger indflydelse med de nuværende regler.

Der bør opstilles retningslinjer for god selskabsledelse, der fastslår at bestyrelsen bør sammensættes af personer, som har en baggrund for at drive forretningen på området.

4.5 Kommunernes Landsforening

Anbefaler at konklusionerne fra "udvalget vedrørende de styringsmæssige relationer i forholdet mellem kommunalbestyrelser og kommunale selskaber" (december 2006) følges.

4.6 Kommunalteknisk Chefforening

KTC oplever, at der - fordi selskabernes bestyrelsesmedlemmer findes i Byråd/Kommunalbestyrelsen - kan der opstå habilitetsproblemer hos medlemmerne. På den anden side, så sikrer repræsentationen af ejerkommunen (-erne) - i dette tilfælde uden instruktionsbeføjelser - ejerne viden om drift og udvikling i selskabet.

Det er en stor opgave at være bestyrelsesmedlem i et vandselskab og bestyrelsesarbejdet kunne yderligere kvalificeres ved at "uddanne" bestyrelsesmedlemmerne i vandsektorloven, grænsefladerne til myndighederne etc., hvilket også er sket flere steder.

4.7 Landbrug & Fødevarer

Man bør se på sammensætningen af vandselskabernes bestyrelser, og valget af disse, samt foretage en vurdering af den mulige habilitetskonflikt, der ligger i at det er de samme folk der sidder i kommunalbestyrelsen og godkender beslutninger, herunder takster, vedtægter, miljø- og servicemål mv. de selv har godkendt i vandselskabets bestyrelse – og samtidig kan de som medlemmer af vandselskabernes bestyrelse vedtage servicemål.

Regler for bestyrelses sammensætning samt tiltag der sikrer at man ikke kan godkende takster fra selskabet, man selv er bestyrelsesmedlem af. Dette er særligt relevant set i lyset af de manglende klagemuligheder efter vandsektorloven.

4.8 Erhvervs- og Vækstministeriet

Der vil være en risiko for, at bestyrelsen ikke arbejder for vandselskabets interesser, men i stedet varetager andre interesser, som ejeren – kommunen – kan have. Det kunne fx være aktiviteter, som vil lette det kommunale udgiftspres, eller aktiviteter, der burde være pålagt vandselskabet i form af en eksplicit myndighedsudøvelse. Der kan også være en risiko for, at kommunen som myndighed reelt vil være inhabil, når aktiviteter som selskabet udfører, skal vurderes. Dermed er der risiko for manglende klar adskillelse og risiko for, at aktiviteter, som normalt skattefinansieres, i stedet takstfinansieres.

Der har siden Nørby-udvalgets rapport om god selskabsledelse i Danmark² blev offentliggjort i 2001 været fokus på god selskabsledelse. Nørby-udvalget anbefaler blandt andet, at bestyrelsen sammensættes på en sådan måde, at den kan handle uafhængigt af særinteresser – fx ved at hovedaktionærer ikke er medlemmer af et selskabs direktion og bestyrelse samtidig.

Dette er på det statslige område fulgt op af rapporten "Staten som Aktionær" fra 2004³, hvoraf det fremgår, at det afgørende er, at bestyrelsesmedlemmerne har relevante kompetencer. Det anbefales dog, at der som hovedregel ikke bør indsættes statsansatte, der er underlagt ministerinstruktion. På denne baggrund besluttede den daværende regering at trække ansatte i centraladministrationen ud af bestyrelserne for de statslige aktieselskaber.

På det kommunale område er der udgivet analysen "Rapport fra udvalget vedrørende de styringsmæssige relationer i forholdet mellem kommunalbestyrelser og kommunale selskaber"⁴ fra 2006. Det anbefales heri blandt andet, at der bør tegnes en kompetenceprofil for den enkelte bestyrelse, som kan indeholde krav om faglig indsigt, personlige egenskaber og evt. bestyrelseserfaring

Det foreslås på den baggrund, at der opstilles lovgivningskrav om, at bestyrelsen i kommunalt ejede vand- eller spildevandsselskaber er sammensat sådan, at bestyrelsen har en passende faglig profil til at sidde i en bestyrelse, samt at medlemmerne ikke samtidigt kan være medlem af kommunalbestyrelsen eller være kommunalt ansatte embedsmænd.

² <http://www.corporategovernance.dk/graphics/Corporategovernance/rapport2001.pdf>

³ <http://www.fm.dk/publikationer/2004/staten-som-aktioner/>

⁴ <http://www.sum.dk/Indenrigs/-/media/Filer-dokumenter-IN/Kommuner-regioner/Kommuner-regioners-styrelse/rapport-fra-udvalget.ashx>

5. Driftskapital og investering

5.1 DANVA:

Adgang til den fornødne kapital

Vandselskabernes oplever, at deres adgang til at sikre den fornødne driftskapital begrænses af de gældende regler. Selskaberne er omfattet af kassekreditreglen i den kommunale lånebekendtgørelse, som betyder, at selskaberne maksimalt kan optage driftskreditter svarende til kr. 125 pr. indbygger. Problemet ved dette kreditmaksimum er, at det ikke afspejler de store udsving i selskabernes likviditet. Disse likviditetsudsving opstår, fordi selskabet løbende har driftsomkostninger, mens selskabets indtægter typisk falder 2 til 4 gange om året. Et andet problem med kreditmaksimummet er, at det ikke giver plads til store uforudsete driftsomkostninger - omkostninger som selskaberne heller ikke har buffere til at håndtere qua hvile-i-sig-selv-princippet. Resultatet er, at selskaberne, typisk i kortere perioder, har behov for større likviditet, end selskabet har adgang til, fordi selskaberne ikke har mulighed for at optage driftskreditter, som modsvarer kapitalbehovet i selskaberne.

Problemets omfang blev illustreret i foråret 2012, hvor DANVA (efter anmodning fra Naturstyrelsen) efterspurgte konkrete eksempler på problemer med kassekreditreglen hos vore medlemmer.

Beskyttelse af driftskapitalen

Et andet problem for selskaberne ved de store likviditetsudsving, som skyldes, at deres indkomst typisk kommer i rater er, at selskaberne i perioder har meget store indeståender i bankerne. Disse indeståender betyder store overstigelser af det garanterede beløb på kr. 750.000 pr. kunde i tilfælde af bankkonkurser. Vandselskaberne er således henvist til at sprede sine forretninger i mange pengeinstitutter eller at placere sine indeståender i værdipapirer. Begge løsninger betyder besvær i adgangen til arbejdskapitalen og øget administration med deraf forøgede omkostninger. En problemstilling som ikke bliver mindre for de vandselskaber, som kræver forudbetaling af forbrugerne for at sikre adgangen til likviditet/ arbejdskapital.

DANVA mener helt overordnet, at de kommunalt ejede vandselskaber skal undtages fra lånebekendtgørelsens kassekreditregel.

Adgang til fornøden kapital

Såfremt en kreditramme for selskaberne fastholdes, bør kassekreditens maksimum for kommunalt ejede vandselskaber beregnes som et gennemsnit over de seneste 365 dage, ligesom det gælder for kommunen selv. Det vil betyde, at trækket på kassekrediten i perioder kan overstige 125 kr. pr indbygger, forudsat at kreditten samlet set over 365 dage ligger under grænsen på kr. 125 kr. pr indbygger. Dette kan imødekommes ved en mindre ændring af lånebekendtgørelsen.

På denne måde kan der på en enkel måde blive taget højde for vandsektorens særpræg i forhold til indtægter kvartårligt/ halvårligt mod løbende driftsomkostninger. Ligesom det giver mulighed for at tage højde for de uforudsete udgifter, som selskaberne ikke har mulighed for at lægge kapital til side til. I forhold til en sådan løsning skal det fremhæves, at den vil være i fin overensstemmelse med lånebekendtgørelsens § 9 stk. 2, pkt. 2, som allerede tillader midlertidigt forhøjet træk på kassekrediten til finansiering af anlægsarbejder. Et andet alternativ vil selvfølgelig være at hæve grænsen fra 125 kr. til et større beløb.

Beskyttelse af driftskapitalen

Der er behov for at sikre en bedre beskyttelse af vandselskabernes indeståender. Vandselskaberne er ud over de store likviditetsudsving begrænset af hvile-i-sig selv princippet. Dette princip forhindrer, at selskaberne har reserver, der kan agere som buffer i tilfælde af uforudsete hændelser, og selskaberne har kun adgang til at opkræve den nødvendige arbejdskapital. Dette gør selskaberne mere sårbare end andre virksomheder i forhold til store uforudsete tab fx i forbindelse med bankkonkurser. I tilfælde af en bankkonkurs er vandselskaberne således henvist til at opkræve hele beløbet på ny hos forbrugerne, som dermed kommer til at løbe en helt urimelig risiko for at skulle betale for deres vand- og spildevandsforsyning to gange. Alternativet er, at selskaberne ikke har frihed i valg af pengeinstitut, hvilket må forventes at påvirke omkostningerne.

5.2 FVD

Det er ikke et udtryk for effektivitet og konkurrenceudsættelse, at en virksomhed skal lånefinansiere dens investeringer. Dette er jo i øvrigt stik imod regeringens økonomiske politik.

Et konkret vandværk står overfor en fordobling af forsyningsområde, og skal bygge et nyt vandværk. Men det må ikke bruge sine henlagte midler til dette nye vandværk, men er i stedet nødt til at optage et lån til at finansiere byggeriet.

Denne praksis vil gøre fremtidige investeringer og dermed vandprisen dyrere, når vandværker tvinges til at afvikle deres henlagte midler, og ikke anvende midlerne til reinvesteringer. I forvejen er disse henlagte midler godkendt af den enkelte kommune, som godkender takstbladet. Derfor er henlagt midler ikke et udtryk for, at der ikke er konkurrence på området.

Flere private vandværker møder desuden den barriere, at kommunen nægter at stille en kommunegaranti for lån. Vandværkerne udsættes i den forbindelse for konkurrenceforvridning i forhold til de favoriserede kommunale forsyningselskaber.

Konsekvensen er, at vandværkerne bliver mere sårbare overfor uforudsete hændelser, som f.eks. brud på vandledninger, udskiftning af materiel, der går i stykker eller lignende.

Desuden er vandsektorlovens krav om afvikling af henlagte midler en fuldstændig uacceptabel indblanding i de private vandværkers økonomi. Det har intet at gøre med fri konkurrence.

Samtidig giver prisloftsreguleringen ikke incitament til at vandværkerne er omkostningsbevidste i forholdet mellem eksempelvis at reparere kontra udskifte en stikledning – hvis den udskiftes fuldstændig, kan der fås investeringstillæg i prisloftet, selvom en mindre reparation kunne være nok – men reparationer tæller som drift.

Loven bør ændres, så vandværkerne kan beholde deres henlagte midler, så de ikke skal ud og låne til den daglige drift, herunder uforudsete hændelser og investeringer i eksempelvis nye ledninger, energioptimering, bedre udstyr osv.

En passende størrelse på de henlagte midler kan svare til afskrivningen på anlægget.

Supplerende bemærkninger:

FVD påpeger, at de private vandværker ikke er omfattet af Lånebekendtgørelsen.

Vores bemærkninger går alene på, at vandværkerne ikke længere må henlægge midler til fornyelse og drift, ligesom de skal afvikle tidligere henlagte midler – som Forsyningssekretariatet anser som overdækning.

Det fremgår klart af bekendtgørelsen om prisloft, at en eventuel formue skal afvikles over en

10-årig periode, da den som nævnt ovenfor skal anses som overdækning.

FVD mener ikke, at det kan være rimeligt, at vandværkerne skal afvikle henlæggelser, som er beregnet til investeringer i vandværket (til sikring af vandkvalitet, forsyningssikkerhed og tryk hos forbrugerne om, at vandprisen ikke svinger op og ned).

Det er desuden ikke hensigtsmæssigt, at et vandværk ikke har et kapitalberedskab til uforudset udgifter i forbindelse med ledningsbrud, forureninger med mere.

Det kan ikke være rigtigt, at vandværkerne skal lånefinansiere disse tiltag, når der er likvid kapital, som giver vandværkernes bestyrelser mulighed for at handle hurtigt i akutte situationer. I sådanne situationer er det helt afgørende, at bestyrelserne ikke skal bruge tid på lange forhandlinger om optagelse af lån (og efterfølgende dokumentere overfor Forsyningssekretariatet, at det mest fordelagtige tilbud blandt de indhenteede lånetilbud er blevet valgt).

FVD har undersøgt de private vandværkers samlede formue. Tallet viser en samlet formue på 546 mio. kr., hvilket i gennemsnit svarer til 4,4 mio. kr. pr. vandværk.

I FVD betragter vi ikke dette beløb som et driftsoverskud, men et beløb, som over en årrække, er blevet henlagt til ny anlæg, vedligeholdelse med mere.

Derudover henleder FVD opmærksomheden på, at de private forbrugerejede vandværkers regnskaber og priser (herunder henlæggelser) godkendes hvert år på generalforsamlingen.

5.3 Økonomi- og Indenrigsministeriet

Ad. Kassekreditreglen i den kommunale lånebekendtgørelse

Af DANVA's bidrag fremgår følgende:

Adgang til fornøden kapital

Såfremt en kreditramme for selskaberne fastholdes, bør kassekreditens maksimum for kommunalt ejede vandselskaber beregnes som et gennemsnit over de seneste 365 dage, ligesom det gælder for kommunen selv. Det vil betyde, at trækket på kassekrediten i perioder kan overstige 125 kr. pr indbygger, forudsat at kreditten samlet set over 365 dage ligger under grænsen på kr. 125 kr. pr indbygger. Dette kan imødekommes ved en mindre ændring af lånebekendtgørelsen.

På denne måde kan der på en enkel måde blive taget højde for vandsektorens særpræg i forhold til indtægter kvartårligt/ halvårligt mod løbende driftsomkostninger. Ligesom det giver mulighed for at tage højde for de uforudsete udgifter, som selskaberne ikke har mulighed for at lægge kapital til side til. I forhold til en sådan løsning skal det fremhæves, at den vil være i fin overensstemmelse med lånebekendtgørelsens § 9 stk. 2, pkt. 2, som allerede tillader midlertidigt forhøjet træk på kassekrediten til finansiering af anlægsarbejder. Et andet alternativ vil selvfølgelig være at hæve grænsen fra 125 kr. til et større beløb.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger vedr. kassekreditreglen

Vedr. kassekreditreglen fremgår følgende af lånevejledningen:

"For kommunale fællesskaber, interessentskaber, andelsselskaber, aktieselskaber og lignende med bestemmende kommunal indflydelse i forening gælder, at kassekrediten maksimalt må andrage 125 kr. pr. indbygger i de kommuner, der er omfattet af fællesskabet m.v. Denne begrænsning skal forstås som 125 kr. pr. indbygger maksimeret for hvert selskab, herunder eksempelvis også for hvert datterselskab henhørende under et holdingselskab. Ved igangsatte anlægsarbejder, der efter afslutningen kan finansieres ved optagelse af lån, kan der dog foretages yderligere træk på kassekrediten inden for et

beløb, der svarer til det samlede provenu af de forventede endelige lån, under forudsætning af, at konverteringen gennemføres snarest muligt efter arbejdets afslutning.

For kommuner opgøres det tilladte træk på kassekreditter som gennemsnittet af likvide beholdninger over de seneste 365 kalenderdage.

Byggelån til mellemfinansiering af investeringsudgiften til etablering og/eller erhvervelse af anlæg, medregnes ikke i "Kassekreditreglen" om et maksimum på 125 kr. pr. indbygger.

Kassekreditreglen har til formål at sikre, at kommunale selskabers kassekredit kun anvendes til finansiering af midlertidige likviditetsunderskud og ikke til egentlig lånoptagelse som følge af permanente driftsunderskud eller udgifter til opførsel af nyanlæg og/eller udgifter til køb af eksisterende anlæg.

(...)

Saldi vedrørende byggelån, der snarest efter byggearbejdet konverteres til langfristet låntagning inden for kommunens låneramme, skal dog ikke regnes med som kassekredit."

Endvidere følger det af bekendtgørelsens § 17, at Økonomi- og Indenrigsministeriet i særlige tilfælde kan meddele dispensation § 9 om kassekredit. Det beror på en konkret vurdering, om der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation fra kassekreditreglen.

Lånebekendtgørelsen giver ikke mulighed for, at kommunalt ejede vandselskaber kan undtages fra lånebekendtgørelsens kassekreditregel. Derimod kan kommunalt ejede vand- og spildevandselskaber søge om dispensation fra kassekreditreglen hos Økonomi- og Indenrigsministeriet. Det beror på en konkret vurdering, om der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation fra lånebekendtgørelsens kassekreditregel.

Ministeriet kan oplyse, at det ikke har modtaget ansøgning fra vandselskaber om dispensation fra kassekreditreglen.

Endelig skal ministeriet henvise til Erhvervs- og Vækstministeriet vedr. beskyttelse af indeståender i pengeinstitutter på over 100.000 €.

6. Effektivisering

6.1 DANVA

Det beregnede effektiviseringspotentiale på 1 mia. kr. bygger på en meget usikker beregning. Grundet problemer med benchmarkingmodellen er det reelle effektiviseringspotentiale meget usikkert på nuværende tidspunkt.

Barrierer i form af kommunalfuldmagten omkring salg af overskudskapacitet og ikke konkurrenceforvridende virksomhed oplever flere af vores medlemmer giver utilsigtede begrænsninger i muligheden for at opnå stordriftsfordele og dermed effektiviseringer. Andre barrierer er i bekendtgørelse om tilknyttet aktivitet (ej tilladt aktivitet og loft over aktiviteterne) samt prislofts-bekendtgørelsen omkring snæver betragtning af hovedaktivitet i vandselskaber.

Det er et problem, at selskaberne ikke belønnes for at effektivisere sig, men at langt hovedparten af selskaberne derimod udsættes for stram centralstyring. Af vandsektorloven fremgår det ellers, at kun selskaber med særligt store effektiviseringspotentialer skal have individuelle effektiviseringskrav, ligesom det af prislofts-bekendtgørelsens § 26 fremgår, at selskaberne har mulighed for at anvende ekstraordinære effektiviseringsgevinster til en række formål efter selskabets eget valg. Det er i denne sammenhæng et problem, at Forsyningssekretariatet giver effektiviseringskrav til hovedparten af selskaberne. Endvidere har Forsyningssekretariatet flere gange forsøgt at fjerne "luft" i prislofterne. Det skaber usikkerhed, om Forsyningssekretariatet også fremover vil give ekstraordinære krav til selskaber med luft i indtægtsrammen. Styring af denne type giver incitament til at "gemme" effektiviseringer i selskaberne, så man har en buffer til fremtidige krav; det kan til en vis grad sammenlignes med, at "brænde benzin af" i Forsvaret op til nytår for at fastholde en budgetramme. Hvis selskaberne med gode præstationer derimod i vidt omfang gives mulighed for at opnå og fastholde (opspare) ekstraordinære effektiviseringsgevinster, gives selskaberne et klart incitament til hurtigst muligt at få realiseret alle effektiviseringer.

DANVA vil endvidere støtte, at der laves en analyse af konsekvenserne af en regulering, som tillader en forrentning til ejerne. I Finland er det eksempelvis således, at der på lokalt plan kan besluttes, at ejeren får en forrentning. Forretningsmuligheden findes også i flere andre europæiske lande som Østrig og Holland.

Vandsektorens mulighed og behov for at udgå af kommunalfuldmagtens regler bør undersøges. Alternativt kan det vurderes, om flere afgørende barrierer i forhold til effektivitet kan imødegås ved, at vandselskabernes hovedaktiviteter omfatter en bredere gruppe af opgaver.

6.2 FVD

Konkurrenceredegørelsen fra 2003 forudsætter, at der er et effektiviseringspotentiale på 450 mio. kr. på vandforsyningsområdet. Samtidig påpeger redegørelsen, at de private vandforsyninger er effektive i deres drift, og at der ikke er væsentlige effektiviseringsgevinster at hente i den private sektor. FVD kan dokumentere, at de private vandværker drives yderst effektivt og i fuld overensstemmelse med vandforsyningslovens regler. De fleste opgaver er udliciterede således, at aftaler indgås på markedsvilkår. De udmeldte effektiviseringspotentialer er urealistiske, og kan ikke indfries af de enkelte vandværker. Mange private vandværker har ikke haft prisstigninger de seneste 10 år, hvilket i sig selv er en effektivisering.

De private forbrugerejede vandforsyninger leverer Danmarks billigste drikkevand. Over de seneste 10 år er drikkevand fra private vandværker i gennemsnit steget fra 11,09 kr. til 12,59 kr., hvilket svarer til en prisstigning på 1,50 kr. pr. m³. Den procentvise stigning i de private vandforsyninger ligger på 13,6 pct. sammenlignet med 44 pct. på det kommunale drikkevand. Til oplysning har pristalsudviklingen i samme periode været på 19,6 pct.

FVD kan dokumentere, at de private vandværker drives yderst effektivt og i fuld overensstemmelse med vandforsyningslovens regler. De fleste opgaver er udliciterede således, at aftaler indgås på markedsvilkår. Den procentvise stigning i de private vandforsyninger ligger på 13,6 pct. sammenlignet med 44 pct. på det kommunale drikkevand. Til oplysning har pristalsudviklingen i samme periode været på 19,6 pct.

Konkurrenceredegørelsen 2003 påpeger, at de private vandforsyninger er effektive i deres drift, og at der ikke er væsentlige effektiviseringsgevinster at hente i den private sektor.

Det Økonomiske Råd påpeger dertil, at "...hvis de kommunale vandforsyninger var ligeså effektive som de private forbrugerejede vandforsyninger ville produktionsomkostningerne være 304 mio. kroner lavere."⁵

De udmeldte effektiviseringspotentialer er urealistiske, og kan ikke indfries af de enkelte vandværker. Mange private vandværker har ikke haft prisstigninger de seneste 10 år, hvilket i sig selv er en effektivisering.

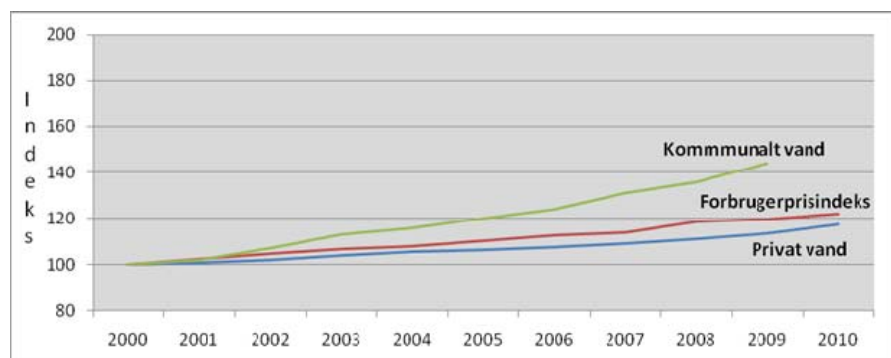
Hvis forbrugerne på den årlige generalforsamling finder, at bestyrelsen ikke kører vandværket tilstrækkeligt effektivt, kan det besluttes at vælge en ny bestyrelse eller at lade sig optage/sammenlægge med et nabovandværk.

Der er dog det store problem, at nabovandværket kan risikere at nægte en optagelse, såfremt man derved kommer over den famøse grænse, hvornår et vandværk skal inddrages under vandsektorloven.

FVD foreslår og ønsker en uvildig undersøgelse af vandsektorlovens konsekvenser for de private vandværker – en undersøgelse, uafhængig af Forsyningssekretariatet.

Supplerende bemærkninger:

De private vandværker leverer det billigste drikkevand, som denne graf viser.

Kilde: FVD/Jørgen Olsen, *Gørlev Vandværk samt Forsyningssekretariatet*.

FVD foreslår derudover, at Forsyningssekretariatet underlægges stramt tilsyn samt en fuld undersøgelse foretaget af Rigsrevisionen. Endelig foreslår FVD, at private vandværker udgår af paragraffen om effektiviseringskrav.

⁵ De Økonomiske Råd: "Dansk Økonomi – Efterår 2004", Kapitel III, "Vand og Natur", s. 277

6.3 Danmarks Naturfredningsforening

Undersøgelsen af effektivisering af vandsektoren er gennemført før selskabsdannelsen af vandselskaber. I situationen før havde mange selskaber fælles kasse med kommunens skattekasse, hvilket er markant forskelligt fra i dag.

Nogle kommuner "selskabstømte" eller "boostede" de nye selskaber på forskellig vis. Situationen fra før selskabsdannelsen og efter er derfor så markant forskellig, at der først bør laves en ny undersøgelse med de nuværende rammebetingelser.

6.4 Dansk Industri

Vandsektorloven har ikke skabt de fornødne incitamenter til at konkurrenceudsætte driftsopgaver. Der er behov for at skabe en privat servicesektor, der besidder driftserfaringer der kan anvendes i eksport øjemed. Samtidig giver krav om udbud, mere fokus i driften af forsyninger hvor et eget kontrolbud vinder driften.

Hvis en privat virksomhed kan drive en forsyning bedre og med færre omkostninger, er der med den nuværende regulering intet incitament til at overlade driften, det skyldes bl.a. hvile-i-sig-selv reguleringen. Hvis der skabes et økonomisk incitament for ejerne/kommunerne til den mest effektive drift, vil udliciteringer sandsynligvis bliver mere udtalt.

En metode til øget effektivitet er at udlicitere/konkurrenceudsætte driften af vand og spildevandsforsyninger. . Det bør tillades at effektiviseringsgevinster – udover prisloftmodellens krav til deles mellem forbruger og virksomheden der står for den effektive drift af anlægget.

Ligeledes kan det overvejes at udliciterede forsyninger ikke skal indgå i benchmarking/prisloftsystemet, da udbuddet er udtryk for den konkurrenceudsatte pris på opgaven.

6.5 Dansk Miljøteknologi:

Det er Dansk Miljøteknologis klare erfaring, at der er behov for en konkurrenceudsættelse af vandselskaberne.

Det vil sikre en fortsat effektivisering, og det vil give kommercielle vandvirksomheder driftserfaringer, som kan skabe baggrund for eksport af innovative vandteknologier og nye løsninger. Hermed kan der skabes mulighed for vækst i grøn beskæftigelse og eksport. Det er vigtigt, at ikke-udliciterede vandselskaber får incitamenter til at bidrage til innovation og til at medvirke til eksport af nye vandteknologier. Men den kommercielle indsats skal varetages af de private teknologivirksomheder.

6.6 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Manglende erfaring med driftsforhold hos kommercielle aktører i vandbranchen (andre end vandselskaber) begrænser mulighederne for såvel innovation som vækst og dermed eksport. Især eksportvinklen er vigtig, idet monopoliserede vandselskaber (forsyningspligt etc.) pr definition ikke har eksport som målsætning for sit økonomiske virke; men alene at sikre forsyningspligtleverancer til forbrugerne med modydelse i ikke-konkurrenceudsat pris for ydelsen. For at sikre en fornuftig videnbase hos kommercielle aktører sikres såvel innovation i vandsektorens værdikæde samt vækst i og eksport af vandsektorens samlede kompetencer.

Der eksisterer i dag et skisma / en modstrid mellem statens effektiviserings krav og regeringens ønske om grøn omstilling, innovation og eksport i vandsektoren. Man får det man måler på, med de nuværende incitamentsstrukturer, rammer og lovgivning. Vandselskabernes prisloftmodel og

styring af andre omkostninger skal indeholde en incitamentsstruktur at fremme og investere i innovation. Og hvis der ikke er et stærkt hjemmemarked, hvor ambitiøse innovative vandløsninger efterspørges, opnår man ikke en eksporterende vandsektor i Danmark.

Effektivitetsgevinst ved lovbundet krav om udlicitering af drift.

6.7 Kommunernes Landsforening

Intentionen var at høste en gevinst på driften. Tanken var, at når man økonomisk og organisatorisk adskilte myndighed fra drift, så var der et potentiale for at effektivisere driften. Intentionen var ikke at privatisere selskaberne eller fratage bestyrelsen ansvar.

Det er fornuftigt at undersøge problemstillingen, undersøgelsen skal lægges til rette, så resultaterne øger selskabsbestyrelsernes mulighed for selv at effektivisere.

Effektivisering besluttet af selskabernes bestyrelser, undersøgelses anbefalinger skal derfor øge mulighederne for bestyrelsen og ikke binde bestyrelsen til bestemte beslutninger..

6.8 Landbrug & Fødevarer

Man bør se på hvorfor spildevandspriserne er steget drastisk de senere år, og om manglende effektivisering er en af grundene.

6.9 Erhvervs- og Vækstministeriet

De nuværende regler giver ikke selskaberne stærke incitamenter til at indhente sektorens effektiviseringspotentialer hurtigt. Med de nuværende regler har selskaberne kun incitament til at overholde effektiviseringskravet, selvom selskaberne kunne effektivisere sig hurtigere. Dette er en følge af hvile-i-sig-selv-princippet, idet selskaberne ikke har mulighed for at beholde et eventuelt overskud eller give det til sine ejere i form af udbytte. Et overskud kunne fx blive skabt, hvis selskaberne reducerer sine driftsomkostninger mere end hvad effektiviseringskravet kræver.

Herudover har selskaberne med de nuværende regler ikke incitament til at udbyde driften af aktiviteterne, selvom en ekstern aktør vil kunne udføre driften og investeringerne billigere end selskabet selv. Dette er under forudsætning af, at selskabet selv kan overholde effektiviseringskravet. Alt andet lige vil der være en række eksterne aktører, som på grund af specialiseringer og synergieffekter vil kunne udføre opgaverne billigere og bedre end selskaberne selv.

Effektiviseringspotentialer i sektoren vil kunne indfries hurtigere, hvis selskaberne havde stærkere incitamenter til at effektivisere. En måde at tilvejebringe stærke incitamenter på er ved at give selskaberne mulighed for at tjene penge. Forsyningssekretariatet har formuleret to modeller, som eksempler på måder, hvorpå dette kunne gøres.

Den første model illustrerer, hvordan incitamenter til effektivisering tilvejebringes, når selskaberne må tjene penge ved selv at udføre sine aktiviteter. Den anden model illustrerer, hvordan incitamenter til effektivisering tilvejebringes, når selskaberne må tjene en profit ved at konkurrenceudsætte aktiviteterne ved at indgå i et mere effektivt offentlig-privat samarbejde.

Model 1

Effektiviseringspotentialer i sektoren vil kunne indfries hurtigere [end med de nuværende regler], hvis selskaberne måtte beholde den profit, som genereres, når selskaberne effektiviserer sig mere, end hvad der kræves ifølge effektiviseringskravet. Som eksempel kan reglerne formuleres således, at et selskab, der ifølge den resultatorienterede benchmarking skal effektivisere 5 pct., vil tjene en profit på 2 pct., hvis selskabet samlet effektiviserer 9 pct. Den resterende effektivisering på 2 pct. skal komme forbrugerne til gode gennem lavere priser. Denne model medfører, at selskaberne og

forbrugerne deler den profit, som selskaberne genererer ved at effektivisere sig mere, end hvad der kræves ifølge effektiviseringskravet.

Sektorens effektiviseringspotentiale vil med denne model indfries hurtigere, idet selskaberne vil tjene en højere profit ved at effektivisere hurtigt i stedet for over en længere periode. Alt andet lige vil denne model ligeledes resultere i en konsolidering af sektoren, idet selskaberne ønsker at tjene den profit, der er i andre selskaber. Modellen vil således medføre, at selskaberne tjener en profit, og at selskaberne bliver effektive hurtigere.

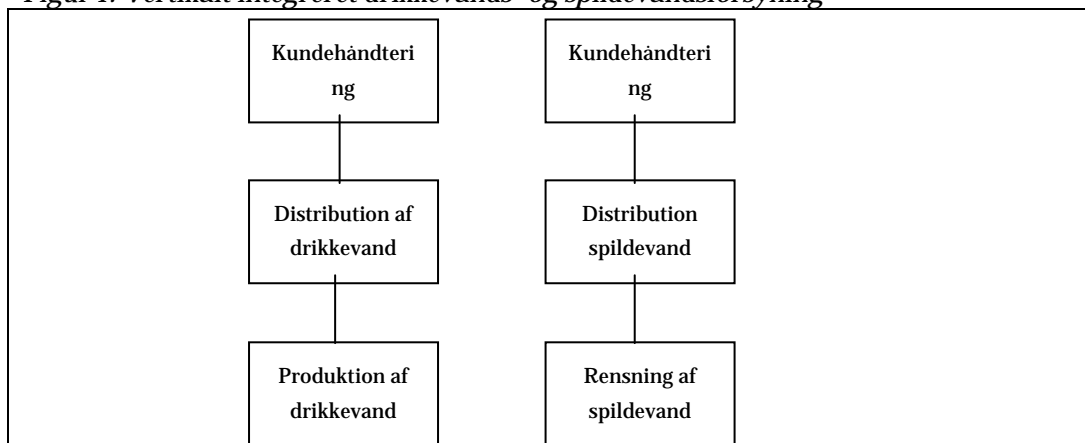
Model 2

Effektiviseringspotentialet i sektoren vil kunne indfries hurtigere, hvis aktiviteterne kunne konkurrenceudsættes. Konkurrence skaber incitament til at effektivisere, da ressourcerne tilflyder effektive selskaber, der vil kunne udkonkurrere mindre effektive selskaber. Ved at konkurrenceudsætte denne sektor, kan der således opnås betydelige effektiviseringsgevinster.

Det er muligt på forskellige måder at konkurrenceudsætte aktiviteterne i disse selskaber.

Drikkevandsforsyninger og spildevandsforsyninger er oftest vertikalt integrerede selskaber med en produktionsdel, en distributionsdel og en kundedel, jf. figur 1. I det nedenstående er tanken at konkurrenceudsætte så stor en del af aktiviteterne som muligt. Teknikken illustreres med en drikkevandsforsyning.

Figur 1: Vertikalt integreret drikkevands- og spildevandsforsyning

Fremgangsmåde 1

I drikkevandsforsyningernes nuværende vertikale konstruktion kan vandaktiviteterne konkurrenceudsættes ved indgåelse i offentlig-privat samarbejde med en privat leverandør i en eller flere af de ovenstående produktionsled – *Produktion*, *Distribution* eller *Kundehåndtering*. I denne model vil selskaberne tilvejebringes stærke incitament til at konkurrenceudsætte vandaktiviteterne ved indgåelse i offentlig-privat samarbejde, hvis selskaberne måtte beholde den profit, der genereres, såfremt samarbejdet er mere effektivt end effektiviseringskravet.

Fremgangsmåde 2

Nedenstående præsenterer en fremgangsmåde i et fremtidigt scenarie. Det er vigtigt at bemærke, at scenariet er et fremtidigt scenarie, som der bør arbejdes hen imod gennem arbejdet med sektoren, og som det vil tage tid at få forberedt.

I dette scenarie kan produktionen af drikkevand konkurrenceudsættes ved at liberalisere denne del. Produktionsaktiviteterne skal således skilles ud i et selvstændigt selskab, som må tjene profit.

Distributionsaktiviteterne er som udgangspunkt et naturligt monopol. Det kan dog konkurrenceudsættes gennem et offentlig-privat partnerskab, som beskrevet ovenfor.

Kundeaktiviteterne kan konkurrenceudsættes ved at give alle forbrugerne fri mulighed for at vælge kundeforvalteringselskab. Med denne konstruktion vil kundeforvalteringselskabet købe drikkevand fra produktionsselskabet og betale distributionselskabet for distributionen. Endelig opkræver kundeforvalteringselskabet den samlede pris hos forbrugerne.

Det bemærkes, at ovenstående er et fremtidigt scenarie, idet konkurrenceudsættelse ved at liberalisere produktionen af drikkevand kræver, at der er flere vandproducenter, som kan levere til samme distributionselskab.

Supplerende bemærkninger:

DANVA skriver i afsnit 6.1: DANVA mener, at det beregnede effektiviseringspotentiale på 1 mia. kr. bygger på en meget usikker beregning. Grundet problemer med benchmarkingmodellen er det reelle effektiviseringspotentiale meget usikkert på nuværende tidspunkt.

Forsyningssekretariatets kommentar: Konkurrenceredegørelsen fra 2003 viste effektiviseringspotentialer på sammenlagt ca. 1,3 mia. kr. (ca. 450 mio. kr. på vandforsyningsområdet og ca. 850 mio. kr. for renselanlæggene.). Herudover viste en tilsvarende analyse fra COWI, at effektiviseringspotentialet i kloakledninger var 330 mio. Det vil sige, at det opgjorte potential for vandforsyning, rensforsyning og kloakledninger i alt udgjorde 1,6 mio. De nyeste tal fra Forsyningssekretariatets analyser bekræfter dette billede.

FVD skriver i afsnit 6.1: FVD gør opmærksom på, at Konkurrenceredegørelsen fra 2003 forudsætter, at der er et effektiviseringspotentiale på 450 mio. kr. på vandforsyningsområdet. Samtidig påpeger redegørelsen, at de private vandforsyninger er effektive i deres drift, og at der ikke er væsentlige effektiviseringsgevinster at hente i den private sektor. FVD kan dokumentere, at de private vandværker drives yderst effektivt og i fuld overensstemmelse med vandforsyningslovens regler.

Forsyningssekretariatets kommentar: Det bemærkes, at redegørelsen ikke skriver, at de private vandforsyninger er effektive i deres drift. Forsyningssekretariatets seneste analyser viser, at de private vandforsyninger har de samme (relative) effektiviseringspotentialer som de kommunalt ejede.

7. Finansiering contra afskrivning

7.1 DANVA

Vandsektorens anlægsinvesteringer skal efter vandsektorloven lånefinansieres, idet vandselskaberne ikke længere har mulighed for at spare op til investeringer. For at give vandselskaberne adgang til at opnå billigere lån, blev der i vandsektorloven givet kommunerne mulighed for at stille garanti for vandselskabernes lån. Dette gav også mulighed for, at vandselskaberne kan optage lån hos Kommunekredit. Imidlertid kan vandselskaberne kun optage lån med en maksimal løbetid på 25 år, hvis de ønsker at benytte muligheden for optagelse af lån med kommunal garanti - grundet begrænsninger i lånebekendtgørelsen. Det er ikke muligt at udskyde tilbagebetalingen ud over 25 år ved fx en refinansiering af gælden. Denne tidsperiode forlænges nu til 40 år, hvilket dog fortsat ikke modsvarer den tekniske levetid på anlæggene, som er den periode, som investeringen indregnes med prisloftsmæssigt. Resultatet er i praksis, at de beløb, der kan opkræves via taksterne på sigt ikke er store nok til at dække afdragene på det tilhørende lån. Selskaberne har dog et tillæg for sine historiske investeringer, som kan anvendes i denne forbindelse. Men tillægget for historiske investeringer vil udvandes af inflationen og bindes af større og større akkumulerede afdrag på nye investeringer. Da tillægget ikke kan gemmes, kan selskaberne endvidere ikke spare op til perioder med stigende behov.

Disse udfordringer er søgt imødekommet via en ændring af prisloftsbekendtgørelsens § 15. Bestemmelsen sikrer vandselskaberne et likviditetstillæg i tilfælde af, at det ikke har tilstrækkelig likviditet til at finansiere afdrag på lån til investeringer mv. Dette sikrer vandselskaberne mod konkurs- Men tilbage står et behov for at sikre, at vandselskabernes adgang til at låne bliver så billig som muligt til gavn for såvel vandselskabet som de forbrugere, som skal betale finansieringsomkostningerne.

I den forbindelse mener DANVA ikke umiddelbart, at OPP (offentligt/privat partnerskab) eller privat kapital fra pensionskasser er en mulig løsning, da sådanne initiativer fordrer en profit til disse aktører. Vandselskabernes muligheder for at generere en sådan profit til private aktører er begrænset, hvilket vil begrænse de private aktørers interesse i at indgå i OPP samarbejder.

I stedet ønsker DANVA bedre forhold i forbindelse med låntagningen hos kreditforeninger som fx Kommunekredit. I den forbindelse skal vi understrege, at en del kommuner kræver provision for at stille garanti for vandselskabernes lån til investeringer. DANVA mener, at opkrævning af en sådan garantiprovision er i strid med intensionerne med vandsektorlovens § 16, som netop var at sikre, at vandselskaberne havde adgang til at opnå billigere lån på baggrund af kommunernes garantistillelse for på den måde at sikre, at de renteomkostninger, der indregnes i vandpriserne, belaster disse mindst muligt.

Vandselskabernes investeringsniveau påvirkes også af andre elementer i prisloftreguleringen, DANVA vil gerne opfordre til, at der ses på, hvorledes mindre heldige incitamenter fjernes fra reguleringen.

DANVA ønsker de nødvendige regelændringer til sikring af en så billig finansiering af selskabernes investeringer som muligt ud fra et hensyn til såvel selskaber som de forbrugere, som skal betale omkostningerne ved finansieringen.

DANVA opfordrer derudover til, at der helt generelt laves en vurdering af den eksisterende prisloftsregulering. Reguleringen bør fremadrettet indrettes, så den virker initierende og understøttende på såvel den økonomiske effektivisering som vandsektorlovens andre gode formål: miljø, sundhed og forsyningssikkerhed. Fokus har hidtil været på kontrol og mistillid – ved at vende fokus til at fremme lovens formål, vil vi kunne fjerne negative incitamenter og skabe en generel afbureaukratisering af regelsættet.

7.2 FVD

Det nuværende system fungerer ikke. Hvis Forsyningssekretariatet ikke godkender de ansøgte investeringer, så er vandværket afskåret fra at foretage investeringer i eksempelvis reovering af ledningsnettet – hvilket påvirker forsyningssikkerheden.

FVD mener, at når forbrugerne har godkendt en investering på en generalforsamling, bør der ikke være en ekstra, bureaukratisk stopklods.

Loven skal indrettes således, at det er muligt at henlægge midler svarende til afskrivningen på anlægget, så der er råderum til reinvesteringer og fornyelse af anlæggene.

Se også Emne nr. 5: Driftskapital og investering.

Supplerende bemærkninger:

Hvis investeringerne skal lånefinansieres, bør POLKA revurderes, og ingen levetid bør overstige løbetiden for lånefinansiering.

7.3 Miljøministeriet

Naturstyrelsen oplyser supplerende, at der i prisloftsbekendtgørelsen i 2012 blev indført en løsning af det eventuelle finansieringsproblem, idet selskaberne har ret til et supplerende investeringstillæg, når de øvrige investeringstillæg ikke er tilstrækkelige til at dække afdrag på selskabets lånefinansierede anlægsinvesteringer.

7.4 Erhvervs- og Vækstministeriet

FVD skriver i afsnit 7.2: FVD mener, at det nuværende system ikke fungerer. Hvis Forsyningssekretariatet ikke godkender de ansøgte investeringer, så er vandværket afskåret fra at foretage investeringer i eksempelvis reovering af ledningsnettet, hvilket påvirker forsyningssikkerheden.

FVD mener, at når forbrugerne har godkendt en investeringsplan på en generalforsamling, bør der ikke være en ekstra, bureaukratisk stopklods.

Forsyningssekretariatets kommentar: Forsyningssekretariatet har kun i meget få tilfælde afvist at give tillæg - og det har typisk været fordi de ikke var indenfor selskabets primære aktivitet eller fordi det ikke var en investering, men et igangværende arbejde.

Ad. Løbetid på lån og kommunernes adgang til at stille garanti med garantiprovision

Af DANVA's bidrag fremgår følgende:

"Vandsektorens anlægsinvesteringer skal efter vandsektorloven lånefinansieres, idet vandselskaberne ikke længere har mulighed for at spare op til investeringer. For at give

vandselskaberne adgang til at opnå billigere lån, blev der i vandsektorloven givet kommunerne mulighed for at stille garanti for vandselskabernes lån. Dette gav også mulighed for, at vandselskaberne kan optage lån hos Kommunekredit. Imidlertid kan vandselskaberne kun optage lån med en maksimal løbetid på 25 år, hvis de ønsker at benytte muligheden for optagelse af lån med kommunal garanti - grundet begrænsninger i lånebekendtgørelsen. Det er ikke muligt at udskyde tilbagebetalingen ud over 25 år ved fx en refinansiering af gælden. Denne tidsperiode forlænges nu til 40 år, hvilket dog fortsat ikke modsvarer den tekniske levetid på anlæggene, som er den periode, som investeringen indregnes med prisloftsmæssigt. Resultatet er i praksis, at de beløb, der kan opkræves via taksterne på sigt ikke er store nok til at dække afdragene på det tilhørende lån. Selskaberne har dog et tillæg for sine historiske investeringer, som kan anvendes i denne forbindelse. Men tillægget for historiske investeringer vil udvandes af inflationen og bindes af større og større akkumulerede afdrag på nye investeringer. Da tillægget ikke kan gemmes, kan selskaberne endvidere ikke spare op til perioder med stigende behov.

.....

I stedet ønsker DANVA bedre forhold i forbindelse med låntagningen hos kreditforeninger som fx Kommunekredit. I den forbindelse skal vi understrege, at en del kommuner kræver provision for at stille garanti for vandselskabernes lån til investeringer. DANVA mener, at opkrævning af en sådan garantiprovision er i strid med intensionerne med vandsektorlovens § 16, som netop var at sikre, at vandselskaberne havde adgang til at opnå billigere lån på baggrund af kommunernes garantistillelse for på den måde at sikre, at de renteomkostninger, der indregnes i vandpriserne, belaster disse mindst muligt."

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger vedr. løbetid på lån og garantiprovision

Følgende fremgår af aftale om kommunernes økonomi for 2013:

"For at understøtte forsyningsselskabernes investeringer vil regeringen justere de kommunale lånegarantier ved at forlænge varigheden af garantierne og de tilhørende lånemuligheder i medfør af lånebekendtgørelsen fra 25 til 40 år. Dette vil skabe bedre sammenhæng mellem afskrivninger på spildevandsanlæg og finansieringen af nye investeringer."

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil på den baggrund ændre lånebekendtgørelsen således, at kommuner kan stille garanti for lån med en løbetid på op til 40 år til finansiering af nye anlægsinvesteringer inden for vandsektorlovens område.

Der er ikke planer om en yderligere udvidelse af kommunernes adgang til at stille garantier for lån med en længere løbetid.

Ministeriet har tidligere været meget tilbageholdende i forhold til at give mulighed for garantistillelse for lån med en længere løbetid end 25 år, jf. her ministeriets brev af 24. juni 2011 (sagsnr. 1007389). Ministeriet har i den forbindelse bl.a. henvist til de bindinger, som en sådan adgang vil medføre for fremtidige kommunalbestyrelser.

Spørgsmålet om evt. opkrævning af garantiprovision beror på en fortolkning af vandsektorloven. Der kan i den forbindelse henvises til notat af 8. juli 2010 fra den daværende By- og Landskabsstyrelse:

"En adgang for kommunerne til at meddele garanti for privates, herunder selskabers optagelse af lån antages ikke at kunne rummes inden for de uskrevne regler om kommunalfuldmagten og kræver derfor en egentlig lovhjemmel. Med vandsektorlovens § 16 har kommunerne fået hjemmel til at meddele garanti for lån, der optages af et vandselskab til finansiering af selskabets investeringsudgifter ved indvinding og distribution af brugsvand samt investeringsudgifter ved kloakering og rensningsanlæg i det omfang, investeringen kan indregnes i vandprisen. Med bestemmelsen har kommunerne altså fået en beføjelse, som de ikke ellers ville have.

I bemærkningerne til § 16 er det bl.a. anført, at bestemmelsen har til formål at sikre, at vandselskaberne alt andet lige har adgang til at opnå billigere lån som følge af kommunens garantistillelse. Der er ikke efter hverken bestemmelsens ordlyd eller bemærkningerne hertil noget

til hinder for, at kommunen som betingelse for et tilsagn om at meddele garanti forlanger en provision.”

Det kan siges at være hensigtsmæssigt med en garantiprovision fra en kommunal synsvinkel, da en sådan provision afdækker den risiko, som kommunen påtager sig ved at stille garantien. Modsat står hensynet til billig(ere) drift af vandselskaberne mv.

8. Forhold til anden lovgivning

8.1 DANVA

Foreningen kan godt se de styringsmæssige problemer ved, at spildevandsområdet og vandforsyningsområdet er udskilt fra kommunerne. Her skildres nogle problemstillinger i forhold til styring. Vores forslag til ændringer fremgår af ændringsafsnittet herunder.

Vandforsynings- og spildevandsplaner er i dag bindende administrationsgrundlag for kommunen. Planerne er ikke i samme grad bindende for vandselskaberne. Men selskaberne er til en vis grad bundet af planerne. Eksempelvis fremgår det af vandforsyningsplanen, at almene vandforsyninger ikke må anlægge vandledninger i strid med planen samt at indsatsplaner ikke må stride mod vandforsyningsplanen. På spildevandsområdet angiver spildevandsplanen kloakoplande, og vandselskaberne har som følge af vandsektorloven fået overdraget en forsyningspligt fra kommunerne efter Miljøbeskyttelsesloven til de pågældende kloakoplande.

Hvis planerne skal gøres mere bindende for selskaberne, end de er i dag, er der risiko for, at dette kan give en uhensigtsmæssig detaljstyring af vandselskaberne. Dette vil være et problem i forhold til vandsektorlovens formål med opdeling af myndighed og drift og vil også kunne være en hæmsko for effektiv drift. Der vil også være risiko for, at selskaberne kan blive ansvarspådragne over for både myndigheder og borgere, hvis selskaberne ikke lever op til en plan. Det kan betyde, at selskaberne hele tiden skal få lavet tillæg til planerne eller nye planer for at undgå, at dette sker. Dette kan resultere i meget administration.

Med hensyn til styring gennem ejerskab af selskaber – eksempelvis gennem vedtægtsformuleringer eller ved personsammenfald i selskabsbestyrelsen eller kommunalbestyrelsen – mener DANVA ikke, det bør være kommunens rolle som ejer, der skal gøre det muligt at styre selskabet ud fra kommunens interesser som myndighed. Det giver en uhensigtsmæssig rollesammenblanding og kan hæmme strukturudvikling i sektoren.

Følgende kan overvejes med henblik på at forbedre de styringsmæssige relationer mellem kommuner og vandselskaber i forbindelse med vandforsynings- og spildevandsplanlægning: Det kunne ved ændringer i regelgrundlaget fremgå klart, at kommunerne er forpligtede til at inddrage vandselskaber i alle faser af planlægningen, i det omfang planlægningen har konsekvenser for vandselskaber. Vandselskaberne skulle i givet fald obligatorisk inddrages i planlægningsfaserne før den offentlige høring af planforslaget/tillægget.

Fremadrettet bør perspektivet for vandforsynings-/spildevandsplaner være, at planerne er redskaber til at formulere nogle overordnede mål, og selskaberne realiserer målene med frihed til selv at bestemme, hvordan dette skal ske. Der skal således differentieres mellem myndighedens forsyningsplan og de driftsplaner, vandselskaberne har ansvaret for. Planerne skal være så overordnede, at der ikke bliver tale om en bestiller/udfører model, da dette vil give for meget detaljstyring. Dette vil ikke mindst være påkrævet, hvis planerne ønskes mere bindende for selskaberne, end de er i dag. Er dette tilfældet, er der behov for at gennemgå det eksisterende

regelgrundlag for planerne og tilrette reglerne, så planerne ikke bliver instrumenter til detailstyring af selskaberne.

Et alternativ eller eventuelt supplement til at gøre planerne mere bindende kan være at sikre, at kommunerne har mulighed for i tilstrækkeligt omfang at give påbud til selskaberne, hvis disse ikke følger planerne. Erfaringer fra varmforsyningsområdet tyder på, at det kun undtagelsesvist vil blive nødvendigt for kommunerne at gøre brug af påbud. Det vil ofte være tilstrækkeligt, at muligheden for at give påbud er til stede. En fordel ved påbudsmodellen er, at kommunen ikke behøver at eje vandselskabet for at sikre sig, at selskabet følger planerne.

DANVA vil understrege, at foreningens holdning til evt. bindende planer ikke er endelig afklaret.

Endelig skal særskilt nævnes kontrakter mellem vandselskaber og kommuner. Kontrakter er også et muligt juridisk redskab til at forpligte hinanden til at nå bestemte mål. DANVA er bekendt med, at dette redskab anvendes flere steder.

For uddybende betragtninger om planer og styring henvises til side 12 – 14 i "Redegørelse om Vandsektorlov II" på DANVAs hjemmeside (søg på "Vandsektorlov II").

8.2 FVD

Kommunens vurdering udføres ud fra en afvejning af vandværkets behov og hvilke tiltag, der skal til for at overholde nødvendige kvalitets- og miljøkrav. Forsyningssekretariatet ser alene på den økonomiske side, når sekretariatet giver tilladelse til nye investeringer i forhold til prisloftet. Vandsektorloven kan på den måde bremse tiltag, der fremmer forsyningssikkerheden, da investeringsomkostninger skal indberettes til brug for beregning af prisloftet et år og otte måneder før omkostningerne kan indgå i et prisloft. Det er i strid med vandforsyningslovens intentioner om at sikre den nødvendige udvikling af vandforsyningen.

FVD mener at vandsektorloven får en uheldig forrang i forhold til vandforsyningslovens reguleringer. For eksempel i forhold til godkendelse af takstblad og udbygninger.

I forbindelse med godkendelse af udbygninger vurderer kommunen vandværkets behov og hvilke tiltag, der skal til for at overholde nødvendige kvalitets- og miljøkrav. Forsyningssekretariatet ser alene på den økonomiske side, når sekretariatet godkender nye investeringstillæg i prisloftet.

Vandsektorloven kan på den måde bremse tiltag, der fremmer forsyningssikkerheden, da investeringsomkostninger skal indberettes til brug for beregning af prisloftet et år og otte måneder før omkostningerne kan indgå i et prisloft. Det er i strid med vandforsyningslovens intentioner om at sikre den nødvendige udvikling af vandforsyningen.

Hvis kommunen har godkendt en investering i et vandforsyningsanlæg efter vandforsyningslovens § 21, skal den også godkendes i Forsyningssekretariatet i forhold til prisloftets investeringstillæg.

8.3 Danmarks Naturfredningsforening

Det er en meget uheldig konstruktion, at kommunen skal godkende og staten føre tilsyn med spildevandsanlæg. Hvem skal så give påbud? Det er så uklart og rodet sammen, så det bør laves om. Kommunen skal ikke have pligten til godkendelser og tilsyn på anlæg, de er medejere af. Det samme gælder staten!

8.4 Dansk Industri

DI mener i lighed med Landbrug og Fødevarer, at der er behov for at se på sammenhængen mellem vandsektorloven og spildevandsbetalingsreglerne, herunder det justerede betalingsprincip. Målet er en effektiv branche, hvor den samlede regning fordeles på borgere og virksomheder i forhold til de

udgifter de enkelte giver anledning til. Forurenere-betaler-princippet bør også gælde på dette område.

8.5 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Det er dog vigtigt, at der sikres helhedsorienteret vandplanlægning på tværs af myndigheder, selskaber, fagligheder og vandkredsløb. Alt vand tilhører det samme kredsløb og det kan ikke håndteres optimalt uden tværgående planlægning.

Det skal samtidig understreges at sikring af sammenhæng og helhed i planlægning på vandområdet er helt afgørende, bl.a. af hensyn til de samfundsøkonomiske besparelser, der kan opnås ved synergiløsninger på tværs af vandkredsløbet, hvor grundvand, natur og overfladevand, regnvand og afløb sammentænkes, specielt på klimatilpasningsområdet.

P.t. har vi lovgivning der styrer vandplaner, handleplaner, klimatilpasningsplaner, spildevandsplaner og vandforsyningsplaner samt nok en del mere, alt med hver sin planperiode og usynkron tilblivelse. Dette er ikke befordrende helhedstankegangen og en konsistent planlægning, der sikrer gode løsninger og samfundsøkonomiske løsninger.

Som offentligt organ og som lovbestemt monopolvirksomhed, skal der gennemføres lovændring, der sikrer, at vandselskaber skal overholde den kommunale sektorlovgivning, idet det er kommunerne der som myndighed er ansvarlig for forsyningsplanlægning og fastlæggelse af miljømål (f.eks. klimatilpasninger) og overordnede samfundsorienterede servicemål.

FRI foreslår en koordinering af de forskellige planer og deres tilblivestidspunkt, for at sikre en optimal og samfundsøkonomisk planlægning af hele vandområdet.

8.6 Kommunernes Landsforening

Sondringen mellem myndighed og drift er begrebsmæssigt ganske uklar. Myndighed er et juridisk begreb, og drift er et økonomisk. Sondringen mellem myndighed og drift egner sig ikke som organisatorisk princip. Der er nemlig et ganske stort område af opgaver, der ligger i en gråzone mellem myndighed og drift. Organisatorisk bruger man derfor i stedet sondringen mellem bestiller og udfører.

På spildevandsområdet har kommunen både rollen som myndighed og rollen som bestiller. Selskaberne har rollen som udfører. Kommunens to roller som myndighed og som bestiller hænger uløseligt sammen. Kommunen bestiller opgaver løst i selskaberne, fordi disse opgaver skal implementere de politiske mål og tilhørende politiske beslutninger, der er på området. Kommunens rolle som bestiller skal også sikre, at det ikke er selskaberne selv, der bestiller. Man har med andre ord med vandsektorloven lavet en organisatorisk og økonomisk adskillelse mellem myndighed (kommune) og drift (selskab). Man har ikke haft intention om at fratage kommunen rollen som bestiller. Hvis det ikke klargøres i lovgivningen, at kommunerne kan bestille opgaver om klimatilpasning løst i spildevands selskaberne, så kan kommunerne ikke implementere de politiske mål, der er på områderne. Den enkleste løsning på den aktuelle problemstilling er at indføre bestemmelse om at spildevandsplaner bliver bindende for selskaberne.

Det er KL's opfattelse, at § 21 yderst sjældent bliver brugt til at påtvinge vandværkerne udbygninger, som de ikke ønsker. Når det eventuelt sker, er det for små vandværker, som ikke er omfattet af vandsektorloven. Forvaltningen af § 21 hænger nøje sammen med sikring af drikkevandets kvalitet. Den økonomiske regulering skal **ikke** hindre sikring af drikkevandskvaliteten, en eventuel undersøgelse må således alene handle om kommunens vurdering af projektøkonomien.

Spildevandsplaner bliver bindende for spildevandsselskaberne. I den forbindelse er det vigtigt, at spildevandsselskaber også på anden mands ejendom kan/etablere og vedligeholde anlæg, som har afsæt i klimatilpasning.

8.7 Kommunalteknisk Chefforening

KTC opfatter det som et problem, at kommunen er forpligtet i forhold til vandplanernes bindende miljømål, udarbejdelse af sektorplaner etc., men at selskaberne ikke har handlepligt som konsekvens af planerne.

KTC finder det meget afgørende, at kommunerne fastlægger rammerne for selskabernes aktivitet i de respektive sektorplaner mv. Det er et problem, at kommunen for nuværende er forpligtet i forhold til miljømål, udarbejdelse af sektorplaner etc., men at selskaberne ikke har handlepligt som konsekvens af planerne.

Det er KTC's holdning, at kommunerne som myndighed skal være overordnet godkendende og styrende for selskabets (-ernes) aktiviteter. Det er helt grundlæggende, at det er den statslige og kommunale planlægning formuleret i kommuneplaner, vandhandleplaner og sektorplaner, som udstikker og afvejer de lokalt anvendte løsninger for at nå ikke mindst de direktivfaste mål, og i nogle tilfælde også de lokalt besluttede miljø- og servicemål.

Ønsket om adskillelse af myndighed og drift skal i høj grad ses i sammenhæng med afgrænsning af, hvad der er drift. KTC mener, at der skal være en ret snæver definition af, hvad der regnes for drift. KTC mener, at driften alene skal relateres sig til det såkaldte "tekniske vandssystem".

Med KTC's indledende bemærkninger om at der bør være sammenhæng mellem de af Byrådet satte miljømål, og den økonomiske ansvarlighed, er der samtidig underforstået, at vandselskaberne selvfølgelig er forpligtigede til at leve op til den sektorplanlægning med videre, som Byrådet udstikker.

KTC mener selvfølgelig ikke, at kommunerne skal foretage sin sektorplanlægning m.v. uden at inddrage vandselskaberne i planlægningen. Der bør derfor i lovgivningen sikres nogle minimumsrammer for vandselskabernes inddragelse i sektorplanlægningen, i form af at være medproducent eller høringspart.

Vi opfatter det som et dilemma, at vi som myndighed er forpligtet i forhold til bindende miljømål, udarbejdelse af sektorplaner etc., men at selskaberne ikke har handlepligt som konsekvens af planerne.

Lovgivningen skal i højere grad forpligte selskaberne, f.eks. bør spildevandsplanen være retlig bindende for selskaberne.

Vi så gerne, at godkendelsesforpligtelsen og den tilsvarende tilsynsforpligtelse på spildevandsområdet følges ad og ikke som i dag, hvor kommunerne giver udledningstilladelser og Naturstyrelsen er tilsynsmyndighed. Dette har bl.a. i forbindelse med akutte forureninger givet anledning til uklarhed om hvem der løser hvilke opgaver.

Vi anbefaler, at erfaringer med myndighedens regulering af selskabernes aktivitet i form af påbud, forbud og sektorplaner indsamles og evalueres.

8.8 Landbrug & Fødevarer

L&F mener, at sammenhængen mellem vandsektorloven og Lov om betalingsregler for spildevandsanlæg skal belyses nærmere for så vidt angår det justerede betalingsprincip, fastsættelsen af særbidrag og den nuværende betalingsmodel, hvor store vandforbrugere betaler en

meget stor overpris for deres spildevandsafledning. Ligeledes bør der ses på hvordan virksomhedernes mulighed for at trække sig ud af en forsyning forvaltes efter indførelse af vandsektorloven.

L&F mener, at sammenhængen mellem vandsektorloven og Lov om betalingsregler for spildevandsanlæg skal belyses nærmere for så vidt angår det justerede betalingsprincip, fastsættelsen af særbidrag og den nuværende betalingsmodel med samme variabel afledningsbidrag pr. m³ uafhængig af forbrugerens størrelse.

9. Finansiering af Forsyningssekretariatet

9.1 DANVA

Ved vurderingen af Forsyningssekretariatets finansiering, herunder finansiering af eventuelle sagsomkostninger, bør de bagvedliggende aktiviteter medtages i vurderingen. Der bør således ses på de enkelte elementer i Forsyningssekretariatets virksomhed og vurderes, om der skal ske ændringer heri, herunder hvilken effekt ændringen vil have for Forsyningssekretariatets delvise underfinansiering. Helt overordnet bør der i denne forbindelse foretages en vurdering af fordelene ved flerårige prislofter contra de nuværende etårige, hvilket ligeledes har en direkte effekt i forhold til arbejdsbyrden ved den resultatorienterede benchmarking. I den forbindelse kan vi oplyse, at man i England er gået fra etårige til flerårige prislofter.

Ligeledes bør placeringen af de delopgaver, som reguleringen indebærer, vurderes. Som eksempel herpå kan det hensigtsmæssige i placeringen af godkendelsen af miljø- og servicemål drøftes.

Særligt i forhold til finansiering af Forsyningssekretariatets sagsomkostninger ved uenighed med vandselskaberne, så forekommer det mindre velpliceret at sende regningen videre til vandselskaberne. Resultatet heraf vil være, at selskaberne skal betale dobbelt for at forsøge at sikre deres ret.

Denne problematik gøres yderligere problematisk ved, at det etablerede klagesystem ikke i tilstrækkelig grad sikrer selskabernes retssikkerhed. Selskaberne er således henvist til at føre sager ved Konkurrenceankenævnet, som alene hjemviser Forsyningssekretariatets afgørelser til fornyet afgørelse af Forsyningssekretariatet. Efter fornyet afgørelse er selskabet herefter henvist til at påklage den nye afgørelse (altså samme prisloft adskillige gange), såfremt man fortsat er uenig i Forsyningssekretariatets fortolkning af reglerne. Et godt eksempel på dette paradoks er prislofterne for 2012, hvor der fortsat er uenighed mellem Forsyningssekretariatet og vandsektoren. Samtidig mangler Konkurrenceankenævnet som ankeinstans de fornødne ressourcer til at behandle de store antal klager, som Forsyningssekretariatets prisloftsaftagelser og fortolkning af regelsættet medfører. Flere selskaber har således uafgjorte klager over prislofterne for 2011 liggende hos Konkurrenceankenævnet. Oven i disse sager kommer så yderligere eventuelle nye klager over prislofterne 2012 og 2013.

Det samlede resultat er således, at selskaberne har meget svært ved at få deres ret, og at processen er urimeligt lang og dyr, samt at selskaberne har flere års prislofter, der løbende skal korrigeres for fremadrettet, hvis de får ret.

Fremfor at der i evalueringen alene er fokus på dækning af Forsyningssekretariatets sagsomkostninger ved bl.a. klagesager – vil DANVA foreslå, at der laves en generel analyse af Forsyningssekretariatets aktiviteter og den nødvendige finansiering heraf.

9.2 FVD

For de mindre private vandværker fordeles de 32.000 kroner, der årligt skal betales til Forsyningssekretariatet, på et forholdsvis lille antal forbrugere – med en højere vandpris til følge.

Oprindelig var det meningen, at prisloftet skulle styres af et mindre sekretariat. Forsyningssekretariatet er vist vokset helt ud over alle bredder. Det kunne måske være hensigtsmæssigt, at Forsyningssekretariatet påbegynde en effektivisering af driften, som man i vid udstrækning forsøger at påføre de private vandværker.

Forsyningssekretariatet må have kendskab til antallet af forbrugere/målere/stik i de selskaber, der er underlagt vandsektorloven. Samtidig må der forelægge et budget for Forsyningssekretariatets arbejde. Ud fra de faktorer kan det ikke være svært at fremkomme med en beregning af prisen pr. forbruger/måler/stik, som vand- og spildevandsselskaberne skal afregne.

Forsyningssekretariatet skal konkurrenceudsættes. Hvis antallet af vandforsyninger er mindre end antaget, må sekretariatet effektiviseres.

Kontingenter skal differentieres i forhold til antal forbrugere eller debiteret vandmængde i de enkelte forsyninger.

Supplerende bemærkninger:

Forsyningssekretariatet klager over øgede advokatudgifter. Men der er heller ikke indregnet udgifter til advokater i de private vandværker prisloft. For at effektivisere – og for ikke at sende regningen videre til andelshaverne – forsøger bestyrelsesmedlemmer i mange tilfælde selv at udføre klageskrift/svarskrift etc.

Til gengæld betyder det, at vandværkerne nu skal finde 150.000-200.000 kr. hos deres forbrugere på grund af de massive indberetning, som loven kræver. Men det giver ikke forbrugerne, hverken bedre eller billigere drikkevand.

Driften af Forsyningssekretariatet betales af vandværkerne, som det ses i nedenstående tabeller.

Fast årlig "medlemspris" pr. vandværk	32.000 kr.
Private vandværkers bidrag pr. forbruger	8 øre/m ³ vand pr. forbruger
Kommunale vandværkers bidrag pr. forbruger	1 øre/m ³ vand pr. forbruger

Øvrige udgifter bl.a. til udarbejdelse af materialer	
Private vandværker bidrag til ekstra udgifter	46 øre/m ³ vand
Kommunale vandværker bidrag til ekstra udgift	ca. 7 øre/m ³ vand

9.3 Danmarks Naturfredningsforening

DN mener, at dette afsnit skal ses i sammenhæng med de administrative byrder omtalt i afsnit 27. I stedet for at efterspørge en øget finansiering af Forsyningssekretariatet bør det analyseres, hvordan det vil være muligt at begrænse den betydelige bureaukratisering, der er opstået gennem FS's hidtidige virke. Dette vil f.eks. kunne opnås ved at indføre flerårige prislofter og ved at begrænse udmeldingen af effektiviseringskrav til de mindst effektive selskaber, hvor der p.t. fastlægges prislofter for alle selskaber.

9.4 Dansk Industri

DI vurderer, at det er vigtigt for, at vandsektorloven kan leve op til sit formål, at der sikres et stærkt tilsynsorgan for benchmarking og prisloftfastsættelsen. Derfor skal der udvikles en finansieringsmodel for Forsyningssekretariatet, der muliggør at opgaven kan håndteres og løses på højt fagligt niveau.

9.5 Erhvervs- og Vækstministeriet

- Der er en række forhold, som øger problemet med underfinansieringen af Forsyningssekretariatet. Der må således forventes at blive gennemført en række fusioner på vand- og spildevandsområdet, hvilket vil reducere betalingerne yderligere.
- De seneste års ændringer i reguleringen har øget kompleksiteten betydeligt, hvilket er yderligere ressourcekrævende.
- Der stilles fra Konkurrenceankenævnet betydelige krav om individuelle vurderinger, hvilket gør arbejdet med at fastsætte prislofter for 326 selskaber mere omfattende.
- Vandselskaberne har mulighed for at rejse sag ved domstolene over Forsyningssekretariatets afgørelser om fx prislofter. I Forsyningssekretariatets budget er der ikke indregnet omkostninger til advokater til den opgave.

Der er derfor behov for en forøgelse af det årlige beløb, der er afsat til Forsyningssekretariatets drift, og der er behov for at finansieringsmodellen ændres, således at den bliver uafhængig af antallet af omfattede selskaber.

Det foreslås, at der i stedet for den nuværende finansieringsmodel findes en mere fleksibel model, som minder om finansieringsmodellen for Finanstilsynet, jf. kapitel 22 i lov om finansiel virksomhed). Denne model indebærer, at bevillingen fastsættes i finansloven, og at afgifterne fastsættes løbende, således at de dækker bevillingerne.

Supplerende bemærkninger:

FVD skriver i afsnit 9.2: FVD mener, at Forsyningssekretariatet skal konkurrenceudsættes. Hvis antallet af vandforsyninger er mindre end antaget, må sekretariatet effektiviseres. Kontingentet skal differentieres i forhold til antal forbrugere eller debiteret vandmængde i de enkelte forsyninger.

Forsyningssekretariatets kommentar: Desværre giver færre selskaber kun en begrænset mindre byrde. De mange ekstraopgaver som er kommet til mere end opvejer en marginalt mindre byrde som følge af færre selskaber.

10. Forbrugerindflydelse

10.1 DANVA

Det er helt centralt at fastslå, at bestyrelsesmedlemmer valgt blandt forbrugerne ifølge selskabslovgivningen skal varetage selskabets interesser – og ikke forbrugernes interesser.

DANVA er enig i det overordnede sigte om at fremme forbrugernes mulighed for at komme til orde overfor vandselskaber. Dette kan dog gøres på en mere reel måde; i et forum, hvor det er legalt udelukkende at tage afsæt i forbrugernes interesse.

Det er foreningen magtpåliggende at understrege, at forbrugerindflydelse i de kommunalt ejede vandselskaber skal være baseret på en regulering, der ligner El- og Varmeforsyningslovene. I de nævnte love anses forbrugerindflydelseskrauet som værende opfyldt, såfremt et flertal af bestyrelsesmedlemmer direkte eller indirekte er valgt af forbrugerne – eller af en eller flere kommunale bestyrelser i selskabets forsyningsområde, se Elforsyningsloven § 41 og Varmeforsyningsloven § 23h. Det betyder, at man har mulighed for at tilpasse sine vedtægter, som afspejler de lokale præferencer.

Det er ikke muligt for os at se vægtige argumenter for at opstille skærpede krav til forbrugerindflydelse på vand- og spildevandsområdet – set i forhold til el- og varmforsyningsområdet.

DANVA ser ikke nogen særlig grund til, at visse forbrugergrupper skal have særlig forrang fremfor andre – såfremt at man lokalt ønsker valg af forbrugerrepræsentanter. Det essentielle er jo netop, at bestyrelsesmedlemmer skal varetage vandselskabets interesse – og ikke evt. særgrupper blandt forbrugerne. Evt. forrang for særlige forbrugergrupper i bestyrelsesregi vil kunne øge risikoen for mistillid til selskabets beslutninger.

Såfremt det er et juridisk problem, at Vandsektorloven ikke omtaler muligheden for, at kommunalbestyrelsesmedlemmer qua denne funktion også kan repræsentere forbrugere i selskaber, så vil vi opfordre til, at loven ændres. Inspiration kan bl.a. hentes i El-forsyningsloven.

Derudover vil DANVA foreslå, at vandselskabet etablerer et forbrugerråd af en operativ størrelse med repræsentanter fra forskellige forbrugergrupper. Repræsentanter fra denne gruppe skal vandselskabets bestyrelse møde mindst én gang årligt for at drøfte emner som kvalitet, mængder, priser og øvrige leveringsvilkår - ligesom gruppens repræsentant ville kunne få taletid på den ordinære generalforsamling.

10.2 FVD

De private vandværker drives af frivillige bestyrelser, som er valgt af og blandt forbrugerne. Dette medfører lokalt engagement og ejerskab til forbrugernes egen vandforsyning. Forbrugerindflydelsen er stadfæstet i vandværkets vedtægter som godkendes af foreningens generalforsamling. Af vandværkernes vedtægter fremgår det, at alle medlemmer, som har betalt tilslutningsbidrag, kan deltage og har stemmeret, samt at ingen forbruger har fortrinsret frem for en anden – uanset størrelsen af det indbetalte tilslutningsbidrag. Det kan således konstateres, at der er størst mulig forbrugerindflydelse i den private vandforsyning.

De kommunale vandselskaber kan til en start tage udgangspunkt i den oprindelige bekendtgørelse 1194 af 14/10/2010 – ”Bekendtgørelse om forbrugerindflydelse i vandselskaber.”

10.3 Dansk Industri

Der eksisterer to hovedgrupper blandt forbrugerne – borgere og virksomheder. Det skal sikres at der er forbrugerindflydelse for begge interessentgrupper i vandsektorens regler om forbrugerindflydelse. Det kan overvejes om repræsentation i selskabernes bestyrelse er den optimale adgang til indflydelse, eller der kan udvikles andre løsningsmodeller. For eksempel gennem etablering af et brugerråd, med fastlagte pligter og aktiv medvirken på selskabets generalforsamling.

10.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Det skal tages i betragtning, at der findes to modpoler mht. forbrugerinteresser: Hvis forsyningen (vand, afløb, el, varme, affald) fungerer, er forbrugernes eneste interesse at få prisen ned. Hvis forsyningen ikke fungerer, skal den bringes til at fungere for enhver pris. Forbrugernes komfort- og forventningsniveau til forsyning er ultimativt højt. Dette skisma skal vandsektorloven sikre at vandselskaberne har mulighed for at håndtere.

10.5 Kommunernes Landsforening

Selskaber i kommunalt eje har ofte kommunalbestyrelsesmedlemmer med i bestyrelsen. De er allerede valgt en gang og medtænker forbrugernes interesse i deres bestyrelseshverv, inden for de rammer selskabslovgivningen sætter.

I vandsektorloven kan det præciseres, at kommunalbestyrelsesmedlemmer også kan repræsentere forbrugere i selskaber. Inspiration kan bl.a. hentes i El-forsyningsloven

10.6 Landbrug & Fødevarer

Det er lidt svært at kommentere på reglerne om forbrugerindflydelse, idet de reelt ikke har været i funktion. Det kan dog være svært for forbrugerne at få adgang til de relevante oplysninger. Man bør derfor se på åbenheden i prisdannelsen og forbrugernes mulighed for at få indblik i regnskaber mv. Landbrug & Fødevarer finder det helt afgørende nødvendigt, at store vandforbrugende virksomheder er garanteret plads i bestyrelsen og dermed sikrer den rette repræsentativitet.

Der bør findes et set-up, som sørger for, at erhvervslivet er sikret valg til bestyrelsen og på den måde kan varetage de særlige interesser, de som store vandforbrugere har. Dette kan eksempelvis gøres ved at reservere den ene af de to forbrugerrepræsentantskaber til et virksomhedsmedlem.

11. Håndhævelse

11.1 DANVA

Selskaberne oplever at blive mødt med meget korte frister for nye indberetninger. Eksempelvis blev selskaberne mødt med en meget kort frist til indberetning af særlige forhold til brug for Forsyningssekretariatets revidering af prislofterne for 2012. Denne revidering blev aktuel efter, at Konkurrenceankenævnet havde hjemvist Forsyningssekretariatets oprindelige prislofter for 2012. Samtidig oplever selskaberne at få udmeldt tidsplaner for fx udkast til prisloftafgørelser med en høringsfrist på 14 dage, hvorefter Forsyningssekretariatet uden varsel undlader at sende udkastet. Resultatet er, at det meget svært for selskaberne at sikre, at de har de fornødne ressourcer hjemme til at levere det krævede materiale indenfor den korte tid, som der er til rådighed.

Samtidig har Forsyningssekretariatet meddelt, at det ikke selv kan overholde prisloftbekendtgørelsens § 19 for alle selskaber i forbindelse med udsendelse af prislofterne for 2012 og 2013. Ligesom Konkurrenceankenævnet i sin principielle kendelse over prislofterne har fundet anledning til at indskærpe Forsyningssekretariatets vejledningspligt.

DANVA mener ikke, at kravene bør skærpes i forhold til selskaberne. I stedet skal vi opfordre til, at man ser på, hvorledes tidsfristerne kan indrettes, således at selskaberne har bedre mulighed for overholde deres tidsfrister.

Samtidig skal vi henlede opmærksomheden på vandsektorlovens § 6 stk. 3, hvorefter Forsyningssekretariatet kan lægge erfaringsmæssige værdier for de manglende oplysninger til grund ved fastsættelse af prisloftet, hvis et vandselskab ikke indsender de nødvendige oplysninger.

11.2 FVD

FVD fraråder på det kraftigste Forsyningssekretariatets ændringsforslag om at skærpe straffen med dagbøder.

Den nuværende regulering og strafmulighed er tilstrækkelig.

11.3 Erhvervs- og Vækstministeriet

Ifølge prisloftbekendtgørelsens § 18 skal vandselskaberne hvert år senest den 15. april indsende de nødvendige oplysninger til brug for Forsyningssekretariatets fastsættelse af prisloftet for det følgende år. Forsyningssekretariatet har i forbindelse med indberetningerne til prisloftet for 2011, 2012 og 2013 erfaret, at en stor del af selskaberne ikke overholder denne frist, eller undlader at indsende informationer som forudsat.

Grundet tekniske vanskeligheder med det elektroniske indberetningssystem udsatte Forsyningssekretariatet indberetningsfristen ved indberetningen til prisloftet for 2013 til den 18. april 2012. Ved en opgørelse af modtagne indberetninger den 18. april 2012 viste det sig, at Forsyningssekretariatet manglede at modtage indberetninger fra 113 vandselskaber. Det var således kun 2/3 af de 326 vandselskaber, der er omfattet af prisloftreguleringen, som overholdte den fastsatte frist.

Forsyningssekretariatet har i den efterfølgende periode modtaget de fleste af de manglende indberetninger, men det ændrer ikke på den problemstilling, der opstår i forhold til manglende

opfyldelse af Forsyningssekretariatets forudsætninger for at kunne fastsætte prislofterne. De for sent indsendte indberetninger medfører en forsinkelse af processen for fastsættelsen af prislofterne samt et øget tidsforbrug for Forsyningssekretariatet i forbindelse med udsendelse af rykkere til selskaberne mv. Dertil kommer, at der findes nogle selskaber, som slet ikke indberetter.

På baggrund af de erfarede problemer med selskabernes manglende indberetning af de nødvendige oplysninger inden den fastsatte frist i prisloftbekendtgørelsens § 18 og de heraf følgende konsekvenser, er det Forsyningssekretariatets vurdering, at reglerne om håndhævelse af § 18 bør skærpes, idet de nuværende sanktionsmuligheder ikke er tilstrækkelige. Forsyningssekretariatet opfordrer derfor til, at der indføres regler, som sikrer en mere effektiv håndhævelse i tilfælde af selskabernes manglende rettidige indberetninger.

En måde hvorpå reglerne kunne skærpes, er ved indførelse af regler om anvendelse af dagbøder, idet muligheden for at pålægge vandselskaberne dagbøder vurderes at kunne medføre en mere effektiv håndhævelse samt skabe en mere præventiv effekt i forhold til selskabernes vilje til at overholde fristen i § 18. Dagbøder anvendes ligeledes af myndigheden på teleområdet til fremskaffelse af informationer, jf. § 111 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet samt af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i forhold til indhentelse af oplysninger efter konkurrenceloven.

12. Kommuners varetagelse af administrative opgaver

12.1 DANVA

Det er DANVAs vurdering, at den nævnte overgangsordning kun har været nyttig for nogle få. Der ser ikke ud til at være noget behov for at forlænge ordningen eller indføre en ny ordning med et lignende sigte.

Som alternativ til at lade kommuner varetage administrative opgaver for vandselskaber, ser det desuden ud til, at interessen pt. er meget større for at lade disse opgaver varetage i fælles serviceselskaber eller eventuelt sende dem i udbud hos (andre) private aktører/firmaer.

Det skal dog også nævnes, at mange vandselskaber i tiden omkring selskabsudskillelsen (2009 – 2010) fandt det uoverskueligt, hvordan de skulle løse administrative opgaver, som de var vant til at få løftet hos kommunen. Vurderingen på daværende tidspunkt var, at særligt bekendtgørelsens størrelsesafgrænsning på de 1 mio. m³ vandmængde var alt for stram. At der ikke længere er opmærksomhed på overgangsordningen kan således ikke nødvendigvis ses som udtryk for, at den har fungeret godt – blot at fokus er et andet sted nu.

12.2 FVD

Det er dog fantastisk, at de kommunale vandværker har haft denne mulighed. De private vandværker, hvor kun ganske få er større end 1 mio. m³/år, har fra dag 1 været overladt til selv at klare alle administrative opgaver.

De kommunale vandselskaber over 1 mio. m³/år skal bagudeeffektiviseres, da de har haft fordele ved denne ordning.

12.3 Kommunernes Landsforening

Den analyse (af kommunernes varetagelse af administrative opgaver, red.) må gennemføres NU! Det er jo for sent i 2013

13. Kontaktudvalget

13.1 DANVA

De hidtidige erfaringer har bl.a. vist, at:

- Naturstyrelsens tilgang til arbejdet i Kontaktudvalget bærer præg af for få ressourcer til opgaven.
- Dagsorden for møder i Kontaktudvalget bør tilpasses til medlemmernes kompetencer.
- Der er kun få medlemmer, som kan bidrage til økonomi- og benchmarkingrelaterede diskussioner, som er et yderst centralt emne for sektorens overlevelse.
- DANVA oplever, at vandsektoren er underrepræsenteret i Kontaktudvalget.

DANVA er af den opfattelse, at store reformer kræver, at der er et udvalg, som følger udviklingen og som kan bidrage til en evaluering. Dette vil også gøre sig gældende på vandområdet i fremtiden, da reformarbejdet ikke er færdigt endnu.

Det kan give god mening at have et bredt sammensat Kontaktudvalg – ikke mindst da det giver forskellige aktører med forskellige indfaldsvinkel til vandsektoren mulighed for at få et relevant og bredere indblik. Men det forudsætter, at opgaverne tilpasses til Kontaktudvalget, ligesom forberedelserne til udvalgets drøftelser skal være gennemarbejdede. Emnerne må være af en karakter, som gør det muligt at have meningsfulde drøftelser mellem Kontaktudvalgets medlemmer.

DANVA mener, at vandsektoren skal have en bredere repræsentation.

Kontaktudvalget bør i højere grad inddrage eksperter, som ikke er repræsenteret i udvalget – samtidigt bør det overvejes at etablere ad-hoc grupper, som kan fokusere på bestemte emner – og komme med udtalelser herom.

Endelig er det DANVAs klare opfattelse, at Kontaktudvalget ikke har den rette sammensætning mhp. at give Miljøministeren en kvalificeret rådgivning i forbindelse med regelfastsættelse om administrationsgrundlaget vedrørende dispensation fra prisloftet og om retningslinier for benchmarking. Det vil være nødvendigt at løfte denne opgave i et andet regi med repræsentanter fra universitets-, revisor- og advokatverdenen – ligesom deltagere fra vandsektoren, Forsyningssekretariatet og NST er relevante.

13.2 FVD

FVD stiller spørgsmål ved, om forvalteren af loven (Forsyningssekretariatet) skal sidde med i udvalget. Forsyningssekretariatet skal kun have observant-status. Generelt: Kontaktudvalgets rolle er fin nok.

13.3 Danmarks Naturfredningsforening

Kontaktudvalget har været et nyttigt forum for diskussion af problematikkerne omkring indkøringen af Vandsektorloven, og udvalget bør bevares.

13.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Kontaktudvalgets rolle skal udvides til også at være kontrollerende og rådgivende organ vedr. emner som konkurrence, samarbejde, internationalisering m.v.

13.5 Kommunernes Landsforening

Finder det relevant med et udvalg, som følger udviklingen og som kan bidrage til en evaluering af loven og overvejelser om nye fokusområder for vandsektoren. Det er nyttigt med et bredt sammensat udvalg, hvor interessenterne kan fremlægge synspunkter til inspiration for lovgiver og indbyrdes inspiration.

Udvalget bør bevares i sin nuværende rådgivende rolle. Derved fastholdes den brede inddragelse af interessenterne i sektoren og nye fokusområder kan inddrages, f.eks. Grøn Omstilling.

13.6 Landbrug & Fødevarer:

Kontaktudvalget har været nyttigt i forhold til at få samlet de relevante interessenter og har samtidigt givet mulighed for at dels informationsudveksling og dels diskussion af relevante emner.

Det bør ikke alene være kontaktudvalgets opgave at følge vandsektoren, men også at lave deciderede udredninger og analyser til brug for rådgivning af politikere.

14. Miljømål og servicemål

14.1 DANVA

Regelsættet omkring miljø- og servicemål og ikke mindst forvaltningen heraf er et af de områder, hvor DANVA stiller spørgsmålstejn ved, om vandsektorlovens formål om at sikre vand- og spildevandsforsyning af en af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet sikres i tilstrækkeligt omfang. Vi finder det selvfølgelig positivt, at der ved den seneste ændring af vandsektorloven og den kommende bekendtgørelse er forsøgt at sikre klare og mere håndterbare regler, men selve regelsættet indeholder forsat elementer, som modarbejder lovens formål.

Et vigtigt element er forskelsbehandlingen i forbindelse med forskellige selskabers udøvelse af samme aktivitet, herunder skellet mellem nye og gamle mål. En forskelsbehandling, som der ikke tages højde for i forbindelse med benchmarkingen af selskaberne. Resultatet heraf er, at de selskaber, der har indført en øget service eller et miljømål på et tidligt tidspunkt, på denne måde bliver straffet. Det proaktive selskab kommer til at fremstå som mindre effektivt i benchmarkingen end det selskab, som har indført noget tilsvarende langt senere – uanset at dette ikke er tilfældet. Dette synes at stride mod formålet med benchmarkingen, som er at måle, sammenligne og offentliggøre vandselskabernes kvalitet og effektivitet (jf. lovbemærkningerne), hvilket må forudsætte et ensartet grundlag.

DANVA finder det vigtigt at fastholde adskillelsen mellem myndighed og drift i forbindelse med implementeringen af loven, herunder i forbindelse med reglerne omkring miljø- og servicemål. Selv om kommunerne som myndighed kan fastsætte overordnede mål er det vigtigt at sikre, at kompetencen og rettighederne i forbindelse med den driftsmæssige udmøntning af målene ligger hos vandselskaberne, hvis opretholdelsen af adskillelsen skal sikres. I den sammenhæng skal vi påpege, at det vil være direkte i modstrid med adskillelsen mellem myndighed og drift og det takstfinansierede og skattefinansierede område, hvis kommunerne får mulighed for at beslutte, at miljømål og servicemål skal effektueres af andre end vandselskabet, men stadig takstfinansieres af vandselskabet. Samtidig strider det mod selskabernes etablering i selvstændige selskaber med ansvarlige bestyrelser, hvis de skal efterkomme sådanne krav, ligesom det giver problemer ift. lovens intention om at sikre effektivitet.

Den eksisterende regulering inklusiv forslaget til ny bekendtgørelse løser ikke alle problemer. Der er således fortsat usikkerhed om, hvordan fortolkningen bliver efter bekendtgørelsen. Usikkerhederne findes i forhold til flere elementer: Der er bl.a. en økonomisk usikkerhed, som har relation til spørgsmålet om det anerkendelsesværdige i et givet mål, efterlevelse af den påtænkte kompetencefordeling og endelig i form af en forsinket indregning af miljø- og servicemålene i prislofterne. Ud over den økonomiske usikkerhed er der stor usikkerhed om, hvorvidt beslutningsgrundlaget i forhold til det pågældende mål er tilstrækkeligt konkret, om det har været underlagt den fornødne godkendelses procedure og om den indsendte dokumentation herfor er tilstrækkelig

Endelig er der i det eksisterende regelsæt ikke tilstrækkelige muligheder for og opfordringer til innovation.

DANVA mener, at der er behov for regelændringer – både for at sikre såvel vandsektorens formål om en vand- og spildevandsforsyning af høj sundheds- og miljømæssig kvalitet og for at sikre adskillelsen af myndighed og drift.

Miljø- og servicemåls vigtighed beror på, at der er aktiviteter, som udføres af særlige hensyn til miljø, kunder eller samfundet, og ikke alene ud fra forsyningsmæssige hensyn. Derfor er de driftsmæssige omkostninger til miljø- og servicemål undtaget fra de effektiviseringskrav, som selskabernes øvrige driftsomkostninger er underlagt, mens investeringer forbundet med målene indregnes som alle andre investeringsomkostninger. Derfor er det også særdeles vigtigt, at bestemmelserne omkring miljø- og servicemål ikke begrænser begrebet til nye miljø- og servicemål, da det efter foreningens opfattelse bør være aktiviteten, der er afgørende.

Da omkostningerne til miljø- og servicemål behandles anderledes end andre driftsomkostninger, er det ligeledes evident, at der sikres en ensartet behandling heraf i forhold til benchmarkingen – idet en undtagelse heraf undergraver formålet med at foretage en resultatorienteret benchmarking af selskaberne.

For at underbygge adskillelsen af myndighed og drift er der behov for, at reglerne fastlægger rækkevidden af og rammerne for de enkelte aktøres kompetencer, herunder at der sættes rammer for, hvilke krav der kan stilles til selskaberne, og hvilke initiativer de selv kan initiere. Disse regler bør selvfølgelig afspejle den naturlige opgavefordeling mellem selskaber og myndigheder. Og en opgavefordeling, hvor selskaberne alene fungerer som finansiering/opkrævning for andres aktiviteter, må være udelukket.

For at sikre formålet med miljø- og servicemål vil det være evident at selskabernes sikres 100 % finansiering af disse aktiviteter. De må således ikke kunne pålægges aktiviteter, uden der er sikret en modsvarende indtægt. Ligeledes er det nødvendigt, at der er sikkerhed for indtægten, da usikkerhed vil påvirke lysten til initiativer. Derfor skal DANVA opfordre til, at regelsættet revurderes, og at det vurderes, hvorledes de eksisterende usikkerheder som følge af fx tidsforskydninger og dokumentationskrav elimineres. Initiativer som bør indarbejdes i denne sammenhæng er indførelse af forhåndsgodkendelser, en øget vægt på vejledningspligt og informationspligt. Herudover skal vi opfordre til overvejelser omkring en omplacering af godkendelseskompetence.

Endelig vil DANVA gerne opfordre til, at der i forbindelse med evalueringen af reglerne inddrages ændringer til understøttelse af innovation i sektoren, og at det vurderes, om der er taget tilstrækkelig højde for klimainsatsen, eller om det vil være hensigtsmæssigt at indføre klimamål.

14.2 FVD

De nye regler om miljø- og servicemål gør det muligt at lægge udgifter til miljøforbedringer til prisloftet uden krav om effektiviseringer. Det er for så vidt positivt, at der bliver mulighed for at investere i miljøforbedringer.

Den giver også incitament til, at vandværkerne tænker ”kreativt” og formulerer almindelige driftsopgaver og investeringer som miljø- og servicemål. Det burde ikke være nødvendigt at skulle igennem en sådan øvelse for at investere i miljøforbedringer, som bør indgå som en naturlig del af driften.

Reglerne er udtryk for endnu en lappeløsning på nogle bureaukratiske regler, der er uhensigtsmæssige, og som forvaltes alt for stift. Ordningen giver en skævvridning i forhold til den almindelige drift, hvor miljøhensyn bør indgå løbende.

Reglerne skal forenkles så et vandværk kan arbejde med miljø- og serviceforbedringer uden risiko for straf i form af effektiviseringskrav.

Dette vil være konkurrenceforvridende, da nogle vandselskaber vil være bedre end andre til at få investeringer formuleret som miljø- og servicemål.

Forsyningssekretariatet skal være bedre til at vejlede vandværkerne i, hvordan deres investeringer kan formuleres som miljø- og serviceforbedringer.

14.3 Danmarks Naturfredningsforening

Det bør gennem lovgivningen sikres, at de opstillede miljø- og servicemål kan opfyldes uden hensyn til de fra Forsyningssekretariatet udmeldte prislofter.

Det skal specielt sikres, at der ikke i lovgivningen er indbygget begrænsninger i selskabernes muligheder for innovation på området.

14.4 Dansk Industri

Som loven er indrettet, er der et incitament til at løfte driftsudgifter over i et miljø- eller servicemål. Hvis dele af de eksisterende driftsudgifter formuleres som dele af et nyt miljø- eller servicemål, vil denne del af de eksisterende driftsudgifter blive flyttet ud af benchmarking systemet og dermed også kravet om løbende effektivisering.

For at løse denne problemstilling skal det overvejes om det er muligt at inkorporere miljø- og servicemål i det eksisterende benchmarkingsystem. Særligt i lyset af, at mange af de opstillede mål på tværs af forsyningerne er identiske.

Miljø- og servicemål bør i lighed med den øvrige drift udsættes for effektiviseringskrav.

14.5 Dansk Miljøteknologi

Ved et bortfald af prisloftet er problemet løst.

Sekundært: Vigtigt at indsamle erfaringer når bekendtgørelsen om miljø – og servicemål træder i kraft.

14.6 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Det skal bemærkes at det er vigtigt at adskille sektorplanlægningen fra en teknisk planlægning af f.eks. spildevandsindsatsen. Sektorplanen er kommunens strategiske målbeskrivelse for kommunens vision omkring vandforsyning og spildevandshåndtering af behov for borgere, virksomheder og erhverv, med en tidsplan for sikring af dette behov, på overordnet niveau. Den tekniske spildevandsplan er vandselskabets praktiske og taktiske plan for effektivering af den kommunale sektorplan for vandforsyning og spildevand.

Med hensyn til miljø- og servicemål kan der udarbejdes en dynamisk liste over konkrete og specifikke emner som forsyningsselskaberne kan forvente at kunne finansiere som Miljø- og Servicemål.

Der er behov for vurdering af om miljømål, herunder alle klimatilpasningsmål, og overordnede servicemål skal fastlægges af planmyndigheden; hvorimod forbrugerorienterede kvalitetsmål som særlige servicemål i det enkelte vandselskab evt. kan besluttes i vandselskaber.

14.7 Kommunernes Landsforening

Miljø- og servicemål er vigtige elementer i samfundets styring af forsyningsselskaberne. Derfor er der netop en fornuftig præcisering under implementering. Bestemmelserne omkring miljø- og

servicemål bør dog ikke begrænses til nye miljø- og servicemål, da det må være handlingen i forhold til målet og ikke tidspunktet for iværksættelsen, der er afgørende.

Fornuftig præcisering er under implementering, lad den virke og evaluer senere på erfaringerne. Husk at inddrage forholdet til gamle miljømål i den evaluering.

14.8 Kommunalteknisk Chefforening

Der skal fokus på klimamål. De er på nuværende tidspunkt på vej ind under servicemål. Det skal fremstå helt tydeligt hvilke klimatilpasningstiltag der kan og hvilke der evt. skal gennemføres på det brugerbetalte område. Dette ligger nok i kanten af hvad der egentlig er den del af evalueringen, men i forhold til den videre proces er det et helt centralt spørgsmål.

Det skal vurderes, om vandsektorloven og forvaltningen heraf sikrer en vand- og spildevandsforsyning af høj miljømæssig kvalitet.

Det kan vi ikke som myndighed på det foreliggende grundlag vurdere.

Vi vil dog bemærke, at vi opfatter, at det er økonomien, som er den styrende faktor for selskabernes adfærd, og som situationen er lige nu, så vælger en del selskaber f.eks. "bassinløsninger" i form af anvendelse af eksisterende vådområder mv., fordi de er væsentlig billigere end mere traditionelle løsninger. Miljøet - her i form af vådområder etc. - tilgodeses, men ikke som konsekvens af en defineret "miljøvenlig" strategi, men som en konsekvens af det økonomiske fokus.

Vi oplever modsat f.eks. at tilslutning af sommerhusområder - med eksisterende nedsivning - til spildevandsforsyningen til glæde for miljø og grundvand udskydes, fordi det økonomiske incitament ikke eksisterer i selskabet.

Det skal vurderes, om rammebetingelserne er tilstrækkelige til at foretage nye innovative løsninger til forbedringer i klimasikring, miljø og service.

Nej, rammebetingelser er ikke tilstrækkelige. Det primære fokus på driftsomkostningerne vil på sigt begrænse innovationen i selskaberne. Vi oplever, at selskaberne er innovative på tekniske løsninger, som kan reducere driftsomkostningerne, men ikke på alternative samarbejdsformer, klimatilpasning, bedre miljø etc.

Hvis selskaberne skal have et incitament til øget innovation bør innovationspræstationen være et mål i lovgivningen og også i en evt. kommende benchmarking jf. pkt. 3.

Vi oplever også, at det den innovative kraft i selskaberne naturligt nok er afhængig af selskabernes volumen, af dedikerede enkeltpersoner og af ejerstrategiens ambitioner.

Beslutningskompetencerne for vedtagelse af miljømål (kommunen) og servicemål (selskab og kommune) skal beskrives, og evt. behov for justeringer skal vurderes. Det er helt oplagt og væsentligt at kommunerne, kan beslutte at miljømål og servicemål skal udføres af andre end selskabet, men stadig takstfinansieres af selskabet.

Se besvarelsen under pkt. 1.

Som udgangspunkt må miljø- og servicemålene naturligvis ikke stride mod lovgivningen og det må være en forudsætning, når ejerstrategien udarbejdes (Jf. besvarelsen under pkt.1). Beslutningskompetencen med hensyn til miljø- og servicemål bør kunne fastlægges i spildevandsplanerne og bør være et minimum for selskaberne.

Det skal vurderes, om der med fordel kan indføres et niveau for miljømål og servicemål.

En vedtaget spildevandsplan eller anden - for selskabet bindende - sektorplan bør være det minimale udgangspunkt for fastsættelse af selskabets miljø- og service mål. Selskabet kan naturligvis ud over dette beslutte at gennemføre andre og supplerende indsatser, hvis der er råderum i prisloftet og så længe de overholder gældende lovgivning og de aktuelle sektorplaner.

KTC's supplerende bemærkninger:

KTC finder det meget afgørende, at kommunerne fastlægger rammerne for selskabernes aktivitet i de respektive sektorplaner mv. Det er et problem, at kommunen for nuværende er forpligtet i forhold til miljømål, udarbejdelse af sektorplaner etc., men at selskaberne ikke har handlepligt som konsekvens af planerne.

KTC mener, at Byråd/Kommunalbestyrelse skal have kompetence til at beslutte service- og miljømål, dvs. til at fastlægge hvilke indsatser, der skal gennemføres, og at der så umiddelbart er adgang til vandselskabet til at finansiere målene som "1:1 omkostninger". Der bør i lovgivningen sikres nogle minimumsrammer for vandselskabernes inddragelse i sektorplanlægningen i form af at være medproducent eller høringspart.

Det er KTC's holdning, at kommunerne som myndighed skal være overordnet godkendende og styrende for selskabets (-ernes) aktiviteter. Det er helt grundlæggende, at det er den statslige og kommunale planlægning formuleret i kommuneplaner, vandhandleplaner og sektorplaner, som udstikker og afvejer de lokalt anvendte løsninger for at nå ikke mindst de direktivfastsatte mål, og i nogle tilfælde også de lokalt besluttede miljø- og servicemål.

Kommunernes skal have mulighed for at beslutte væsentlig overordnet infrastrukturudvikling. Det er ikke den daglige drift, som kommunerne skal have indflydelse på, men det er nødvendigt at store infrastrukturelle beslutninger (nye vandværker/rensningsanlæg) bliver vurderet bredere end selskabsinteresserne.

Der skal fokus på klimamål. De er på nuværende tidspunkt på vej ind under servicemål. Det skal fremstå helt tydeligt hvilke klimatilpasningstiltag der kan og hvilke der evt. skal gennemføres på det brugerbetalte område. Dette ligger nok på grænsen af, hvad der egentlig er den del af nærværende evaluering, men i forhold til den videre proces er det et centralt spørgsmål.

KTC skal bemærke at vi opfatter, at det er økonomien, som er den styrende faktor for selskabernes adfærd, og som situationen er lige nu, så vælger en del selskaber f.eks. "bassinløsninger" i form af anvendelse af eksisterende vådområder mv., fordi de er væsentlig billigere end mere traditionelle løsninger. Miljøet - her i form af vådområder etc. - tilgodeses, men ikke som konsekvens af en defineret "miljøvenlig" strategi, men som en konsekvens af det økonomiske fokus.

Vi oplever modsat at f.eks. tilslutning af sommerhusområder - med eksisterende nedsivning - til spildevandsforsyningen til glæde for miljø og grundvand udskydes, fordi det økonomiske incitament ikke eksisterer i selskabet.

Det primære fokus på driftsomkostningerne vil på sigt begrænser innovationen i selskaberne. KTC oplever, at selskaberne er innovative på tekniske løsninger, som kan reducere driftsomkostningerne, men ikke på alternative samarbejdsformer, klimatilpasning, bedre miljø etc. Hvis selskaberne skal have et incitament til øget innovation bør innovationspræstationen være et mål i lovgivningen og også i en evt. kommende benchmarking.

Vi oplever også, at den innovative kraft i selskaberne naturligt nok er afhængig af selskabernes volumen, af dedikerede enkeltpersoner og af ejerstrategiens ambitioner.

Som udgangspunkt må miljø- og servicemålene naturligvis ikke stride mod lovgivningen og det må være en forudsætning, når ejerstrategien udarbejdes.

En vedtaget spildevandsplan eller anden (f.eks. klimatilpasningsplan) - for selskabet bindende - sektorplan bør være det minimale udgangspunkt for fastsættelse af selskabets miljø- og servicemål. Selskabet kan naturligvis ud over dette beslutte at gennemføre andre og supplerende indsatser, hvis der er råderum i prisloftet og så længe de overholder gældende lovgivning og de aktuelle sektorplaner.

KTC finder det naturligt at kommunen i princippet kan anvende andre "entreprenører" end selskaberne til inødekommelse af visse miljømål, når fx det drejer sig om overfladevand og regnvand. Selskaberne skal kunne opkræve takster som efterfølgende anvendes til disse formål.

14.9 Landbrug & Fødevarer:

Landbrug & Fødevarer mener at man med indførelsen af miljø- og servicemålene bevæger sig en på et område, der har så stor almen samfundsmæssig betydning, at det ikke bør være store vandforbrugere der betaler uforholdsmæssig stor del af regningen, hvorfor disse mål ikke bør udvides før man har ændret betalingsreglerne for spildevand.

Det bør undersøges, om miljø- og servicemålene kan relateres direkte til vandselskabets primæropgaver bør kunne takstfinansieres.

Landbrug & Fødevarer er tilsvarende DI og FVD bekymrede for at almindelige driftsopgaver defineres som miljø- og servicemål.

Landbrug & Fødevarer mener derfor, at der bør være en ensretning i hvem, der har kompetencen til at fastsætte målene. Som det er nu er det enten staten, kommunen eller for servicemålenes vedkommende tillige vandselskaberne, der har denne kompetence. Landbrug & Fødevarer finder det meget betænkeligt, at det alene kan være op til selskabernes bestyrelse at definere servicemål, særligt set i lyset af den manglende brugerindflydelse fra det erhvervsliv, der i høj grad finansierer omkostningerne. Landbrug & Fødevarer mener, at konsekvenserne ved beslutninger vedr. miljø- og servicemålene ikke er så betydelige, at det alene bør være demokratisk valgte politiske organer, som stat og kommune, der bør kunne tage sådanne beslutninger

Der bakkes op om DI's forslag ovenfor.

Mht. til servicemål bør man ændre beslutningskompetencen så det ikke alene er selskabets bestyrelse, der kan vedtage disse.

15. Prisloftsfastsættelse

15.1 DANVA

Det er et problem, at selskaberne ikke har bedre mulighed for at planlægge deres effektivisering. Konkurrenceankenævnet påpeger også vigtigheden af muligheden for planlægning i en kendelse i forbindelse med prisloft 2012:

”Konkurrenceankenævnet bemærker videre, at det er en forudsætning for en sund drift af et forsyningsselskab, ligesom et hvilket som helst andet selskab, at selskabet har en rimelig mulighed for at planlægge mere end et år af gangen. Konkurrenceankenævnet opfordrer derfor Forsyningssekretariatet til at tilkendegive, hvorvidt Forsyningssekretariatet også i de efterfølgende år forventer at stille krav om individuelle effektiviseringer.”

Et flerårigt prisloft vil forbedre muligheden for at planlægge sin effektivisering betydeligt og vil kunne imødekomme et væsentligt problem.

De etårige prislofter giver endvidere problemer på grund af den måde, Forsyningssekretariatet anvender disse i benchmarkingen. Forsyningssekretariatet benchmarker branchen op mod de bedste i et enkelt år. Da selskaberne kan have fluktuerende omkostninger, betyder det, at der er risiko for, at selskaberne på ”fronten” befinder sig i en bølgedal omkostningsmæssigt og ikke kan holde dette omkostningsniveau over en årrække. Dermed er der risiko for, at branchen benchmarkes op mod et niveau, der ikke er bæredygtigt på langt sigt, specielt hvis selskaber med fluktuerende omkostninger afløser hinanden som front-selskaber. Dette problem kan løses med flerårige prislofter, men kan også løses ved at ændre den måde, Forsyningssekretariatet laver sin benchmarking på.

Flerårige prislofter vil potentielt også kunne lette den administrative byrde for selskaberne, da der ikke skal indberettes til Forsyningssekretariatet årligt.

Et flerårigt prisloft indeholder dog også ulemper, der skal analyseres. Et flerårigt prisloft vil som udgangspunkt være mindre fleksibelt og vil fx kræve en grundig investeringsplanlægning fra selskabernes side. Hvordan afvigelser fra det forventede skal håndteres - herunder tilpasninger i regelgrundlaget - vil være udfordringer, der skal overvejes. Eksempelvis er reglerne omkring miljø- og servicemål netop blevet ændret. Hvordan vil man fremover sikre, at sådanne ændringer hurtigt kommer selskaberne til gode. Det samme kan man sige om benchmarking-modellen, der netop er blevet opdateret, men ikke kan betragtes som værende på et stabilt niveau. Det vil ikke være hensigtsmæssigt, hvis selskaberne skal køre i flere år med en prisloftsramme, som alle mener, burde være ændret.

Man kan også undersøge muligheden for at have etårige prislofter, men hvor effektiviseringskravene udregnes for en flerårig periode, i en beregning, hvor der er taget højde for fluktuerende omkostninger. Det centrale er at give selskaberne bedre mulighed for planlægning, pålægge dem så få administrative byrder som muligt, men samtidigt opretholde en passende fleksibilitet i forhold til løbende at korrigere fra det planlagte, eksempelvis ved opstart af nye aktiviteter.

Det skal nævnes, at man i vandsektoren i England/Wales, der har en delvist lignende regulering, benytter 5 årige prislofter. Man vil derfor kunne trække på erfaringer med denne tilgang. Man ser også flerårige prislofter i Danmark på gasområdet.

Det er endvidere et dilemma, at vandselskaberne bliver økonomisk reguleret via såvel prisloftet som hvile-sig-selv-princippet.

Fordele og ulemper ved etårige kontra flerårige prislofter skal belyses.

Det bør undersøges, om hele sektoren med fordel kan afbureaukratiseres og ikke kun de mindre vandforsyninger, som der drøftes pt.

I øvrigt har foreningen nogle generelle betragtninger og forslag til ændringer i forhold til prisloftreguleringen under pkt. 7/Finansiering contra afskrivning.

DANVA finder, at der er et stort behov for, at der i evalueringen analyseres på mulighederne for, at vandselskaberne blot er underlagt ét økonomisk styringsinstrument – og ikke både et prisloft og et hvile-i-sig-selv-princip.

15.2 FVD

I forhold til at drive virksomhed, hvor generalforsamlingen er øverste myndighed, er det ikke hensigtsmæssigt, at prisloftet udmeldes et par måneder før det nye regnskabsår begynder. Ud fra den tidsramme er det ikke muligt at overlade beslutningerne om budgetforslag og takster til generalforsamlingen.

Det vil være væsentligt mere konstruktivt, hvis prisloftet udmeldes for det år, der følger efter det kommende regnskabsår.

Hvis ikke der sker ændringer på dette område, sættes forbrugerindflydelsen sat ud af drift – særligt i de vandselskaber, der er rent forbrugerejede.

For så vidt angår spørgsmålet om et-årige eller flerårige prislofter, så er det nok mest fleksibelt at bruge et-årige prislofter, især hvis ovenstående overvejes.

Supplerende bemærkninger:

Hvad angår den foreslåede ændring om fireårige prislofter fremfor etårige, vil FVD klart foretrække de etårige, da de fireårige ikke giver en lettelse i administrationen – hverken økonomisk eller tidsmæssigt – men snarere er med til at komplicere administrationen uden mulighed for fleksibilitet i prislofterne.

FVD stiller sig endvidere tvivlende overfor de engelske erfaringer, men FVD mener dog, at inddragelsen af eksterne eksperter til at vejlede Forsyningssekretariatet kan være en farbar vej fremad.

15.3 Danmarks Naturfredningsforening

Ved indføring af flerårige prislofter vil selskaberne få forbedrede muligheder for at planlægge effektiviseringer. Dette vil også lette de administrative byrder for selskaberne i forbindelse med indberetningen til Forsyningssekretariatet, ligesom det også vil lette økonomien for Forsyningssekretariatet.

Prislofterne udmeldes i dag for sent i forhold til selskabernes økonomistyring, og der bør søges en løsning herpå.

Der skal kunne fraviges fra prisloftet indtil forurener betaler princippet indføres for forurening af indvindingsboringer.

15.4 Dansk Industri

DI støtter, hvis der kan udvikles en model så prislofter for en flerårig periode er kendte for forsyningerne. Særligt hvis det kan udføres så det fremmer effektivitet, og den rette balance mellem drift og investering, og på samme tid ikke giver nye byrder for forsyningerne og/eller forsyningssekretariatet.

15.5 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Der eksisterer i dag et skisma / en modstrid mellem statens effektiviserings krav og regeringens ønske om grøn omstilling, innovation og eksport i vandsektoren. Man får det man måler på, med de nuværende incitamentsstrukturer, rammer og lovgivning. Vandselskabernes prisloftmodel og styring af andre omkostninger skal indeholde en incitamentsstruktur at fremme og investere i innovation. Og hvis der ikke er et stærkt hjemmemarked, hvor ambitiøse innovative vandløsninger efterspørges, opnår man ikke en eksporterende vandsektor i Danmark.

15.6 Miljøministeriet

Fire-årige prislofter er foreslået som en frivillig mulighed, som vandforsyninger der leverer under 400.000 m³ årligt frit kan vælge. Vandforsyninger, der ønsker at fortsætte med et-årige prislofter kan gøre dette.

15.7 Erhvervs- og Vækstministeriet

Supplerende bemærkninger:

DANVA skriver i afsnit 15.1: Da selskaberne kan have fluktuerende omkostninger, betyder det, at der er risiko for, at selskaberne på "fronten" befinder sig i en bølgedal omkostningsmæssigt og ikke kan holde dette omkostningsniveau over en årrække.

Forsyningssekretariatets kommentar: Det er netop derfor Forsyningssekretariatet sikrer datakvaliteten af selskabernes indberetninger. Herudover foretages der en ekstra kvalitetssikring af frontselskaberne for at sikre, at disse er repræsentative. Herudover benchmarkes selskaberne på den 2. front, dvs. først findes de mest effektive selskaber, hvorefter disse tages ud for, derefter at finde de næstmest effektive selskaber. Dette bliver så den endelige front. Dette betyder, at fronten er meget konservativt fastsat.

16. Procesorienteret benchmarking

16.1 DANVA

Det er væsentligt, at selskaberne fortsat har frie rammer til at udføre den procesorienterede benchmarking, og at selskaberne kan vælge den udbyder, de foretrækker. Selskaberne har den største viden om drift af vandselskaber, og det vil være uhensigtsmæssigt med en detaljeret indblanding i dette fra en offentlig myndighed. Eventuelle retningslinjer på området bør derfor holdes på et overordnet niveau og udarbejdes i tæt samarbejde med branchen.

Supplerende bemærkninger:

DANVA er grundlæggende positiv overfor benchmarking af vandselskaberne, hvorfor foreningen også har udviklet og forfinet et sådant redskab siden 2000. Benchmarking medvirker til gennemsigtighed i sektoren og til at identificere områder, der kan effektiviseres. Vandsektorloven har medført et øget fokus på benchmarking, hvilket er positivt.

Kravet om obligatorisk procesbenchmarking, har medført øget fokus på benchmarking som værktøj til at finde effektiviseringer. DANVA Benchmarking opererer med et basis-program, der opfylder lovkravet og med et standard-program, der er for selskaber, der ønsker at bruge procesbenchmarking på et mere avanceret niveau. Lovkravet har medført flere deltagere, og det er værdt at bemærke, at tilmeldingen stiger mest på standardniveau, hvilket indikerer en øget interesse for procesbenchmarking – også udover lovkravet.

16.2 FVD

Afventer Miljøministeriets definition af, hvilke parametre, der skal benchmarkes på.

- De forhold, som man kan forestille sig, at benchmarkingtal kan belyse er eksempelvis:
- Overordnede karakteristika
- Produkter og serviceydelser
- Kapitalstruktur og faste anlæg
- Processer og funktioner
- Forbrug af personale
- Forbrug af øvrige ressourcer.

FVD mener derfor, at der ikke bør fastsættes en nedre størrelsesgrænse for, hvornår et vandværk skal være forpligtet til at deltage i benchmarking.

Til de mindre vandværker skal der udvikles og implementeres et meget simpelt system med ganske få nøgletal, mens større vandværker bør deltage i den fulde benchmarking.

Større vandforsyninger foreslås defineret ved den udpumpede vandmængde på 250.000-500.000 m³ vand årligt.

Det benchmarkingsystem, som er udviklet hos DANVA, er meget omfattende, og vil skyde langt over målet for de små og mindre vandværker. Selv et stærkt forenklet benchmarkingsystem vil

betyde væsentlige udfordringer for de mindre vandværker, der ikke har den tilstrækkelige administrative og tekniske kapacitet.

Derfor bør kravene til benchmarkingen differentieres, så de små og mindre vandværker skal arbejde med et meget enkelt benchmarkingsystem. De små vandværker kan overveje at finde sammen om at løse opgaven.

16.3 Dansk Miljøteknologi

Dansk Miljøteknologi lægger stærk vægt på, at den nuværende benchmarking skal udvikles til at afspejle performance på miljø, sikkerhed, kvalitet, service, arbejdsmiljø mm.

Benchmarking kan evt. også afspejle ingeniørlønninger, så den bidrager til at forhindre lønpres fra en monopoliseret sektor.

16.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Vandselskabers ingeniørlønninger ligger generelt 10 – 15 % over lønniveauet hos rådgivende ingeniører, hvilket finansieres af forbrugernes vandafgifter og mindsker effektivisering og besparelser på vandsektorumrådet. Resultatet er vanskeligheder med at rekruttere vandingeniører i kommercielle virksomheder, og dermed mindskes væksten i kommercielle, og herunder især små og mellemstore, virksomheder og eksporten. Forholdet er undersøgt i FRI på Ida Aukens opfordring; der er aktuelt mangel på vandingeniører (ca. 60 ubesatte stillinger i foråret 2012) og dette medfører væksttab på 37 mio.kr./år, heraf 15. mio kr. i eksport/år. Forholdet forværres når op mod 40 % af de kommunale ingeniører går på pension indenfor de næste 5 år.

Det bør sikres at lønforhold indgår i den procesorienterede benchmarking for at sikre sektorens effektiviseringsgevinst.

16.5 Kommunernes Landsforening

Uklart hvordan denne benchmarking kan bruges i kommunens tilsyn.

Resultatbenchmarking og procesbenchmarking bør betragtes som et system.

16.6 Ministerielle bemærkninger

Forsyningssekretariatet bemærker, at det vil være hensigtsmæssigt, at Naturstyrelsen gennemfører en spørgeskemaundersøgelse, som belyser, hvordan selskaberne oplever, den procesorienterede benchmarking fungerer i praksis.

Det ville lette selskabernes udførelse af den procesorienterede benchmarking, hvis der var klare regler om hvilke aktiviteter et selskab skulle udføre i forbindelse med den procesorienterede benchmarking. Eksempelvis kunne vandsektorloven henvise til en vejledning i procesorienteret benchmarking, som beskriver hvilke aktiviteter en sådan omfatter.

17. Selskabernes adgang til oplysninger

17.1 DANVA

I dag skal vandselskaberne købe alle de relevante geografiske grunddata, de har brug for. Dette får mange til at foretrække den billigste løsning på markedet i stedet for offentlige grunddata, og dermed er det ikke sikkert, at vandselskaberne og kommunerne bygger deres analyser og beregninger på samme datagrundlag, når de f.eks. skal planlægge klimasikring eller lignende.

Som loven er i dag, skal vandselskaberne levere data til offentlige myndigheder uden at få betaling for dem, mens de på den anden side skal købe grunddata fra det offentlige. Det giver ikke mening.

Datagrundlaget vil få et mærkbart løft, når alle miljødata er baseret på samme grunddata, og det vil samtidig gøre indsatsen mere effektiv og medføre en betydelig besparelse for selskaberne. Hvis de økonomiske og tekniske barrierer fjernes, og grunddata i stedet gøres frit tilgængelige, vil samarbejdet mellem det offentlige og det private kunne foregå langt mere smidigt end i dag. Frie data vil skabe mere effektive datastrømme.

Eksempel på eksisterende forhold:

Vandselskaberne anvender i dag:

- 1) Matrikelkort, 2) Tekniske kort (FOT), 3) Højdemodel, 4) Luftfoto

Ad 1) Vedr. brugsret. Matrikelkort kan kun købes hos Kort- & Matrikelstyrelsen (KMS). I dag har f.eks. Københavns Energi (KE Vand) brugsret til mange data, men pga. gældende betingelser omkring brugsret må KE Vand ikke benytte dem til de andre forsyninger eller i KE Afløb. Flere vandselskaber har dog også købt brugsret.

Indholdet af brugsretten bør ændres. Det er væsentligt, at forsyningsselskaberne rent faktisk kan anvende data bredt og i forskellige virksomheds "opsætninger" - både som ledningsejerselskab, driftsselskab og rådgivere, og at de kan udlåne data til rådgivere i projektsammenhæng.

Ad 2) Vedr. tekniske kort. Ifølge KMS er det den enkelte kommune, der både ejer og har eneret til at distribuere disse data. Det vil sige, at der skal indgås kontrakt med hver enkelt kommune, man ønsker FOT data fra, og det koster i størrelsesordenen 10.000 kr. pr kommune.

I praksis ligger data i databasen FOT2007, og KMS administrerer adgangen hertil.

Forsyningerne bør have mulighed for direkte at trække data fra FOT2007 med kun en enkelt kontrakt.

Ad 3) Vedr. højdemodel. De fleste vandselskaber har i forbindelse med udarbejdelsen af vand- og spildevandsplaner fået lavet en højdemodel, men er nogle steder (fx Herlev) koblet til kommunen. Derfor vil det være bedre at indkøbe en sammenhængende højdemodel fra fx. NIRAS, BlomInfo, COWI eller KMS.

Ad. 4) Vedr. loftfoto. Ligesom med højdemodellen kan der være noget at hente i de forskellige

forsyninger, men det vil være bedre at indkøbe en sammenhængende pakke, og også her er der flere leverandører at vælge imellem.

Grunddata skal være frit tilgængelige for vandselskaberne grundet deres forpligtelse til at levere data til kommunerne.

Foreningen har bemærket Digitaliseringsstyrelsens pressemeddelelse af 05.10.2012, hvoraf det fremgår, at KL og Regeringen er blevet enige om at forbedre de offentlige registre med grunddata – og samtidigt stille oplysninger til rådighed for private. Dette vil vi naturligvis gerne støtte.

17.2 FVD

Den private vandforsyning har aldrig haft særlig adgang til de omtalte oplysninger. Der er ikke behov for lovgivning om at indhente oplysninger, da der på markedsvilkår er tilstrækkelig mulighed for at indhente de nødvendige oplysninger i forbindelse med varetagelsen af forsyningsopgaverne.

17.3 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Emnet omfatter også miljødata, herunder om miljødata omfatter data om spildevandssystemer som således vil være omfattet af Miljøoplysningsloven (sikrer større grad af adgang til data).

18. Serviceselskaber

18.1 DANVA

Der er stor interesse for fælles serviceselskaber i vandsektoren. Eksempler på oprettede fælles serviceselskaber er SamAqua (VandCenter Syd, Vand og Affald i Svendborg samt Middelfart Spildevand) og Greve Solrød Service A/S (vandselskaber i Greve og Solrød kommuner).

DANVA offentliggør inden nytåret 2012/2013 rapporten "Strukturanalyse af den danske vandsektor". De foreløbige resultater i analysen tyder på, at der ofte kan være større samarbejdsgevinster for vandselskaberne ved samarbejde på afgrænsede områder end ved en hel fusion. Således viser data, at der er effektiviseringspotentialer ved samarbejde på det administrative område inden for vandforsyning. Og det er jo netop det administrative, der i høj grad er fokus på i fælles serviceselskaber.

Efter dialog med vandselskaber og rådgivere, der har været involverede i oprettelse af fælles serviceselskaber, er det foreningens opfattelse, at reglerne tilsyneladende giver rimeligt gode muligheder for at oprette fælles serviceselskaber. Reglerne er dog meget komplekse og uklare.

Kravet om, at det kun er ejerkommunerne – og ikke vandselskaberne direkte – der kan gå sammen om at oprette fælles serviceselskaber efterleves efter DANVA's vurdering bedst ved, at vandselskabers beslutninger om sammen at oprette et fælles serviceselskab er beslutninger af så principiel karakter, at de skal godkendes af de respektive selskabers ejere – som jo er kommuner.

Det har været uklart, hvad der menes med, at der kan etableres fælles serviceselskaber inden for en koncern. Det følger dog af betænkningen af lovforslag til vandsektorloven, at kommuner i fællesskab kan gå sammen om at etablere serviceselskaber – jf. ovenfor. At det er inden for samme koncern må således betyde, at serviceselskabet betjener vandselskaber, der ejes af de kommuner, der har etableret serviceselskabet.

Det ville være hensigtsmæssigt, hvis Naturstyrelsen skriftligt i en vejledende udtalelse eller via en præcisering af VSL § 19 kan bekræfte, at de ovennævnte tolkninger er i overensstemmelse med styrelsens opfattelse af gældende regler - dels de kommunalt ejede vandselskabers muligheder for at oprette vandselskaber, dels indholdet af koncernbegrebet.

18.2 Kommunernes Landsforening

Det må også undersøges hvilke muligheder og barrierer der er for at omdanne etablerede selskaber. Vi har netop set en sag fra Varde, som har flyttet affaldsområdet med over i det selskab, der huser deres vandforsyning. Nu vil de flytte affaldsområdet over i et andet selskab, de vil lave sammen med en anden kommune. Men så skal de betale 40 pct., selv om de ikke trækker nogen værdier ud.

Energitilsynet har givet en tilkendegivelse / afgørelse. Den læses kortfattet som at:

1. Såfremt I tilbagefører affaldsområdet til kommunen vil I blive omfattet af registreringspligten (modregning af 40% af egenkapitalen)
2. Såfremt I overflytter affaldsområdet fra holdingselskabet til et selskab ejet direkte af Varde Kommune vil I ligeledes blive omfattet af registreringspligten. (modregning af 40% af egenkapitalen)
3. Såfremt I indskyder affaldsområdet i et nyt selskab og holdingselskabet bibeholder ejerforholdet vil I ikke blive omfattet af registreringspligten jf. afsnit 57. (der overføres her ikke midler fra koncernen til andre selskaber eller kommunen)

Det synes ikke at give nogen mening at fastlåse kommunen i en engang valgt organisering fordi disse regler vil resultere i betydelige omkostninger ved flytning af opgaverne, og endda udgifter der vil skulle afholdes på det skattefinansierede område.

Loven må ændres, så selskabsændringer kan gennemføres inden for det takstfinansierede område uden at det skattefinansierede område påvirkes.

18.3 Dansk Industri

Det er vigtigt, at der skabes incitament til også at konkurrenceudsætte ydelserne fra forsyningernes serviceselskaber. Ligeledes skal det sikres, at serviceselskaberne opererer på kommercielle vilkår, både i forhold til mellemregninger med øvrige selskaber og mht. lønninger.

En del kommuner har samlet vand, spildevand og affald i samme overordnede driftsselskab. Det bør undersøges, om det er en hensigtsmæssig struktur, særligt i lyset af de forskellige rammevilkår på de forskellige forsyningsområder.

18.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Det skal undersøges om det ikke er i modstrid med effektiviseringsbehovet at vandselskaber kan opbygge overkapacitet, som også kan benyttes til gennemførelse af konkurrenceforvridende aktivitet, idet manglende opgaver til dækning af overkapacitet ikke medfører tab eller lignende, grundet forbrugerbetaling af overkapacitet. Som alle andre virksomheder bør øget behov for opgaveløsning, end det vanlige behov tilskrives, sikres ved at opgavens løses udefra, således at overkapacitet undgås. Muligheden for at udføre tilknyttede aktiviteter og/eller sideordnede aktiviteter bør helt udgå af bek, om deltagelse i anden virksomhed.

Muligheden for at udføre tilknyttede aktiviteter og/eller sideordnede aktiviteter bør helt udgå af bek, om deltagelse i anden virksomhed.

-subsidiært

Det bør belyses om omsætningslofterne for tilknyttede aktiviteter er tilstrækkeligt til at sikre, at konkurrenceforvridning overfor kommercielle virksomheder undgås, som følge af forbrugerfinansierede opbygning af kompetencer og resurser.

Det skal undersøges om de eksisterende regler på selskabsområdet kan sikre en fornuftig mulighed for etablering af henholdsvis innovations- og af eksportselskaber, for at sikre den ønskede henholdsvis innovation og eksport af den samlede sektor, i særskilte joint venture selskaber uden ansvar i selve vandselskabet

18.5 Kommunalteknisk Chefforening

KTC støtter, at det undersøges hvilke muligheder og barrierer der er for dannelse af serviceselskaber, og hvordan prisfastsættelsen sker i et selskabs serviceselskab. Det undersøges hvordan det kontrolleres, at serviceselskabet hverken tager over- eller underpris for sine ydelser. Serviceselskaber bør følge de almindelige konkurrenceregler. Muligheder og barriere for kompetenceopbygning skal belyses.

18.6 Ministerielle bemærkninger

Miljøministeriet oplyser, at et serviceselskab, der alene leverer ydelser til det eller de tilknyttede selskaber ikke anses som et selskab, der udøver tilknyttede aktiviteter.

19. Skattepligt

19.1 DANVA

De nævnte problemer er mange i antal og vidt forskellig i karakter, hvorfor et kvalificeret bidrag ikke kan gives på 1-2 sider. Indledningsvis skal det fremhæves, at usikkerheden i forhold til reguleringen – allerede nu uden tvivl har kostet vandsektorens kunder rigtig mange penge.

Rationalet bag indførelsen af skattepligten

Forud for det politiske forlig i 2007, som senere førte til Vandsektorloven og Konsekvensloven, var der et embedsmandsudvalg (Servicetjek af vandsektoren). Dette udvalg foreslog, at ejerne skulle kunne profitere på vand- og spildevandsforsyninger. Skattepligten var i denne forbindelse et naturligt vedhæng. Dette profit-synspunkt var der dog ikke politisk opbakning til, og i stedet fik vi en selskabsgørelse af de kommunale forsyninger, som skulle være styret af såvel et prisloft som et hvile-i-sig-selv-princip. Dermed er det fortsat ikke muligt over en længere periode at optjene et overskud i selskaberne. Evt. ekstraordinære effektiviseringsgevinster er via prisloftreguleringen bundet til anvendelse til netop de formål, man politisk har ønsket.

I lovbemærkninger tilkendegives det, at det ikke forventes, at staten får et provenu på hverken kort eller mellemlangt sigt som følge af forslaget om skattepligt. Der vil dog evt. kunne opstå et merprovenu (0,1 mia. kr. årligt) på lang sigt.

Det er grundlæggende vores opfattelse, at vandselskaberne mangler alle de væsentlige karakteristika for en erhvervs mæssig virksomhed, som skal beskattes efter de almindelige selskabsbeskatningsregler.

Vi tænker bl.a. på at:

- forsyningerne enten direkte eller indirekte har kommunale ejere, som er afskåret fra at drive erhvervs mæssig virksomhed
- de private selskaber i alt overvejende grad ejes af forbrugere uden økonomiske rettigheder i selskabet
- forsyningsvirksomhederne er underkastet økonomisk regulering, dels ved et prisloft, dels ved en 40/60 % beskatning af de kommunale ejere, hvis der overføres midler til dem
- kravet om, at selskabernes eventuelle overskud bliver i sektoren og anvendes til formålet, giver vand- og spildevandsselskaberne en meget betydelig lighed med de af Fondsbeskatningsloven omfattede fonde og foreninger, samt de af Selskabsskattelovens § 3, stk. 2 og stk. 4 nævnte almennyttige selskaber.

Værdisætning

Et centralt problem i værdisætningen er Selskabsskattelovens § 5 D – som er meget omtvistet blandt skatteretseksperter. Såvel ordlyden som lovbemærkninger til § 5D synes at lægge op til, at det er handelsværdien for *de enkelte aktiver*, der skal lægges til grund ved fastlæggelsen af de skattemæssige indgangsværdier for driftsmidlerne.

SKATs udgangspunkt er dog, at der fokuseres på selskabet som *én samlede enhed*.

Efter DANVAs opfattelse er det relevante for vandselskaberne og kunderne, at man har en værdisætning, som muliggør, at selskabet kan gå ud og genanskaffe det samme anlæg, hvis det måtte være nødvendigt. Der er dog flere skoler inden for værdisætning – og POLKA-værdierne

fastlagt til brug for benchmarkingen og prislofterne er netop udtryk for, at man har forsøgt at finde et kompromis.

SKAT har tilkendegivet en uvilje i relation til at tage afsæt i værdier, som en anden offentlig instans benytter, nemlig POLKA-værdier. Betragtningen er tilsyneladende, at den skattemæssige værdisætning skal være baseret på den fremtidige indkomst. Vi har indtil videre ikke kunnet finde et sted, hvor dette er fastslået af andre end SKAT. Det er også vores opfattelse, at SKAT i høj grad kunne lade sig inspirere af et notat dateret 24.11.2010 fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Notatet omhandler den regnskabsmæssige behandling af vandselskabernes pligter i henhold til Årsregnskabsloven, og bl.a. afkastkravet er behandlet intenst. Afkastkravet har en direkte betydning for værdisætningen af en virksomhed. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen tilkendegav i notatet, at der var argumenter for at lade afkastkravet for monopolvirksomheder som vandselskaber under hvile-i-sig-selv være nær nul procent. Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med, at risikotillægget reelt er nul for sådanne virksomheder.

September 2010 præsenterede revisorbranchen (FSR) en alternativ model for værdisætningen for SKAT. Det var revisorerens vurdering, at den ville kunne honorere de politiske udmeldinger. DANVA og FVD tilbød SKAT at sikre en "trykprøvning" blandt vandselskaber. Dette blev ikke aktuelt.

Resultatet er i stedet, at SKAT bruger en værdisætningsmodel, som ikke er dokumenteret at kunne føre til et resultat, som politikerne lagde vægt på ved lovens vedtagelse.

I øjeblikket ligger der 12 værdisætningssager i Landsskatteretten – og disse sager angår selskaber etableret i 2007. Om disse sager efterfølgende skal håndteres i det almindelige domstolssystem må tiden vise. Selskaberne etableret med afsæt i Vandsektorloven fra 2009 vil sandsynligvis også skulle igennem et klage- og retssagsforløb. Revisorernes vurdering er, at der vil være individuelle elementer i selskabernes sager, som betyder, at de skal køres hver for sig – og ikke blot kan vente på en princip-sag. I givet fald vil der kunne være tale om flere hundrede sager.

Kvalificeret bud på provenu

I slutningen af 2007 sendte SKAT afgørelser til vandselskaber etableret i 2007, hvori SKAT reducerede de selvangivne indgangsværdier betydeligt. Konsekvensen vil være, at flertallet af selskaberne opnår en positiv skattepligtig indkomst allerede fra indkomståret 2011. PWC har med bidrag fra KPMG udformet et notat, hvor den skattemæssige indkomst hidhørende fra 12 selskaber bliver ekstrapoleret op i forhold til den samlede vandsektor. Et kvalificeret bud er dernæst, at såfremt gennemsnittet af alle vand- og spildevandsselskaber er på samme niveau som de 12 selskaber, så vil sektorens skattebetaling udgøre ca. 1,4 mia. kr. for perioden 2007-2011 – svarende til ca. 280 mio. kr. årligt i de første 5 år efter stiftelsen. Dette indikerer bl.a., at SKAT ikke har kunnet honorere de politiske forudsætninger om, at der på lang sigt vil kunne opstå et provenu på 100 mio. kr. årligt.

Et relevant spørgsmål er: Hvorfor er vandselskaberne interesseret i beskatningsomfanget af kunderne? Vandselskaberne kan nemlig middelbart "vælte" udgifterne til skattebetalingen direkte over på kunderne via taksterne. I forhold til prisloftreguleringen er det tilmed i princippet uproblematisk for vandselskaberne, da de nævnte omkostninger anses som en 1:1 omkostning – og dermed ikke påvirker de effektiviseringskrav, som selskabet kan blive mødt med. DANVAs betragtning er dog, at såfremt Folketinget ønsker en øget beskatning af borgerne, så skal politikerne melde dette ud i stedet for at give ansvaret og besværet til vandselskaberne. Dette gælder især, når provenu-resultatet ser ud til at blive væsentligt anderledes end forventet.

Endelig vil der også være tilfældigheder i forhold til kunderne – både med hensyn til om de vil blive berørt af skattebetaling og i hvilket omfang. Det er nemlig således, at kunderne hos de mindre

almene vandforsyninger, der ikke er omfattet af Vandsektorloven, ikke skal betale skat via forsyningen. Det må derudover forventes, at kunderne hos vandselskaber etableret før 2007 skattemæssigt vil blive belastet på anden vis, end kunderne hos selskaber etableret senere. Disse tilfældigheder er problematiske for kunderne, da de er tilknyttet et monopol, hvorfor de ikke kan vælge et andet vandselskab, hvor de skal betale mindre i skat.

Omstrukturering

Fra revisionsbranchen hører vi, at skattemæssigt er det specielt sammenlægningen af vandværker uden for Vandsektorloven med vandselskaber omfattet af loven, som er kompliceret. Skatterådet har tilsyneladende i et bindende svar meddelt, at et vandselskab, som evt. overtager et vandværk, må forvente at blive beskattet af en nettoformue i vandværket. SKATs betragtning er, at nettoformuen har karakter af et skattepligtigt tilskud.

Der kan laves selskabsretlige tiltag, som kan resultere i en model, hvor et vandværk og et vandselskab kan fusioneres skattefrit. Som vi forstår det, forudsætter det, at de to forsyninger danner et fælles interessentskab, og der efterfølgende sker der en overdragelse af interessentskabsandel i et sådant omfang, at vandværket opnår status som et vandselskab (> 200.000 m³). På denne vis er begge forsyninger så omfattet af samme skattepligtbestemmelse, og der vil principielt være mulighed for at gennemføre en skattefri fusion. Vi kan forstå, at modellen indeholder en usikkerhed ift. om afståelsesbeskatning bliver aktuel. Endvidere er der fortsat usikkerhed i forhold til de skattemæssige indgangsværdier.

Fusion mellem to vandselskaber omfattet af Vandsektorloven opleves ikke med skatteretlige øjne som værende problematisk.

DANVA foreslår, at lovgiverne sidestiller vand- og spildevandsforsyninger med andre almennyttige foreninger og fonde. Det vil betyde, at beskatningsgrundlaget kun vil blive den del af et skattepligtigt overskud, der ikke anvendes til – eller hensættes til opfyldelse af vand- eller spildevandsaktiviteten.

En anden løsning er, at SKAT udarbejder en model, der honorerer forligskredsens intentioner om beskatningsomfang og tidspunkt.

Principielt vil DANVA foretrække en regulering, som ikke er bureaukratisk tung – og som kræver køb af eksterne rådgivere i stort omfang. Dette vil være i fin overensstemmelse med det politiske ønske om, at vandsektoren ikke skal bidrage i væsentligt omfang til statskassen via skattebetalingen. Størrelsen på kanonerne skal m.a.o. afpasses spurvenes størrelse!

19.2 FVD

Udover det selvfølgelig ved, at vi ikke bør være underlagt den pixie-vejledning, som SKAT har forfattet, så harmonerer en DCF-metode ikke med værdiansættelsen fra Forsyningssekretariatet. Med det hvile-i-sig-selv princip, som fremgår af baggrunden for punktet, så virker det underligt overhovedet at overveje DCF-metoden. DCF-metoden forudsætter, at der skabes et overskud, der kan tilbagediskonteres til en værdiansættelse af vandselskabet - og der må ikke skabes et overskud!

Det er rart at læse, at Skatteministeriet overvejer at gøre det muligt at indføre skattefrie omstruktureringer mellem skattepligtige og skattefrie vandselskaber.

Det er u hensigtsmæssigt, at der ikke er klarhed over skatteproblematikken i forhold til vandforsyningernes skattebetaling samt i tilfælde af fusion mellem to eller flere vandværker.

Det virker uigennemtænkt, at to ministerier (Skatte- og Miljøministeriet) ikke kan blive enige om retningslinjerne for værdiansættelse af vandværkerne – uanset om disse først er selskabsgjort efter strukturreformen, eller om de har eksisteret som private, almene vandværker altid.

For øjeblikket afventer de private vandværker en afgørelse i Landsskatteretten, der skal afgøre indgangsværdierne for de selskabsgjorte (tidligere kommunale) forsyninger. Det virker pudsigt, når korrelationen antageligt er lav på dette område.

I ventetiden skal vandværkerne også tage stilling til, hvor pengene skal komme fra. Jo lavere prisloftet er, jo sværere er det at finansiere en kommende ukendt skattebetaling, og der er ikke muligt at spare op til betaling af skat fra tidligere års omsætning. Det er heller ikke muligt at informere generalforsamlingen fuldt ud, når beregningsmetoderne i forhold til evt. skattebetaling fortsat ikke kendes.

DCF-metoden er ikke anvendelig, for et vandværk kan ikke sælges, så det er ikke muligt at værdiansætte et vandværk på den måde.

Fusionsskatteoven skal ændres således at det bliver muligt at fusionere et vandværk omfattet af loven samt et udenfor loven, uden at det udløser skattebetaling på overførslen af det mindre vandværks værdier.

Der bør udvikles en bedre metode til skatteværdiansættelse og en skattebetaling, der følger overskuddet og ikke omsætningen.

Man skal bruge Forsyningssekretariatets POLKA-værdier som indgangsværdier til den skattemæssige åbningsbalance. Det vil give en ensartet værdiansættelse.

19.3 Kommunernes Landsforening

Med vedtagelsen af vandsektorloven blev det indført, at de nye vandselskaber skal være skattepligtige. Det var dog en klar forudsætning, at indførelsen af skattepligten ikke skulle have nogen konsekvens for det offentlige.

Det forventedes ikke, at selskaberne på kort og mellemlang sigt skulle generere et overskud, som skulle beskattes. På lang sigt kunne der generes et merprovenu, der skulle betales skat af, medmindre vandpriser blev sat ned. Merprovenuet blev anslået til 0,1 mia. kr. årligt.

Det har dog vist sig vanskeligt at overføre denne forudsætning til praksis, KL støtter en undersøgelse med det formål at få reguleringen tættere på de oprindelige forudsætninger.

KL ønsker en model, som bringer skattepligten tættere på de oprindelige forudsætninger. Eksempelvis ved at lovgiverne sidestiller vand- og spildevandsforsyninger med andre almennyttige foreninger og fonde. Det vil betyde, at beskatningsgrundlaget kun vil blive den del af et skattepligtigt overskud, der ikke anvendes til – eller hensættes til opfyldelse af vand- eller spildevandsaktiviteten.

19.4 Skatteministeriet

Skattepligten betyder, at vandselskaberne kan blive skattebetalende. Heroverfor står, at der har været en udbredt forventning om, at vandselskaberne reelt ikke ville komme til at betale skat før måske meget langt ud i fremtiden. Det forhold, at vandselskaberne stadig er undergivet en prisregulering (prisloft) har formentlig været en medvirkende årsag. Principperne for værdiansættelse af vandselskabernes aktiver er derfor kommet til at spille en stor rolle i det videre forløb – jo højere værdi, jo højere afskrivningsgrundlag, jo mindre risiko for skat. Der er ikke indført særregler, hvilket betyder at værdiansættelsen skal ske til handelsværdi. Dette har ført til en

meget lang, og for alle parter ressourcekrævende proces med henblik på fastlæggelse af værdiansættelsesprincipperne, da aktiverne ikke handles. Der er klagesager herom, da der ikke er enighed mellem Skatteministeriet og vandselskaberne. En endelig afklaring har dermed lange udsigter.

Set fra Skatteministeriets side har det været et problem, at der ikke fra start har været en grundlæggende forståelse for, hvad indførelse af en skattepligt betyder.

Grænsen mellem skattepligtige og skattefrie vandselskaber er den samme som afgrænsningen mellem de vandselskaber, der omfattes af vandsektorloven og de, der falder uden for. Denne afgrænsning har fungeret hensigtsmæssigt. At de mindste vandselskaber er undtaget fra skattepligt, har betydet en administrativ lettelse.

Der er indført mulighed for at gennemføre skattefrie omstruktureringer. Dog kan der ikke ske skattefrie sammenlægninger mellem skattepligtige og skattefrie vandselskaber. Sidstnævnte har vist sig at udgøre en hæmsko for en effektivisering af sektoren.

Spørgsmålet om principperne for værdiansættelse af vandselskabernes aktiver ved overgangen til skattepligt, må finde sin afgørelse via klagesystemet – Landsskatteretten og domstolene.

Skatteministeriet har under overvejelse at indføre mulighed for skattefrie omstruktureringer mellem skattepligtige og skattefrie vandselskaber.

20. Inddrivelse

20.1 DANVA

Der er flere tilgange til at inddrive restancer: at bruge SKAT, lukke for *vandforsyningen* eller lade de betalende kunder finansiere de dårlige betaleres manglende indbetalinger.

De store udfordringer har relation til dels ophævelsen af de kommunale forsynings fortrinsret for restancer – dels SKATs administration af Inddrivelsesloven, hvorefter kommunalt ejede vandselskaber anses som offentlige! De kommunalt ejede vandselskaber kan ikke vælge en anden inddrivelsesaktør. Diverse avisartikler fra omkring nytårsskiftet 2011-2012 viser, at det ikke kun er vandsektoren, som har konstateret, at SKAT har udfordringer med inddrivelsesrollen.

Det er DANVAs opfattelse, at SKAT ikke alle steder opkræver restancerne i fuldt omfang (har internt fastsat minimumsbeløb før aktion og afskriver på egen hånd en restants mulighed for at betale til vandselskabet). Hurtigheden i inddrivelsen imponerer heller ikke, ligesom SKAT også af nogle anses som værende ufleksible mht. datasystemer og kontaktpersoner.

Såfremt at vandforsyningsselskaber har angivet det i deres leveringsvilkår, kan de lukke for vandforsyningen, hvis der ikke sker betaling af restancer. Dette redskab opleves, som værende meget stærkt. Der er stadig bestyrelser, som fravælger dette instrument, da de finder, at skridtet er for drastisk pga vandets store betydning for borgerne. Vandselskaber, der udsender regninger for såvel vand- som spildevand, kan også bruge lukke-instrumentet mhp. at motivere til betaling.

Situationen er dog anderledes for spildevandsforsyninger uden regningsrelateret tilknytning til en vandforsyning. Disse forsyninger kan reelt ikke lukke for deres service (afledning af spildevand), da der hurtigt vil opstå sundhedsmæssige problemer hos kunden, som ikke gør et sådant tiltag forsvarligt.

I starten af 2012 kom en ændring af Prisloftsbekendtgørelsen, som betyder, at der kan ske en efterregulering, når indtægterne ikke har været som forudsat i indtægtsrammen. I praksis kan det ses som en måde at imødekomme vandselskabernes udfordringer ved manglende betaling fra kunderne. Men pengene skal blot ind på anden vis; dvs. at de betalende kunder kommer til at betale mere end nødvendigt.

SKAT forestår som restanceinddrivelsesmyndighed inddrivelsen af restancer for de kommunale vandselskaber. Inddrivelsen af selskabernes krav fungerer dog ikke optimalt i dag. Dette skyldes, at SKATs maskinelle massebehandling af restancer forudsætter, at de enkelte skyldnere kan identificeres ved hjælp af cpr.nr. eller cvr.nr. Som det er i dag, har de kommunale forsyningsselskaber, herunder de kommunale vandselskaber, i deres egenskab af private juridiske personer imidlertid ikke adgang til skyldnernes cpr.nr., medmindre kunderne selv frivilligt oplyser dette til selskaberne.

Principielt mener vi, at kommunale vandselskaber ikke skal være omfattet af Inddrivelsesloven, som angår inddrivelse for det offentlige. Såfremt at det fastholdes, så bør der være en mulighed for, at de kommunalt ejede vandselskaber kan vælge en anden inddrivelsesaktør.

Det er DANVAs opfattelse, at når et spildevandsforsyningsselskab - grundet sundhedsmæssige hensyn - ikke kan lukke for deres løbende service til en ejendom – så bør der være fortrinsret for restancen i ejendommen. Spildevand har en meget central og direkte rolle i den hygiejnemæssige situation i og på en ejendom. Rollen er m.a.o. anderledes end de øvrige forsyningsarter. Dertil kommer, at en fortrinsret også sikrer, at det er den rette kunde, som holdes økonomisk ansvarlig for den manglende betaling.

20.2 Skatteministeriet

Der arbejdes derfor for tiden på at skabe det fornødne hjemmelsgrundlag på området, således at de kommunale forsyningsselskaber fremover vil få krav på skyldnernes cpr.nr. Ved etableringen af den påtænkte lovhjemmel på området, vil de kommunale forsyningsselskabers krav herefter systemmæssigt kunne inddrives på lige fod med krav fra offentlige myndigheder, hvilket vil effektivisere inddrivelsen af selskabernes krav.

21. Strukturudviklingen

21.1 DANVA

Der er vandselskaber, som har gjort sig overvejelser om strukturudvikling, som giver os nedslående tilbagemeldinger.

De mange barrierer i kommunalfuldmagten (uundgæelig overskudskapacitet m.v.), Prisloftsbekendtgørelsen (snæver definition på hovedaktivitet m.m.) og Bekendtgørelse om tilknyttet aktivitet (begrænsninger i størrelse samt yderst begrænset liste over tilladte aktiviteter) er store barrierer for samarbejder, som senere kan medføre fusioner.

De følgende eksempler viser dog, at strukturudvikling i form af fusioner er mulige under den aktuelle regulering – men det forudsætter et ganske omfattende arbejde samt en accept hos ejerne af, at der er flere uklarheder lovgivningsmæssigt.

Konkrete erfaringer i Københavnsområdet synliggør, at der er utilstrækkelig mulighed for at få finansieret fusionsomkostninger.

Selskaberne har således ikke mulighed for at få et tillæg i prisloftet til dækning af omkostninger i forbindelse med fusion. I særlige tilfælde kan Forsyningssekretariatet dog undlade at fastsætte et individuelt effektiviseringskrav i det følgende års prisloft, hvis et selskab kan dokumentere at have haft betydelige ekstraomkostninger til rådgivere m.v. i forbindelse med forberedelse og gennemførelse af en fusion mellem et eller flere selskaber, der er omfattet af vandsektorloven. Denne løsning er imidlertid ikke tilstrækkelig, og følgende elementer skal fremhæves som problematiske:

- Forsyningssekretariatet fortolker begrebet fusion anderledes end Konkurrencestyrelsen. Eksempelvis godkendes en fusion af holdingselskaber ikke som en fusion, når netselskaberne forbliver adskilt.
- Man kan kun få finansieret (en del) af fusionsomkostningerne, hvis man i forvejen har et effektiviseringspotentiale. Det virker ikke rimeligt, at forsyninger hhv. med og uden potentiale på den måde forskelsbehandles. Derudover må det fremhæves at der ikke er sammenhæng mellem fusionsomkostninger og effektiviseringskravene, ligesom incitamentet for fusioner fjernes for selskaber uden effektiviseringsbehov.
- Der må forventes, at der fortsat er en vis tilbageholdenhed, når resultatet af Forsyningssekretariatets behandling af omkostningerne er usikre. Evt. tillæg til prisloftet kan tilmed kun opnås, hvis overvejelserne resulterer i en fusion.

Der er flere udfordringer tilknyttet prisloftreguleringen, da den ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for sammenlægninger af vandselskaber, som er hhv. omfattet- og ikke omfattet af Vandsektorloven. Det er således usikkert for forsyningerne, hvorledes evt. fusionerede enheder håndteres i forhold til fx prisloft og POLKA (pris- og levetidskatalog).

Konkrete erfaringer er der også på Fyn, hvor tre vandselskaber, Middelfart Spildevand, VandCenterSyd samt Vand og Affald fra Svendborg, har dannet et serviceselskab efter Vandsektorlovens § 19. Selskabet hedder SamAqua.

De skatteretlige udfordringer er omtalt under punkt 19 – Skat.

Problemstillinger i forhold til dels regulativvedtagelse dels takstgodkendelse efter Vandforsyningsloven er omtalt under punkt 22 – Takstgodkendelse.

Der er flere elementer, der skal studeres nøjere – og i den forbindelse bør det overvejes, om der i en overgangsperiode kunne opereres med flere prislofter i forbindelse med en fusion mellem vandselskaber. Stor gæld ved én part eller væsentlige forskelle i standarden af aktivmassen kan være barrierer, som medfører, at en fusion ikke bliver til noget.

Det bør overvejes at differentiere i takster både for vand- og spildevandsområdet – evt. i en overgangsfase.

Det er bydende nødvendigt, at en evaluering forholder sig til barriererne for strukturudvikling i bred forstand i samtlige relevante lovområder. Rådgivere med erfaring fra fusionsarbejde påpeger emner som bl.a.:

- Entydig godkendelseskommune generelt set
- Planers retsvirkning for selskaberne
- Forskellige miljø- og servicemål
- Tilknyttet aktivitet
- Hensigtsmæssigt antal prislofter
- Værdifastsættelse/Ejerfordeling både ved starten for et fusioneret selskab, ved justeringer over tid ved forskellige investeringsniveauer og ved evt. exit
- Serviceselskabers lovlige opgaver
- Skatteforhold

21.2 FVD

I de seneste 10-15 år er der foretaget ca. 25 årlige fusioner af private vandværker. Med vandsektorlovens indførelse, må vi konstatere, at det gør det mindre attraktivt at fusionere.

Hvilket i visse tilfælde er en ulempe, da nogen vandværker kunne have fordel af at blive lagt sammen til gavn for forsynings sikkerheden og en mere moderne drift. Den nuværende fusionsskattebetaling afholder dem fra dette, som derved bremser udviklingen, da fusioner ikke vil ske.

Bliver de indlemmet i vandsektorloven medfører det ekstra administrative omkostninger til bl.a. revisorerklæringer, bidrag til Forsyningssekretariatet – hvilket ikke højner forsynings sikkerhed og vandkvalitet.

21.3 Dansk Industri

Det bør undersøges, om den mest hensigtsmæssige struktur er at hver kommune har et forsynings selskab, der konkurrenceudsætter driftsopgaven. Herved vil konsolideringen af branchen ske gennem opbygning af et antal private drifts firmaer, der konkurrerer om den mest effektive drift.

21.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Det skal undersøges om de eksisterende regler på selskabsområdet kan sikre en fornuftig udvikling i vandselskabernes ejerforhold, således at beslutningskompetencer sikres også ved omfattende sammenlægning, privatisering samt udlicitering af drift.

21.5 Landbrug & Fødevarer

Det bør undersøges om vandforsynings størrelse har betydning for taksten samt om fusioneringer til større og mere komplekse selskaber giver stordriftsfordele eller gør forholdene uigennemskuelige for forbrugerne

22. Strukturudviklingen – differentieret serviceniveau

22.1 DANVA

Det er vores indtryk, at store forskelle i bl.a. serviceniveau, gældsomfang og størrelsen af aktivmassen opleves som barrierer for strukturudvikling. En måde at undgå at forskellige serviceniveauer bliver en barriere for fusion – er fusion på holding-niveau. Det nye selskab i Københavnsområdet er således kendetegnet ved, at der ikke er sket fusion på netselskabsniveau, hvorfor de forskellige netselskaber får hver deres prisloft/økonomiske ramme.

En måde at håndtere udfordringen ved forskellige serviceniveauer på tværs af kommuner kunne være at ændre på reguleringen for prisloft og takster. Det bør overvejes, om der i en overgangsperiode kunne opereres med flere prislofter og takster i forbindelse med en fusion mellem vandselskaber. Stor gæld ved én part eller væsentlige forskelle i standarden af aktivmassen kan være barrierer, som medfører, at en fusion ikke bliver til noget.

Differentieret serviceniveau hænger også sammen med mulighederne for at operere med forskellige takster. Dette er der efter betalingsloven ikke mulighed for på spildevandsområdet.

Det bør være det enkelte vandselskab, der har kompetencen til at afgøre, om et selskab ønsker forskellige takster og prislofter i forbindelse med en fusion. Efter en overgangsperiode bør der ikke være forskelle i takster og prislofter, da sådanne forskelle kan give unødigt store administrative omkostninger. Det vil desuden være vanskeligt at argumentere for, at forbrugere i det samme vandselskab permanent skal forskelsbehandles takstmæssigt og prisloftsmæssigt, blot fordi de bor i forskellige kommuner. Hvis staten (herunder Forsyningssekretariatet) eller kommunerne – i deres egenskab af myndigheder, ikke ejere – skal (være med til at) bestemme, hvornår der skal være forskellige takst/prisloftsniveauer ved fusioner, kan dette hæmme strukturudvikling og effektivisering i vandsektoren. På den anden side skal et vandselskab naturligvis kunne efterleve reglerne for prisloftsreguleringen, hvis det ønsker at operere med flere prislofter i en overgangsperiode i forbindelse med en fusion.

22.2 Foreningen af Rådgivende ingeniører

Det skal undersøges om de eksisterende regler på selskabsområdet kan sikre en fornuftig udvikling i vandselskabernes ejerforhold, således at beslutningskompetencer sikres også ved udøvelse af virksomhed i henhold til flere forskellige kommunale sektorlove og andre bestemmelser gældende for ét vandselskab.

22.3 Kommunalteknisk Chefforening

KTC fastholder, at de enkelte kommuner i et fusioneret vandselskab vil have individuelle sektorplaner, som selskabet - i samarbejde med myndigheden forventes at overholde respektive.

Vi anerkender, at det bliver en udfordring for et fusioneret vandselskab budget-, regnskabsmæssigt og administrativt at håndtere forskellige takster i de tilknyttede kommuner, men det må være en naturlig konsekvens af, at kommunerne kan have vidt forskellige ambitioner og serviceniveau.

KTC mener, at det forhold, at taksterne er forskellige i kommunerne tilknyttet et vandselskab med god mening kan formidles til borgerne, idet forsyningsområdet jo ikke her adskiller sig fra andre serviceområder, hvor kommuner vælger forskelligt serviceniveau (fusionerede affaldsselskaber har mange steder forskellige ydelser og priser i de tilknyttede kommuner).

Vi må derfor stille som krav til vandselskaberne, at de - som alle andre produktionsselskaber - kan differentiere deres drift i forhold til deres forskellige kunders/samarbejdspartneres krav.

Vi mener derfor heller ikke, at det er vandselskabet, der beslutter takststrukturen i et fusioneret selskab, men derimod de tilknyttede kommuner. Derfor bør der heller ikke arbejdes med overgangsordninger under fusionering etc.

23. Takstgodkendelse

23.1 DANVA

Der er flere udfordringer i det emne. En udfordring er antallet af organer, som skal forholde sig til taksterne. En anden udfordring er indholdet i godkendelsesopgaven hos kommunalbestyrelsen.

Indledningsvis skal det påpeges, at vandselskabets bestyrelse har et bestyrelsesansvar for dens takstfastsættelse.

Via prisloftet fastsætter Forsyningssekretariatet en indtægtsramme for vandselskaberne. Det er ligeledes en del af prisloftssystemet, at Forsyningssekretariatet kontrollerer, at vandselskaberne ikke opkræver mere, end det er tilladt i forhold til deres prisloft. Samtidig er prisloftet nedbrudt i en række enkeltdele; almindelige driftsomkostninger, investeringer, driftsomkostninger til miljø- og servicemål, 1:1-omkostninger og finansielle omkostninger. Og for disse enkeltdele laves og indsendes budgetter og revisorattesterede regnskaber.

Alene på den baggrund finder DANVA det unødvendigt, at kommunalbestyrelsen skal godkende taksterne for vandselskaberne.

Som det vil fremgå af de følgende afsnit er der stor usikkerhed forbundet med indholdet og intensiteten i kommunalbestyrelsens godkendelsesopgave.

Eksempelvis er der behov for en vejledning, som bla. tydeliggør, at kommunalbestyrelsen ikke har kompetence til at fastsætte det nøjagtige krone-og-øre beløb, som de har gjort tidligere, når det drejer sig om kommunale anlæg. Kommunalbestyrelsen må således blot godkende eller afvise de takster, vandselskabet indstiller, under hensyntagen til selskabets prisloft. For almene vandforsyningsanlæg, der ikke er omfattet af Vandsektorloven, bør det tydeliggøres i vejledningen, at kommunerne fortsat kan forhøje visse former for bidrag som compensation for de bidrag, som den ikke ønskede at godkende forhøjelsen af.

Kommunalbestyrelsens legalitetskontrol omfatter uden tvivl, at den skal påse, at der ikke i taksterne er indregnet udgifter, som der ikke er belæg for i Vandforsyningslovens § 52 a eller Betalingsloven § 1 stk. 4. Men det er usikkert, om myndigheden også skal forholde sig til, om taksterne generelt er fastsat højt nok. Skal myndigheden m.a.o. også forholde sig til diverse kommunale planers eventuelle påvirkning af taksterne? Hvilket prøvelsesgrundlag skal der i øvrigt være, når det skal undersøges om hvile-i-sig-selv-princippet også er honoreret?

Der er muligvis på trods af ændringer i takstbestemmelser udfordringer i forhold til at sikre en effektiv proces, når emnet er takstgodkendelse (og regulativ godkendelse) for vandforsyninger, som består af selskaber, der forsyner flere kommuner.

I Vandforsyningsloven står der nemlig indledningsvis i § 4:

Såfremt en sag, der efter loven henhører under en kommunalbestyrelse, berører vandforsyningsforholdene i en anden kommune, skal der forhandles mellem kommunalbestyrelserne. Opnås der herefter ikke enighed mellem de to kommunalbestyrelser, afgøres sagen af miljøministeren.

Samme problemstilling gør sig til dels gældende for vandselskaber med aktiviteter på spildevandsområdet. Betalingsloven har ikke tilsvarende Vandforsyningslovens § 4 en bestemmelse om forhandlinger mellem kommunalbestyrelser. Men Betalingslovens § 3 stk. 2 om vandselskabets udarbejdelse af betalingsvedtægt med efterfølgende kommunal godkendelse medfører i sin nuværende formulering, at et vandselskab skal have sin vedtægt godkendt af flere kommuner, hvis selskabet afleder/reenser spildevand i de pågældende kommuner. Set i lyset af at betalingsreglerne ofte giver anledning til polemik, kan dette være u hensigtsmæssigt for vandselskabet.

Der skal kun være ét organ udover vandselskabets bestyrelse, som skal forholde sig til taksterne .

Så længe reguleringen fastslår, at kommunalbestyrelsen har en godkendelsesrolle, er det bydende nødvendigt, at der udarbejdes en vejledning om takstgodkendelsesprocessen i sin helhed – herunder legalitetskontrollens konkrete indhold og dokumentationskrav.

Såfremt kommunalbestyrelsen skal bibeholde en rolle ift. godkendelse af takster (og regulativ), ser DANVA gerne en genvurdering af, om reguleringen lægger op til en hensigtsmæssig og effektiv proces, som ikke indebærer, at forsyninger med forsyningsområder på tværs af kommunegrænser er afhængige af, at de pågældende kommuner skal forhandle sig til enighed om takster og regulativ/betalingsvedtægt. Det kan overvejes, om en formel regel om delegation af myndighedskompetence fra en kommune til en anden kommune kan være en løsning.

23.2 FVD

Kommunen har altid haft til opgave at godkende takster i den private vandforsyning. Kommunen har også det tekniske tilsyn. Det er tale om et system og et samarbejde, som fungerer upåklageligt. De private vandforsynings takster er væsentligt billigere end de kommunale forsynings takster. Efter vandsektorlovens indførelse er der nu et dobbeltsystem, hvor kommunen godkender taksterne og Forsyningssekretariatet udmelder prisloftet.

FVD mener, at én takstgodkendelsesmyndighed er tilstrækkelig. Kommunen kender de lokale vandforsyninger, og er den nærmeste til at indgå i et positivt samarbejde med vandforsyningerne om alle spørgsmål om vandværksdrift inklusiv godkendelse af taksterne.

De private vandværker bør ikke være omfattet af prislofterne.

Der skal kun være én takstgodkendelsesmyndighed for de private vandværker, og det skal være kommunen. De kommunale vandforsyninger skal derimod ikke have deres takster godkendt af kommunen. Taksterne skal godkendes af en statslig myndighed – det kunne evt. være Naturstyrelsen. Det skal dog ikke være Forsyningssekretariatet fordi det allerede fastsætter prislofter og derfor ikke også kan godkende taksterne.

Supplerende bemærkninger:

FVD er bekymret over DANVA's forslag om, at kommunen skal fratages kompetence til at godkende takster. Det er fornuftigt, at de kommunale selskaber godkendes et andet sted end i forvaltningen. Men de private vandværker kan uden problemer fortsat have den kommunale godkendelse af takster – her er der ingen interessekonflikter eller potentielle overlap mellem teknisk forvaltning og vandselskaber.

23.3 Dansk Industri

Det bør overvejes, om der er behov for en lokal pris/takst godkendende myndighed, når Forsyningssekretariatet opstiller de maksimale priser. Kan den nødvendige lokale involvering ikke ske gennem et aktivt ejerskab fra kommunernes side?

23.4 Kommunernes Landsforening

Efter etableringen af forsyningssekretariatet er det uklart, hvor kommunen skal lægge sit fokus her. Det fremgår af vandforsyningslovens § 53:

”Et alment vandforsyningsanlæg fastsætter under overholdelse af det prisloft, der måtte være fastsat for forsyningen i medfør af § 6 i lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, anlægs- og driftsbidrag en gang årligt ved levering af vand fra forsyningen. De årligt fastsatte anlægs- og driftsbidrag skal efterfølgende godkendes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor det almene vandforsyningsanlæg er beliggende.”

Kommunalbestyrelsen skal altså godkende eller afvise de bidrag, som vandforsyningen indstiller. Men den efterfølgende bestemmelse om at kommunerne fortsat kan forhøje visse former for bidrag som kompensation for de bidrag, som den ikke ønskede at godkende forhøjelsen af, gælder ikke for selskaber omfattet af vandsektorloven.

Det er uklart, om myndigheden må forholde sig til, om taksterne generelt er fastsat højt nok. Skal myndigheden f.eks. forholde sig til kommunale planers eventuelle påvirkning af taksterne?

Der er brug for en statslig vejledning til kommunerne om hvordan denne opgave håndteres. Vejledningen bør udarbejdes i samarbejde med kommunerne og vandsektoren.

23.5 Kommunalteknisk Chefforening

Det skal undersøges, hvordan takstgodkendelsesproceduren fungerer.

Vi henviser til besvarelsen under pkt. 1

Det skal analyseres om rollefordelingen mellem reguleringsmyndighed og takstgodkendelsesmyndighed er tilstrækkelig klar.

Se besvarelsen under pkt. 1

KTC's supplerende bidrag:

Takstgodkendelsen i den nuværende form giver ringe mening. Når Forsyningssekretariatet har udmeldt et prisloft er det formålsløst, at kommunen efterfølgende skal godkende/kontrollere, at taksten ikke er højere end prisloftet.

Byrådet/kommunalbestyrelsen har som bekendt også tidligere skulle godkende takster, en opgave - som alt andet lige - var lettere da håndtering af vand og spildevand var en del af kommunens opgaver. Byrådet/Kommunalbestyrelsen skal efter udskillelsen af vand- og spildevandshåndteringen i selvstændige selskaber stadig godkende taksterne. Det sker i henhold til vandforsyningsloven og betalingsloven. Byrådet/Kommunalbestyrelsen kan godkende eller afvise at godkende de priser, som vandselskabet foreslår, men kan ikke frit fastsætte en anden takst. Byrådet/Kommunalbestyrelsen skal således godkende taksterne i forhold til, at taksterne skal overholde det prisloft, som Forsyningssekretariatet har meddelt vandselskabet.

Ved kommunernes takstgodkendelse har det hidtil været formålet, at kommunerne, til dels, har kunnet kontrollere, at både selskabets og forbrugernes interesser blev varetaget. Ved godkendelse af takster, blev der ud fra en gennemgang af regnskab, budget og tids- og økonomiplanerne i hhv. spildevands- og vandforsyningsplanen vurderet, om der var fornuftig balance mellem indtægter og udgifter (herunder til nødvendige investeringer), således at ”hvile-i-sig-selv-princippet” var opfyldt samtidig med, at der ikke skete en uhensigtsmæssig opsparing i selskabet.

I praksis er det den enkelte kommune som myndighed (forvaltningen) som skal foretage granskningen af, om taksterne afspejler selskabernes budgetter, investeringsplaner etc. Det er et yderst omfattende arbejde som i praksis baserer sig på en udstrakt tillid til, at selskabernes

oplysninger giver et retvisende billede af situationen. Det er ikke i praksis muligt for forvaltningerne at afsætte ressourcer til en tilbundsående analyse af selskabernes oplysninger.

Med Statsforvaltningen Midtjyllands afgørelse af 20. dec. 2010 (Hadbjerg Vandværk I/S) og af 26. april 2011 (Herning Vand A/S) er det slået fast, at det er myndighedens ansvar at gennemgå budget og regnskaber fra selskaberne og foretager egne vurderinger. Det er vores opfattelse, at dette ikke sker i praksis i de fleste kommuner af ressource- og kompetencemæssige årsager. Det bør derfor i stedet fremgå af lovgivningen, at det er selskabet, der indestår for oplysningernes rigtighed evt. ved fremsendelse af en revisionspåtegning til myndigheden, når taksterne fremsendes til godkendelse.

Takstgodkendelse i byrådet/kommunalbestyrelsen er kun meningsfuld, hvis der er en reel sammenhæng imellem de politiske målsætninger og de takster, der skal finansiere indsatserne. KTC mener, at Byråd/Kommunalbestyrelse skal have kompetence til at beslutte service- og miljømål, dvs. til at fastlægge hvilke indsats, der skal gennemføres, og at der så umiddelbart er adgang til vandselskabet til at finansiere målene som "1:1 omkostninger". Der bør i lovgivningen sikres nogle minimumsrammer for vandselskabernes inddragelse i sektorplanlægningen i form af at være medproducent eller høringspart.

Det er KTC's holdning, at kommunerne som myndighed skal være overordnet godkendende og styrende for selskabets (-ernes) aktiviteter. Det er helt grundlæggende, at det er den statslige og kommunale planlægning formuleret i kommuneplaner, vandhandleplaner og sektorplaner, som udstikker og afvejer de lokalt anvendte løsninger for at nå ikke mindst de direktivfastsatte mål, og i nogle tilfælde også de lokalt besluttede miljø- og servicemål.

Kommunernes skal kunne sikre at den overordnede infrastrukturudvikling (fx rensningsanlæg), miljø- og servicemål også på tværs at selskaber er samfundsmæssigt hensigtsmæssige. Der vil opstå situationer hvor konkurrerende selskabers optimale løsninger ikke samlet set er optimale. Forsyningssekretariatet skal i højere grad fungere som en støttefunktion for Byråd/Kommunalbestyrelse ved at fortage benchmarking på bl.a. drift, serviceniveau og miljø. Lovgivningsmæssigt er det ikke krav om udarbejdelse af en ejerstrategi. Det er også vores opfattelse, at udarbejdelsen af selskabernes ejerstrategi sker på meget forskellig måde: I nogle selskaber er ejerstrategien udarbejdet i et samarbejde mellem selskabets direktion og bestyrelsen med tæt inddragelse af ejerkommunen (-erne). På denne måde skabes et dynamisk dokument, hvor interessenterne har ejerskab. I andre selskaber har ejerstrategien knapt så meget fokus og har dermed ikke samme status som fælles arbejdsgrundlag mv.

Vi ser ejerstrategien som et centralt dokument, fordi det er her rammerne for samarbejdet, ambitionerne og retningen fastlægges. Uanset om udarbejdelse af en ejerstrategi er lovbunden eller ikke-lovbunden, så bør det fremgå af strategien, hvordan den forpligter parterne.

Vi ser gerne, at der udarbejdes retningslinjer for hvordan ejerstrategien udarbejdes, så den på den ene side er tilstrækkelig rummelig for direktionens daglige arbejde og på den anden side afspejler bestyrelsens prioriteringer mv., som grundlag for fastlæggelse af budgetter, herunder investeringer og dermed i sidste ende taksterne.

23.6 Landbrug & Fødevarer:

Det bør undersøges om det er et problem at takstgodkendelsen sker af kommunalbestyrelsesmedlemmer, der evt. sidder i selskabets bestyrelse. Desuden bør det sikres at takstfastsættelsen er gennemsigtig og det udspecificeres hvilke dele af taksten der kan henvises til miljø- og servicemål, klimatilpasningskrav- og opgaver samt almindelig drift, hhv. rens og kloakudgifter. Endvidere bør det undersøges hvilken praksis selskaberne benytter sig af i fastsættelsen af særbidraget.

Det er ligeledes uklart hvad kommunens opgave reelt er i forbindelse med godkendelse af taksterne. Særlig retningslinjerne for fastsættelse af særbidraget ser ud til at variere meget

Der bør være krav til udspecificering af taksten og der bør som minimum være klagemulighed fsva. særbidraget. Endvidere bør det være krav til kommunalbestyrelsens godkendelse af taksterne – dvs. gennemgang af regnskaber mv.

Der bør være klarere regler for fastsættelse af særbidraget.

24. Teknologiuudviklingen

24.1 DANVA

I forbindelse med vandsektorlovens administration har vi i branchen påpeget, at den konstruktion, hvor vandselskabernes udgifter til forskning og udvikling er underlagt de udmeldte prislofter, vil give problemer, hvis og når prisloftet rammes. I en sådan situation skal vandselskaberne populært sagt prioritere mellem på den ene side kvalitet og service i den daglige drift, på den anden side udgifter til at holde sig ajour med forskning og udvikling (F&U) samt sikre gennemførelsen af test/demonstrationsanlæg.

Dette er selvsagt et svært valg, bl.a. fordi vandselskaberne specielt i de senere år er mødt med nye udfordringer bl.a. i form af klimaforandringer, skærpede myndighedskrav (eksempelvis vandrammedirektiv og energibesparelser), skærpet opmærksomhed på vandkvalitet, energi og miljø hos borgere og medier osv. – forhold der stiller krav til teknologisk nytænkning og implementering af nye metoder/anlæg i forsyningerne.

Vandselskabernes bestræbelser på at få økonomien til at hænge sammen vil imidlertid altid prioritere at sikre den daglige drift, hvis de udmeldte prislofter med tiden ikke giver tilstrækkelig luft til også at indeholde de nødvendige udgifter til F&U.

Derfor er det efter vores opfattelse meget vigtigt, at udgifter til F&U ikke er omfattet af de udmeldte prislofter, men udtages heraf og betragtes under kategorien miljø- og servicemål.

Helt overordnet har der i mange vandselskaber hidtil været tilstrækkeligt luft til – under prisloftet – at gennemføre en række aktiviteter under F&U. En række af initiativerne har været knyttet til og derfor finansieret over anlægsprojekter. Årsagen hertil er, at de pågældende projekter historisk har haft en sådan størrelse, at vandselskaberne har kunnet acceptere de risici, der altid er forbundet med udviklings-/testprojekter. Men i de senere år har behovet været stigende for F&U-aktiviteter og skal aktuelt ses i lyset af de ambitiøse udmeldinger, som Regering og Folketing har omkring bl.a. behovet for at kunne håndtere klimaændringerne gennem udvikling af nye måder at håndtere det samlede vandkredsløb på. Med de seneste udmeldinger til prislofter (for 2012) vil muligheden for at iværksætte F&U-aktiviteter være meget begrænsede, idet Forsyningssekretariatet nu fjerner "luften".

Eksempel fra Københavns Energi:

KE har forespurgt Forsyningssekretariatet, om udgifter til en række væsentlige aktiviteter kan opfattes som enten miljø- eller servicemål og dermed ikke være omfattet af det udmeldte prisloft. For en overvejende del af disse aktiviteter har svaret været et nej.

Det drejer sig bl.a. om grundvandsbeskyttende tiltag, vandbesparende tiltag (lækagesøgning, rådgivning mv.), kvalitetscertificeringer, udgifter til branchens teknologiuudviklingsfond, vandrensningsmetoder og specifikt også F&U-aktiviteter.

Som eksempler på "aflyste" projekter i KE kan nævnes placering af skybrudsløsninger mhp. begrænsning af sundhedsrisici, test af grävandsanlæg i nye og etablerede boligområder, udvikling af metoder til at sikre koordinering af LAR-løsninger/ansvarsfordeling mellem kommune, vandselskab og matrikelejere gennem handlingsplaner, udvikling af metoder til at sikre

dialog/faktaopsamling for parter involveret i grundvandsbeskyttelse i oplande for vandindvinding, viden om og metoder til fastlæggelse af mikrobiologisk nedbrydning af pesticider/metabolitter i rå- og drikkevand, vurdering af fordele/ulempes ved indførelse af UV-behandling samt forskellige projekter, der har haft til formål at vurdere metoder til alternative former for vandhåndtering (herunder eksempelvis "grønne tage").

Rammerne for vandselskabernes mulighed for at indgå i innovations- og udviklingsprojekter med universiteter, teknologileverandører og rådgivere skal ændres på en måde, så barrierer for vandselskabernes deltagelse i innovation og udvikling fjernes.

Det foreslås, at der indføres innovations- og udviklingsmål (jf. miljø og servicemål).

Supplerende bemærkninger

Udover VTUF er der i dag så mange "kasser", at det kan være svært at få overblik over dem. De disponerer dog kun over begrænsede beløb og er ofte tidsbegrænsede, og det er svært at vide, om muligheden for støtte er til stede, når man har fået modnet sin ide.

DANVA mener, at formålsbestemmelsen i vandsektorloven bør omtale innovations- og udviklingshensyn.

Det er DANVAs indtryk, at Teknologiudviklingsfonden har øget samarbejdet mellem forskerverdenen, leverandør- og rådgivningsbranchen samt vandselskaberne. Dette betyder bl.a., at den "mentale" afstand mellem de nævnte aktører opleves mindre, hvilket er befordrende for øget innovation og udvikling til fordel for hele vandbranchen.

Det opleves positivt, at finansieringen kommer fra flere bidragsydere (hidtil fra staten og vandselskaberne). Fælles finansiering øger bevidstheden om ejerskabet og det tilknyttede, gensidige ansvar – som igen øger motivationen hos alle parter til at virkeliggøre projekterne.

Det er foreningens opfattelse, at projekternes karakter af at være anvendelsesorienteret fremmer oplevelsen af at være en del af noget reelt og udbytterigt – og ikke blot deltager i noget, der samler støv på en bogreol. Det er vores vurdering, at de igangsatte projekter (30 stykker indtil videre) også er til gavn for vidensinstitutioner og leverandører til vandselskaberne.

Fonden er fysisk placeret i samme hus som DANVAs sekretariat – og der er indtil videre udelukkende gode erfaringer hermed. Fonden er nemlig synlig for mange bidragsydere, som jævnligt besøger DANVAs domicil i forbindelse med møder og arrangementer. Ligesom relevant information ubesværet tilflyder det nystartede fondssekretariat.

Det er vores vurdering, at fonden er i gang med at gøre sig til et vigtigt omdrejningspunkt for udvikling og innovationstiltag i vandsektoren, hvorfor DANVA også anbefaler, at statens støtte til dette fortsætter efter 2013.

24.2 FVD

Hvis der skal indføres nye "mål", så skal disse beskrives meget nøjagtigt, så det ikke skaber lige så stor forvirring, som vi har oplevet omkring miljø- og servicemål. Det skal være helt klart, hvordan de to begreber forstås.

FVD foreslår derfor også en uafhængig undersøgelse af, hvad vandsektorloven har haft af konsekvenser for teknologiudviklingen i den private vandsektor.

24.3 Danmarks Naturfredningsforening

Der må for fremtiden forventes øgede krav til F&U aktiviteten. Det bør undersøges, hvordan det sikres, at disse aktiviteter ikke begrænses af de udmeldte prislofter, men alene styres under hensyn til samfundets og selskabets interesser. Det bør undersøges, om udgifter til F&U kan håndteres ligesom udgifter til opfyldelse af miljø- og servicemål.

24.4 Dansk Industri

Det bør overvejes og undersøges om teknologiudviklingsfonden med fordel kan knyttes tættere sammen med MUDP, for at skabe en større og mere slagkraftig udvikling. Ligeledes bør det vurderes, om der er tilstrækkelig bred industriinvolvering i den opbyggede fondsstruktur.

24.5 Dansk Miljøteknologi

De tilknyttede aktiviteter skal afskaffes. Muligheden skal bortfalde og underkapacitet købes på det frie marked.

Til gengæld skal vandselskaberne frit kunne opkræve betaling for deltagelse i test og udvikling af ny teknologi. Også ved eksportaktiviteter. Men patenter og kommercialisering af de nye teknologier skal ligge hos de private aktører, som også bærer den finansielle risiko.

Hos udliciterede selskaber ligger det i sagens natur, at de vil ønske at deltage i F & U.

DM's supplerende bemærkninger:

Der er brug for en omfattende revision af vandsektorloven. Det nuværende prisloft er for bureaukratisk og kompliceret og bør afskaffes. Vandselskaberne (eller nogen af dem) bør konkurrenceudsættes for at teste niveauet for vandprisen. Benchmarkingen af vandselskaberne skal styrkes og udvikles så også miljø, kvalitet, sundhed mm inddrages. Der skal skabes incitament til mere innovation og de tilknyttede aktiviteter bør afskaffes. Underkapaciteten købes hos de private leverandører.

24.6 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Det skal undersøges om de eksisterende regler på selskabsområdet kan sikre en fornuftig mulighed for etablering af OPP og/eller OPI for at sikre den nødvendige innovation og udvikling, i særskilte udviklingsselskaber uden ansvar i selve vandselskabet.

24.7 Kommunernes Landsforening

Undersøgelsen skal omfatte vandsektorens bidrag til Grøn Omstilling og hvilke incitament, der kan understøtte endnu stærkere indsats her.

I det omfang undersøgelsen afdækker barrierer for vandsektorens bidrag til Grøn Omstilling må regelændringer, som mindsker disse barrierer gennemføres.

24.8 Landbrug & Fødevarer

Det bør stå helt klart, at det ikke må være vandforbrugerne der skal finansiere teknologiudvikling på vandområdet med henblik på et nyt eksporteventyr for teknologileverandører.

25. Tilknyttede aktiviteter

25.1 DANVA

Det er foreningens opfattelse, at "positivlisten" i Bekendtgørelsen om tilknyttet aktivitet" kan imødekomme mange vandselskabers umiddelbare behov. Men i det øjeblik, vandselskabet bliver sat i en situation, hvor der skal tænkes "ud af boksen", dukker udfordringerne op. Sådanne situationer kan opstå, når et større vandselskab bliver anmodet om at være mindre vandforsyninger behjælpelig – eller når vandselskabet vil gøre sig klar til at indgå i eksportrelaterede aktiviteter.

Foreningen hører fra progressive forsyninger, at afgrænsningen af tilknyttede aktiviteter er alt for snæver – og sammen med andre udfordringer umuliggør en økonomisk bæredygtige aktiviteter.

I det hele taget kan det hævdes, at reguleringen med afsæt i Vandsektorloven har flere instrumenter, som styrer vandselskabernes tilknyttede aktiviteter. Der er bl.a. omsætningsloftet i Vandsektorlovens § 18 stk. 3 – og derudover er der positivlisten i Bekendtgørelsen om tilknyttet aktivitet. Dette er unødvendig dobbelt styring.

I dag har bl.a. Miljøministeren visioner og ambitioner om systemeksport af integrerede løsninger, hvor produkter og serviceydelser kobles med viden om drift og forvaltning. Denne viden har vandselskaberne, og derfor er samarbejdet mellem den private sektor og vandselskaberne så vigtigt.

Der er et enkelt vandselskab i Danmark, som igennem flere år har arbejdet på eksportmarkederne i samarbejde med danske producent- og rådgivervirksomheder. Det er Vandcenter Syd, som oplyser, at samarbejdet normalt sker på baggrund af en henvendelse fra en privat virksomhed, som ønsker, at Vandcenter Syd medvirker i kraft af selskabets erfaring med driftsopgaver, hvor hverken producenter eller rådgivere har særlige kvalifikationer. Samarbejdet er i flere tilfælde sket efter direkte opfordring fra Miljøministeriet og Udenrigsministeriet.

DANVA er af den opfattelse, at der er fordele for alle parter. Den private sektor får adgang til vandselskabernes erfaring vedr. den praktiske anvendelse af deres produkter og ydelser, og vandselskaberne får mulighed for at udvikle og specialisere medarbejderne gennem arbejdet på eksportmarkederne. Dette er i høj grad også til gavn for de danske forbrugere, da vandselskaberne dermed får bedre og mere kvalificerede medarbejdere, ligesom vandselskabernes muligheder for at fastholde medarbejderne styrkes.

Det er ikke alene i vandselskabernes og eksportvirksomhedernes interesse, at vandselskaberne animeres til at deltage i eksportrelaterede aktiviteter. Det er også i samfundets interesse.

Det er positivt, at der i dette forår (2012) skete en ændring af vandsektorloven med henblik på at gøre det lettere for vandselskaber at producere og sælge energi. Med den nævnte lovændring kan vandselskaberne således lettere producere energi til eget brug, da det ikke længere (efter vandsektorens regler) skal ske i et særskilt selskab. Ved salg af energi til andre er der desuden nu ikke længere noget loft over, hvor meget vandselskaberne må tjene på salg af varme og el – forudsat at indtægterne kommer fra el og varme fra nyttiggørelse af slam. Ved salg af alle andre former for energi er der stadig loft over indtjeningen efter reglerne om tilknyttede aktiviteter.

Givet at energimængderne ved udnyttelse af slam efter DANVA's beregninger udgør under 10 % af den energimængde, der på andre måder kan produceres i vandsektoren, er barrieren for

energiproduktion i vandsektoren stadig markant. Dette finder DANVA uheldigt, da ikke kun vandselskaberne men også samfundet kan have gavn af energiproduktion i vandsektoren. Vandsektorens energiproduktion er kendetegnet ved at være produktion af vedvarende energi. Den resulterer i et mindre CO₂ udslip sammenlignet med fossile energikilder, er en stabil energikilde, kan medvirke til at øge graden af dansk selvforsyning med energi og vil være en samfundsmæssig gevinst.

Et element, som DANVA ligeledes vurderer, udgør en barriere for optimering af CO₂ neutral energiproduktion i vandsektoren, er kravet i energilovene om, at eventuelle fortjenester i et af vandselskabet oprettet energiselskab ikke må overføres til vandselskabets økonomi. Vores betragtning er, at en eventuel fortjeneste ved salg af energi – der er baseret på anlæg med relation til vandselskabet – ganske naturligt også bør komme vandselskabets forbrugere til gode. Fortjenesten bør ikke være låst inde i et energiselskab dannet af vandselskabet, men bør kunne komme vandselskabets forbrugere til gode gennem anvendelse til renovering af ledningsnet eller på anden vis. I forbindelse med evalueringen af vandsektorloven er det vigtigt at sikre, at samspillet mellem vandsektorloven og andre love – herunder energilovene – er hensigtsmæssigt.

Det absolut bedste instrument til regulering af vandselskabernes tilknyttede aktiviteter er omsætningslofter i medfør af Vandsektorlovens § 18, stk. 3. Omsætningslofter er et klart, veldefineret og kontrollerbart mål. Derimod kan den nuværende regulering, som tillige er baseret på en udtømmende specificering af tilladte aktiviteter, være åben for fortolkning og dermed vanskelig at kontrollere. Det politiske og reguleringsmæssige fokus bør derfor være på omsætningsloftet, snarere end på en meget detaljeret regulering af aktiviteter. I denne sammenhæng vil det være gavnligt med et hævet omsætningsloft for at sikre sektorens muligheder for den nødvendige udvikling af teknologiske løsninger og samarbejder.

En positivliste kan dog have sine fordele, da den kan give nogle klare retningslinier for hvilke aktiviteter, vandselskaberne kan udøve under visse forudsætninger. Men positivlisten bør i givet fald ikke være udtømmende. Hvis en påtænkt aktivitet ikke er på listen, bør selskabet kunne søge om godkendelse. Denne tilgang er kendt fra el-sektoren.

Verdensmarkedet for vandrelateret teknologi og ydelser er så stort, at vandselskaberne og den danske, private sektor ikke på nogen måde konkurrerer med hinanden. Det kunne derfor også overvejes at lempe de gældende regler med krav om selskabsdannelse og ejerandele i joint venture selskaber i de tilfælde, hvor omsætningsloftet overskrides. Dette vil kunne lette sektorens adgang til eksportmarkederne.

I forhold til energiproduktion i vandselskaberne anbefaler DANVA, at reglerne i Bekendtgørelsen om tilknyttet aktivitet ændres, således at der generelt ikke er økonomisk loft over salg af energi, uanset om der er tale om udnyttelse af slam eller andre energikilder (eksempelvis termisk energi fra rent vand eller spildevand).

Foreningen opfordrer endelig til, at der analyseres nærmere på mulighederne for, at evt. indtægt grundet salg af energi til andre, kan komme vandselskabets forbrugere til gode. Dette vil give vandselskaberne langt større incitament til produktion af energi i vandsektoren og – som beskrevet – netop også være en samfundsmæssig fordel. Som en yderligere gevinst vil det virke fremmende for innovation i energiproduktionen inden for vandsektoren – men måske også i en bredere sammenhæng.

Supplerende bemærkninger:

DANVA er af den opfattelse, at lovgiverne dels var visionære dels erkendte mulige synergier, da de tillod, at vandselskaberne kunne udøve tilknyttet aktivitet. Det er vigtigt for os at understrege, at der ikke er grund til, at se vandselskaberne som en konkurrent til den private sektor med kompetence på vand- og spildevandsområdet.

Vi oplever, at tilknyttet aktivitet betyder, at:

- Der undgås samfundsmæssigt spild ved at bruge overkapacitet. En kapacitet der alligevel skal være der af hensyn til forsyningssikkerheden.
- Vandselskaberne kan tiltrække og fastholde spidskompetencer mhp. at sikre:
 - Effektive og forsyningssikre vandselskaber.
 - Kvalificeret sparring med myndigheder og det private erhvervsliv.
 - Understøtte nationale visioner om, at Danmark skal øge sin eksport på et erkendt spidskompetenceområde.

Der er tegn på strukturforandring flere steder, da køb mellem forsyninger kan være første skridt til mere formelle samarbejder.

Foreningen har været opmærksom på, at der kunne opstå en bekymring for, at forbrugernes penge bliver involveret i noget, der er forbundet med en uforsvarlig risiko, og at økonomien kunne være svært gennemskuelig. På denne baggrund foreslog DANVA nogle principper, som også indgår i reguleringen; separate regnskaber (ingen krydssubsidiering) og salg til markedspris.

Selv om det er yderst begrænset med erfaringer i forhold til dannelse af joint venture selskaber mellem private firmaer og vandselskaber, er det vigtigt med muligheden i lovgivningen.

Foreningen vil understrege, at der ingen grund er til at se "spøgelser" for så vidt angår konkurrence på vandmarkedet. Der er rigeligt med plads til alle danske aktører, som gerne vil levere ydelser til såvel det danske som det globale vandmarked:

- Drift og anlæg i Danmark bliver løftet med stor involvering af private. Udliciteringsprocent for anlægsområdet var på ca. 90 % i 1995 - 2002, for drift ift. spildevand ca. 40 - 50 %, mens drift ift. vand var på 20 - 30 % (embedsmandsnotat fra Serviceeftersynet 01.09.2004)
- Det globale vandmarked er på ca. 2.500 mia. kr. (ATV marts 2011).

Som nævnt i DANVAs øvrige bidrag til redegørelsen er der dog fortsat udfordringer, som med fordel kan adresseres af lovgiverne.

Det er positivt, at der i dette forår (2012) skete en ændring af Vandsektorloven med henblik på at gøre det lettere for vandselskaber at producere og sælge energi. Med den nævnte lovændring kan vandselskaberne således lettere producere energi til eget brug, da det ikke længere (efter vandsektorens regler) skal ske i et særskilt selskab. Ved salg af energi til andre er der desuden nu ikke længere noget loft over, hvor meget vandselskaberne må tjene på salg af varme og el – forudsat at indtægterne kommer fra el og varme via nyttiggørelse af slam.

Energiproduktion i vandsektoren er ikke blot en fordel for vandselskaberne men også for samfundet, da vandselskabernes energiproduktion – hvad enten der er tale om udvinding termisk energi (varme) fra drikkevand eller spildevand, el fra biogas fra spildevandsslam, varme eller el fra solfangere – er vedvarende energi og således gunstig i forhold til CO₂ udledning og i forhold til at gøre Danmark mere selvforsynende med energi.

Som det fremgår af de øvrige dele af redegørelsen er der dog stadig nogle væsentlige barrierer, der skal ryddes af vejen, før det bliver muligt for alvor at udnytte potentialerne ved energiproduktion i vandsektoren.

25.2 Dansk Industri

Det skal undersøges om reglerne for tilknyttede aktiviteter har en udformning og detaljeringsgrad, så det opfylder intentionerne. Det er på den ene side vigtigt at der ikke opbygges store

risikopådragende aktiviteter i tilknytning til de offentlige forsyningsvirksomheder, men på den anden side set skal det være muligt at være involveret i hensigtsmæssige aktiviteter.

25.3 Dansk Miljøteknologi

De tilknyttede aktiviteter skal afskaffes. Det er urimeligt, at monopolvirksomheder, der er baseret på opkrævning af penge (takster) hos borgerne, kan konkurrere med private virksomheder på det frie marked.

25.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Muligheden for at udføre tilknyttede aktiviteter og/eller sideordnede aktiviteter bør helt udgå af bek, om deltagelse i anden virksomhed.

-Subsidiært

Det bør belyses om omsætningslofterne for tilknyttede aktiviteter er tilstrækkeligt til at sikre, at konkurrenceforvridning overfor kommercielle virksomheder undgås, som følge af forbrugerfinansierede opbygning af kompetencer og resurser.

Det skal undersøges om de eksisterende regler på selskabsområdet kan sikre en fornuftig mulighed for etablering af eksportselskaber, for at sikre den ønskede eksport af den samlede sektor, i særskilte joint venture selskaber uden ansvar i selve vandselskabet

Det skal undersøges om det ikke er i modstrid med effektiviseringsbehovet at vandselskaber kan opbygge overkapacitet, som også kan benyttes til gennemførelse af konkurrenceforvridende aktivitet, idet manglende opgaver til dækning af overkapacitet ikke medfører tab eller lignende, grundet forbrugerbetaling af overkapacitet. Som alle andre virksomheder bør øget behov for opgaveløsning, end det vanlige behov tilskrives, sikres ved at opgavens løses udefra, således at overkapacitet undgås.

Der behov for at vandselskabernes tilknyttede aktiviteter ikke omfatter opgaver som i høj grad løses af kommercielle virksomheder, der har behov for et hjemmemarked for at sikre vækst, innovation og eksport. Samtidigt skal det sikres, at der kan indgås konstruktive samarbejder mellem kommercielle virksomheder og vandselskaber, såvel for at kunne lave partnerskabsaftaler om egentlige partneringsprojekter, for gennemførelse af innovationspartnerskaber og for joint ventures om eksport, omhandlende hele vandsektorens værdikæde.

Det er uheldigt at bek. om sideordnede aktiviteter indeholder mulighed for at vandselskaber kan udføre kommunale myndighedsopgaver, som f.eks. sektorplaner, som de så i øvrigt muligvis ikke selv behøver at overholde. Det skal bemærkes at det er vigtigt at adskille sektorplanlægningen fra en teknisk planlægning af f.eks. spildevandsindsatsen. Sektorplanen er kommunens strategiske målbeskrivelse for kommunens vision omkring vandforsyning og spildvandshåndtering af behov for borgere, virksomheder og erhverv, med en tidsplan for sikring af dette behov, på overordnet niveau. Den tekniske spildevandsplan er vandselskabets praktiske og taktiske plan for effektivering af den kommunale sektorplan for vandforsyning og spildevand.

25.5 Kommunernes Landsforening

I foråret blev vandsektorloven ændret med henblik på at gøre det lettere for vandselskaber at producere og sælge energi. Nu er der ikke længere noget loft over, hvor meget vandselskaberne må tjene på salg af varme og el – forudsat at indtægterne kommer fra el og varme fra nyttiggørelse af slam. Ved salg af alle andre former for energi er der stadig loft over indtjeningen efter reglerne om tilknyttede aktiviteter.

Bekendtgørelsen om tilknyttet aktivitet bør ændres, så der ikke er økonomisk loft over salg af energi, uanset om der er tale om udnyttelse af slam eller andre energikilder (eksempelvis termisk energi fra rent vand eller spildevand).

25.6 Landbrug & Fødevarer

Det er meget centralt, at der sættes snævre rammer for sideordnede aktiviteter, således at virksomhederne kun betaler for den ydelse de har behov for. Det er vigtigt, at der holdes fast i, at muligheden for at udføre sideordnede aktiviteter skal begrænses. Disse aktiviteter må ikke få negative konsekvenser for priserne på vand og spildevandsrensning.

25.7 Ministerielle bemærkninger

Miljøministeriet oplyser, at tilknyttede aktiviteter er begrænset af de økonomiske rammer i vandsektorloven, herunder lovbemærkningerne, og af positivlisten i bekendtgørelsen. Det er desuden et krav efter loven, at tilknyttede aktiviteter udøves på markedsvilkår. Aktiviteterne skal altid holdes regnskabsmæssigt adskilt og revideres særskilt, og der er også krav om, at aktiviteterne skal udøves i et særskilt selskab, hvis den samlede omsætning overstiger 2 mio. kr. årligt. Omsætningsgrænsen gælder ikke for vandselskabers deltagelse i tilknyttede aktiviteter, når dette foregår i et selvstændigt selskab, hvor mere end 60 % ejes af en privat, der ikke også ejer vandselskaber. Omfanget skal dog, såvel arbejdsmæssigt som økonomisk, være af væsentligt mindre omfang end hovedvirksomheden.

Vandforsyningsloven og betalingsloven for spildevand forhindrer, at der må bruges takstmidler på andre aktiviteter end vandforsyning henholdsvis afledning og behandling af spildevand.

26. Tilsyn med vandsektoren

26.1 DANVA:

DANVA mener som udgangspunkt, at det er en fordel at holde kompetencerne samlet et sted. Men særligt i forhold til miljø- og servicemål kunne det dog overvejes at flytte godkendelseskompetencen til Naturstyrelsen. Dette ville sikre, at de vigtige forudsætninger i vandsektorlovens formål om hensyntagen til sundhed, miljø, forsyningsikkerhed og naturen (og ikke kun økonomi), blev administreret af en myndighed med stort kendskab til miljøområdet i almindelighed og vandsektorloven i særdeleshed. Samtidig vil det betyde en reduktion i Forsyningssekretariatets arbejdsbyrde, når det alene skal indregne de mål, som er godkendt af Naturstyrelsen i prislofterne.

Samtidig bør det overvejes, hvorledes overholdelsen af Vandsektorloven og de øvrige reglers intentioner og indhold sikres bedst muligt, herunder om der kan findes alternativer og supplementter den nuværende klageadgang til Konkurrenceankenævnet.

26.2 FVD

Det er logisk, at de kommunalt ejede selskabers regnskaber og priser overvåges af staten, da kommunen ikke skal føre tilsyn med sig selv. Det er også logisk, at samtlige de private vandværker overvåges af kommunen. Allerede i dag er vandværkerne underkastet kontrol af regnskaber og vandpriser af den kommunale vandmyndighed. Vandværkerne udarbejder dokumentation i form af regnskaber efter årsregnskabsloven, som hvert år godkendes af kommunen.

Vi ønsker, at tilsynet med samtlige private vandværkers økonomi er placeret ved kommunen. Først hvis der opstår uenighed imellem kommunen og et vandværk om priserne, bør sagen behandles ved en statslig myndighed, evt. Naturstyrelsen.

26.3 Dansk Industri

Det er DI's vurdering, at de er behov for et stærk og uafhængigt tilsynsorgan for vandsektoren. Derfor bør Forsyningssekretariatets rolle bevares og videreføres. DI vurderer, at det er en nødvendig forudsætning for at indhøste de effektiviseringspotentialer der er i sektoren.

26.4 Foreningen af Rådgivende Ingeniører

I energisektoren mangler et tilsvarende organ som Forsyningssekretariatet for at sikre fair og lige konkurrenceforhold, konkurrenceudsættelse og benchmarking af de lovgivningspålagte opgavers effektive løsninger. Dette kan klart ses på benchmarking af energiselskaber op mod øvrige aktører.

En evt. kompetenceflytning til Naturstyrelsen vil fjerne uvildigheden og den effektive kontrol, i og med at Naturstyrelsen er såvel lovgivende organ og en form for aktør i det samlede vandområde i Danmark i form af planmyndighed etc.

26.5 Kommunernes Landsforening

Der har været eksempler på, at forsyningssekretariatet har udført skøn/vurdering efter en fast skabelon, som ikke tager tilstrækkeligt hensyn til lokale forhold. Et nyere eksempel på vurderinger efter fast skabelon er fastsættelse af vejbidrag for alle kommuner. Her har forsyningssekretariatet meget kortfattet afvist forskellige konkrete beregningsmodeller. KL antager derfor, at forsyningssekretariatet mangler teknisk indsigt til at vurdere disse forhold. En undersøgelse bør således afklare:

1. Fordele og ulemper ved at placere forskellige elementer i opgaven hos statslige styrelser og andre myndigheder.
2. Fordele og ulemper ved at pålægge forsyningssekretariatet at agere på grundlag af tekniske høringssvar fra andre ministerier/ styrelser (eksempelvis transportministeriet om veje og miljøministeriet om vandkvalitet).

Forsyningssekretariatet skal fremover inddrage sagkyndig bistand fra andre ressortministerier.

26.6 Erhvervs- og Vækstministeriet

Supplerende bemærkninger:

KL skriver i afsnit 26.5: KL bemærker, at der har været eksempler på, at Forsyningssekretariatet har udført skøn/vurdering efter en fast skabelon, som ikke tager tilstrækkeligt hensyn til lokale forhold. Et nyere eksempel på vurderinger efter fast skabelon er fastsættelse af vejbidrag for alle kommuner.

Forsyningssekretariatets kommentar: Tværtimod har FS åbnet op for flere mulige modeller, men det er klart, at de skal være retvisende.

27. Uventede bieffekter

27.1 DANVA

Det er foreningens opfattelse, at en evaluering af Vandreformen skal behandle uventede bieffekter – herunder uhensigtsmæssigt bureaukrati. Der er ingen tvivl om, at reguleringen har antaget et betydeligt større omfang end forudset ved forligskredsens aftale i 2007 og ved reformens vedtagelse i 2009.

DANVA har desværre ikke et dokumenteret og kvalificeret bud på de samlede økonomiske omkostninger, som branchens forbrugere har måttet bære grundet reformen. Der er mange individuelle forhold, som gør sig gældende for vandselskaberne – så det kan være vanskeligt at ekstrapolere. Men et enkelt eksempel kan gives fra Vandcenter Syd, som har skønnet, at ekstraomkostninger i 2010 og 2011 er 1,6 mio. kr. som følge af øgede udgifter til økonomistyring og administration samt udgifter til revisorer og advokat.

Vandselskaberne oplever, at dokumentationskravene og antallet af krav om revisorpåtegninger har nået et uhensigtsmæssigt niveau.

Eksempelvis skal et vandselskab i forbindelse med årsregnskaberne have revisorens påtegning på 5 forskellige dokumenter: Årsregnskabet, reguleringsregnskabet, intern kontrol, tilknyttet aktivitet og redegørelsen omhandlende udlodning til kommunen/samhandel med kommunen.

Et konkret eksempel har tilknytning til reglerne om, at alle aftaler skal indgås på markedsvilkår – og at der skal nedsættes en intern kontrol i den forbindelse. Denne interne kontrol skal revisionspåtegnes. Dette er en tilgang, som er mere bureaukratisk, end kommunerne oplever i relation til udbud.

Der er også emner, hvor absolut ingen havde forventet nogen byrdefuld effekt af Vandreformen. Ingen var således opmærksomme på, at kommunalt ejede vandselskaber, der er organiseret som aktieselskaber, selv skal finansiere flytningen af ledninger, når staten/Folketinget vil etablere en motorvej/hovedvejsanlæg, hvis ikke de sidestilles med kommunen i Vejlovens § 20. Pludselig fik vi en situation med uforudsete omkostninger for vandselskaberne og uventede besparelser for staten i forbindelse med etableringen af motorvejen mellem Aarhus og Herning.

DANVA bidrager gerne til en undersøgelse af de bureaukratiske effekter og de afledte ekstra omkostninger grundet Vandreformen.

Foreningen vil foreslå, at der vurderes på, om det særskilte reguleringsregnskab relateret til prisloftet helt kan fjernes som styringsmiddel. Vi vil gerne opfordre til, at der i evalueringsarbejdet analyseres på fordele og ulemper ved, at regulator (primært) baserer sin kontrol/styring på tal, der kan hentes i regnskab udfærdiget efter Årsregnskabsloven.

Der kunne også analyseres på, om årsregnskabet ikke kan give regulator de nødvendige informationer om tilknyttet aktivitet.

Det er vores indtryk, at såvel kommunalbestyrelsen som vandselskabet skal forholde sig til redegørelsen omhandlende udlodning til kommunen/samhandel med kommunen. Det burde ikke være nødvendigt med dette dobbeltarbejde.

Reglerne om intern overvågning og tilhørende revisionspåtegning kan efter DANVAs opfattelse med fordel afskaffes. Vandselskaberne vil fortsat være omfattet af udbudsreglerne.

I forhold til vandselskaberne og gæsteprincippet i Vejloven ville en rimelig ordning være:

- At vandselskaber, der er opstået som følge af Vandsektorloven nr. 469/2009, eller under hensyntagen til den forudgående nationalpolitiske diskussion heraf – er omfattet af kommunebegrebet i Vejlovens §20 ift. ledninger anlagt før selskabsgørelsen.
- At flytning af de nævnte vandselskabers ledninger, der måtte være anlagt efter selskabsgørelsen, dog ikke vil kunne anses som omfattet af Vejlovens § 20.

Et alternativ er, at der laves en overgangsordning for de nævnte vandselskaber på eksempelvis 20 år. En sådan ordning kunne være, at hvis der sker flytning af ledninger grundet hovedvejsanlæg/motorvejsanlæg, vil omkostningerne blive refunderet efter Vejlovens § 20, såfremt beslutningen om flytningen er taget inden for eksempelvis 20 år efter selskabsgørelsen.

Supplerende bemærkninger:

Foreningen finder det positivt, at alle vandselskaber skal anvende Årsregnskabsloven, da selskaberne på denne vis har fået synliggjort driftsudgifter i forhold til aktiver/afskrivning. Denne opdeling fremhæver et af kendetegn ved vandsektoren; at vi har en meget stor aktivmasse med meget lang afskrivningstid.

27.2 FVD

FVD foreslår omskrivning af dette emne til "Administrative byrder forbundet med vandsektorloven"

De private forbrugerejede vandforsyninger leverer og har altid leveret det billigste drikkevand. Over de seneste 10 år er drikkevand fra private vandværker i gennemsnit steget fra 11,09 kr. til 12,59 kr., hvilket svarer til en prisstigning på 1,50 kr. pr. m³.

Den procentvise stigning i de private vandforsyninger ligger på 13,6 pct. sammenlignet med 44 pct. på det kommunale drikkevand. Pristalsudviklingen i samme periode har været på 19,6 pct.

Men efter indlemmelse i vandsektorloven kan vi se en bevægelse i den modsatte retning: Vandpriserne stiger. Det skyldes de ekstra opgaver, som vandsektorloven pålægger vandværkerne.

Alene opstartsudgifterne belaster i gennemsnit vandværkerne med op til 200.000 kr. Det dækker alene ekstern bistand fra revisorer. Hertil skal lægges den administrative udgift, der løber op i ca. 100.000-150.000 kr. – pr. vandværk!

De fremtidige årlige udgifter til administration anslås til ca. 50.000-75.000 kr. Hertil skal lægges udgifter til revisor. De samlede udgifter, der forbundet med "deltagelse" i vandsektorloven, er:

1. Udgifter til Forsyningssekretariatet
2. Revisionserklæringer
3. Forbundne revisionsopgaver
4. Yderligere omkostninger til vandværkets administration
5. Yderligere udgifter for FVD til mere rådgivning til medlemmerne – og dermed højere kontingent.

Det er gået, som FVD forudså: Mere bureaukrati og dyrere vand! I sidste ende er forbrugeren den egentlige taber.

1. Den private vandsektor skal ud af vandsektorloven. Alternativt skal grænsen på 200.000 m³ for debiteret vand hæves til 3 mio. m³.
2. FVD ønsker en uafhængig evaluering af lovens konsekvenser for de private vandværker.
3. Forsyningssekretariatet skal seriøst smidiggøre sin praksis, så de tidligere nævnte administrative byrder skal lettes for de private vandværker.

Supplerende bemærkninger:

De udmeldte prislofter kan resultere i, at flere af de private vandværker inden for de næste par år risikerer at gå konkurs. Årsagen er, at de henlagte midler skal afvikles, og prislofterne ikke lever muligheden for at vandværkerne har en ansvarlig driftskapital og i stedet skal lånefinansiere til investeringer i teknologiudviklinger.

27.3 Danmarks Naturfredningsforening

DN er enig med FVD i forslaget om, at ændre overskriften til "Administrative byrder forbundet med vandsektorloven".

Det er DN's opfattelse, at der i Forsyningssekretariatet er blevet opbygget et uforholdsmæssigt stort bureaukrati, ironisk nok med det formål at opnå en forbedret effektivitet i sektoren. Også ude i selskaberne har vandsektorloven medført store administrative byrder for at selskaberne kan opfylde Forsyningssekretariatets krav til meget detaljerede indberetninger.

27.4 FRI

FRI finder at vandselskabers udbudsforhold er beskrevet for stramme i vandselskabernes interne overvågningsprogram, og dermed er en hindring for effektivisering af sektoren. Udbudsreglerne skal overholdes, men de eksisterende frihedsgrader skal benyttes til at effektivisere udbudsprocessor og mindske transaktionsomkostningerne.

27.5 Kommunernes Landsforening

Det er naturligt, at en evaluering af Vandreformen omhandler bureaukrati. Det er KL's indtryk, at reguleringen har fået et betydeligt større omfang end forudset ved lovens vedtagelse i 2009.

KL har ikke forslag til ændring nu, eventuelle forslag må udspringe af evalueringsarbejdet.

27.6 Miljøministeriet

Naturstyrelsen oplyser, at driftsomkostningerne i prisloftet ikke kan sættes lavere end de effektive driftsomkostninger i et vandselskab, samt at investeringerne kan finansieres, evt med et supplerende investeringstillæg, hvilket burde give en samlet god sikkerhed for, at vandselskabet kan drives uden risiko for konkurs.

Bilag 1

Til Kontaktudvalgets redegørelse til evaluering af vandsektorloven

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK - 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.naturstyrelsen.dk